

**Vilniaus universiteto Teisės fakulteto
Civilinės teisės ir civilinio proceso katedra**

Renatos Šimonytės
V kurso komercinės teisės
studijų atšakos studentės

Magistro darbas

Teisė į juridinio asmens pavadinimą ir jos gynimas

Vadovas: Lekt. Gediminas Pranevičius

Recenzentas: Asist. dr. Marius Jakutavičius

Vilnius, 2009

Turinys

TURINYS	1
IŽANGA	4
1. TEISĖ Į JURIDINIO ASMENS PAVADINIMĄ.....	7
1.1. Juridinio asmens pavadinimo samprata	7
1.1.1 Reikalavimai juridinio asmens pavadinimui	7
1.1.2 Juridinio asmens pavadinimo perdavimas.....	8
1.1.3 Teisės į juridinio asmens pavadinimą įgijimas.....	9
1.2. Juridinio asmens pavadinimo santykis su kitais intelektinės nuosavybės objektais	11
1.2.1 Juridinio asmens pavadinimo ir prekių ženklo santykis	11
1.2.1.1 Juridinio asmens pavadinimo ir prekių ženklo atirbojimas	11
1.2.1.2 Juridinių asmenų pavadinimų ir prekių ženklų konfliktai	14
1.2.2 Juridinių asmenų pavadinimų ir domenų vardų santykis	16
1.2.2.1 Juridinių asmenų pavadinimų ir domenų vardų atirbojimas	16
1.2.2.2 Domenų vardų ir juridinių asmenų pavadinimų konfliktai	18
2. TEISĖS Į JURIDINIO ASMENS PAVADINIMĄ GYNIMAS.....	21
2.1. Bendrosios gynimo nuostatos	21
2.2. Gynimo būdai.....	27
2.2.1 Gynimas pagal Civilinį kodeksą.....	27
2.2.2 Gynimas pagal Konkurencijos įstatymą.....	32
2.3. Gynimo sąlygos	35
2.3.1 Esant dviejų juridinių asmenų pavadinimų konfliktams	35
2.3.1.1 Bendra apžvalga.....	35
2.3.1.2 Konkrečios gynimo sąlygos	36
2.3.2 Esant konfliktams tarp juridinių asmenų pavadinimų ir prekių ženklų	39
2.3.2.1 Bendra apžvalga.....	39
2.3.2.2 Konkrečios gynimo sąlygos	41
2.3.3 Esant konfliktams tarp juridinių asmenų pavadinimų ir domenų vardų.....	48
2.3.3.1 Bendra gynimo apžvalga.....	48
2.3.3.2 Konkrečios gynimo sąlygos	53

2.3.3.2.1	Domeno vardą užregistravęs asmuo neturi jokios teisės į tokį vardą	53
2.3.3.2.2	Pažeidimo momentas.....	55
2.3.3.2.3	Suklaidinimo pavojus.....	57
2.3.3.2.4	Naudojimas komerciniuose santykiuose	60
2.3.3.3	Apsaugos apimtis internete	62

IŠVADOS	65
----------------------	-----------

LITERATŪRA	67
-------------------------	-----------

SANTRAUKA	77
------------------------	-----------

SUMMARY	78
----------------------	-----------

Ižanga

Temos aktualumas. Pavadinimą privalo turėti kiekvienas juridinis asmuo. Įregistravęs juridinį asmenį Juridinių asmenų registre, juridinis asmuo įgyja išimtinę teisę į pavadinimą. Niekas be jo sutikimo negali naudoti to pavadinimo. Kadangi pavadinimas identifikuoja juridinį asmenį, visi veiksmai siejami su juo, labai svarbu suteikti pavadinimui reikiamą apsaugą, nes kitu atveju kyla pavojus pagrindinei pavadinimo funkcijai – atskirti juridinį asmenį nuo kitų juridinių asmenų. Jeigu pavadinimas neatliks savo funkcijos, visuomenė bus klaidinama, negalės identifikuoti iš kur yra kilusios prekės ir paslaugos, negalės nustatyti su koku asmeniu iš tikrųjų yra sudaromi sandoriai ir panašiai. Dėl šių priežasčių juridinio asmens pavadinimo apsaugos klausimas yra svarbus. Registruojant juridinį asmenį, kaip ir kitus intelektinės nuosavybės objektus nėra sutikrinama, ar įregistravimas tikrai nepažeis trečiųjų asmenų teisių, todėl atsiranda konfliktų, kai įregistruojami tapatūs ar panašūs juridinių asmenų pavadinimai, juridinio asmens pavadinimas ir prekių ženklas, juridinio asmens pavadinimas ir domeno vardas. Tai, kad teisė į juridinio asmens pavadinimą nėra apginama registruojant, lemia teisės kreiptis į teismą svarbą, jei asmuo mano, kad jo teisė į pavadinimą pažeidžiama. Nepaisant to, kad svarbu užtikrinti juridinio asmens pavadinimo apsaugą, teisinės literatūros šiuo klausimu nėra daug, ypač Lietuvoje. Daugiausiai analizuota prekių ženklų apsauga, apie juridinio asmens pavadinimą užsimenant tiek, kiek tai susiję su prekių ženklų ir juridinių asmenų pavadinimų konfliktais. Tad šiuo klausimu reikalinga išsamesnė analizė.

Temos originalumas. Tema yra originali, nes Lietuvoje šis klausimas praktiškai nėra nagrinėtas, išskyrus, bendrai analizuojant pramoninės nuosavybės objektus, neišskiriant jokios juridinio asmens pavadinimo apsaugos specifikos. Be to, atsiranda tik pirmosios bylos, ypač dėl juridinių asmenų pavadinimų ir domenų vardų konfliktų. Tuo tarpu kitose valstybėse ši tema yra plačiau nagrinėta, ypač teismų praktikoje, nors teisinės literatūros, nagrinėjančios konkrečiai juridinių asmenų pavadinimų konfliktus su kitais intelektinės nuosavybės objektais visgi trūksta.

Tikslas ir objektai. Šio darbo tikslas – pateikti juridinio asmens pavadinimo apsaugos analizę, esant dviejų juridinių asmenų pavadinimų konfliktams bei juridinių asmenų pavadinimų konfliktams su prekių ženklais ir domenų vardais, t.y. išnagrinėti teisės normas, jų taikymo praktiką, atskleisti pagrindines problemas bei apsaugos skirtumus. Visų pirma

analizuojama pati juridinio asmens samprata, reikalavimai juridinio asmens pavadinimui, tačiau visgi didžioji dalis darbo skiriama ne paties pavadinimo analizei, o būtent teisės į juridinio asmens pavadinimą gynimui. Tai lemia pati darbo tema „Teisė į juridinio asmens pavadinimą ir jos gynimas“. Toliau aptariamas juridinio asmens pavadinimo santykis su prekių ženklu bei domeno vardu, nes būtent tarp jų kyla didžiausios gynimo problemos ir santykio nustatymas yra svarbus aiškinantis juridinio asmens pavadinimo apsaugos sąlygas ir gynimo būdus. Darbe apsiribojama konfliktų tarp juridinių asmenų pavadinimų ir prekių ženklų bei juridinių asmenų pavadinimų ir domenų vardų analize, neliečiant kitų intelektinės nuosavybės objektų, nes dėl šių konfliktų kyla daugiausiai problemų. Pats Civilinis kodeksas įtvirtina, kad juridinio asmens pavadinimas negali būti tapatus ar panašus į kitą juridinio asmens pavadinimą ar prekių ženklą, todėl pakankamai didelis dėmesys darbe skiriamas jų santykių analizei bei konfliktų sprendimams. Santykio su domenų vardais analizę lėmė tai, kad dabartiniu metu vis svarbiau darosi aiškiai identifikuoti internetinio tinklalapio turėtoją, nes dabar praktiškai visos įmonės turi savo internetinius tinklalapius, kuriuose pateikia visą informaciją apie savo veiklą. Dėl šios priežasties labai svarbu, kad tapataus ar panašaus domeno vardo nebūtų užregistravęs kitas juridinis asmuo, nes tokiu atveju gali būti klaidinama visuomenė, vartotojai norintys surasti tapatų pavadinimą turinčio juridinio asmens tinklalapį gali patekti į konkurento tinklalapį ir panašiai. Nors Lietuvoje dar nėra teismų praktikos šiuo klausimu, tačiau ateityje tai tikrai bus svarbus dalykas. Analizuojant teisę į juridinio asmens pavadinimą ir jos gynimą pateikiama bendra juridinio asmens pavadinimo apsaugos apžvalga, gynimo būdai, o po to gilinamasi į kiekvieno konflikto specifiką, aptariant svarbiausias jiems būdingas apsaugos sąlygas. Palyginimui darbe pateikiama analizė, kaip yra saugomas juridinio asmens pavadinimas Vokietijoje. Ypatingai Vokietijos teismų praktika remiamasi, nagrinėjant konfliktus tarp juridinių asmenų pavadinimų ir domenų vardų, kadangi Lietuvoje teismų praktikos šiuo klausimu nėra, o Vokietija yra viena iš Europos valstybių, kuriose labiausiai išvystyta juridinių asmenų pavadinimų apsauga internete.

Šaltiniai. Atsižvelgiant į teisinės literatūros bei teismų sprendimų trūkumą šiuo klausimu Lietuvoje, darbe gana svarbus šaltinis yra ir Europos teisingumo teismo praktika, Vokietijos įstatymai, reglamentuojantys juridinio asmens pavadinimo gynimą bei teismų sprendimai, taip pat bendros knygos apie intelektinę nuosavybę.

Metodai. Darbe bus naudojamas lyginamasis, gramatinis, loginis, sisteminis metodai. Lyginamojo metodo pagalba lyginamos Lietuvos bei Vokietijos reglamentavimas bei teismų

praktika, susijusi su juridinio asmens pavadinimo gynyba. Sisteminio metodo reikšmę lemia sisteminė pačios teisės prigimtis. Šis metodas bus naudojamas teisės normų turinio aiškinimui bei išvadų pateikimui. Aiškinantis teisės normų turinį, formuluojat apibendrinimus ir išvadas taip pat naudojamas loginis metodas. Istorinis metodas naudojamas siekiant geriau suvokti reglamentavimo esmę, pokyčius.

1. Teisė į juridinio asmens pavadinimą

1.1. *Juridinio asmens pavadinimo samprata*

1.1.1 Reikalavimai juridinio asmens pavadinimui

Juridinio asmens pavadinimą privalo turėti kiekvienas juridinis asmuo, nes pagal jį kiekvienas juridinis asmuo identifikuojamas ir atskiriamas nuo kitų juridinių asmenų¹. Reikalavimus juridinio asmens pavadinimui nustato Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas (toliau - CK)². Pavadinimas nebūtinai turi kažką pasakyti apie juridinio asmens veiklą, teisinę formą, tačiau būtent pagal pavadinimą juridinis asmuo išskiriamas iš kitų juridinių asmenų³. Pavadinimas negali būti sudarytas iš bendrinių žodžių, vietovardžių ir kitų panašių žodžių, neturinčių skiriamąjo požymio, kadangi tokiu atveju pavadinimas negalėtų atlikti savo pagrindinės funkcijos – identifikuoti bei atskirti juridinį asmenį nuo kitų. Niekas išskyrus tą juridinį asmenį negali įgyti teisių ir pareigų prisidengdamas tuo pavadinimu (CK 2.42 str. 1. d.).

Skiriami dvejopi reikalavimai juridinio asmens pavadinimui⁴:

1) formalūs reikalavimai paties pavadinimo sudarymui, pavyzdžiui, pavadinimas negali prieštarauti viešajai tvarkai, gerai moralei (negalima pavadinime vartoti keiksmažodžių, agresiją skatinančių žodžių), jis turi būti sudaromas iš žodžių, laikantis lietuvių bendrinės kalbos normų, negalima sudaryti pavadinimo iš atskirų raidžių ir skaičių, nebent jie turėtų nusistovėjusią reikšmę visuomenėje, negali klaidinti visuomenės dėl juridinio asmens steigėjo, veiklos, buveinės, veiklos tikslo. Tam tikriems žodžiams pavadinime naudoti turi būti gaunamas leidimas, pavyzdžiui, leidimus naudoti Lietuvos Respublikos oficialųjį ar trumpąjį pavadinimą išduoda Teisingumo ministerija⁵. Tokiu atveju, registruojant juridinį asmenį, reikia pateikti ir leidimą.

¹ BARTKUS, Gintautas. *Lietuvos Respublikos civilinio kodekso komentaras. Antroji knyga. Asmenys*. Vilnius: Justitia, 2003, p.109

² Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas (Valstybės žinios'2000 Nr.74-2262, Valstybės žinios'2000 Nr.77 (atitaisymas), Valstybės žinios'2000 Nr.80 (atitaisymas), Valstybės žinios'2000 Nr.82 (atitaisymas)), 2.39-2.40 str.

³ *Cit. op 1.*, p.109

⁴ *Cit. op 1.*, p. 109-115

⁵ KASPERAVIČIUS, Petras; ULONAS, Ričardas Viktoras. *Intelektinės nuosavybės pagrindai*. Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla, 2005, p. 97

2) reikalavimai susiję su trečiųjų asmenų teisėmis ir kitus intelektinės nuosavybės objektus, t.y. pavadinimas negali būti tapatus ar panašus į jau esantį juridinio asmens pavadinimą, prekių ženklą (įregistruotą ar plačiai žinomą).

Daugiausiai problemų kyla dėl antrosios reikalavimų juridinių asmenų pavadinimams grupės, kadangi jie siejasi su galimu trečiųjų asmenų teisių pažeidimu, kurie sukelia konfliktus tarp dviejų juridinių asmenų pavadinimų, tarp juridinio asmens pavadinimo ir prekių ženklo, tarp juridinio asmens pavadinimo ir domeno vardo, nes registruojant juridinį asmenį nėra viskas sutikrinama. Tuo tarpu pirmoji grupė reikalavimų yra daugiau formalūs geros moralės, kalbos reikalavimai ir panašūs, kurie nesukelia konflikto su jokių kitų teisės objektu.

Panašūs reikalavimai pavadinimui yra ir kitose šalyse. Visose šalyse iš įstatinių bendrijų reikalaujama prie pavadinimo pridėti jų organizacinės formos pavadinimą, pavyzdžiui, Lietuvoje akcinė bendrovė - AB, uždaroji akcinė bendrovė - UAB, Vokietijoje – AG, ribotos atsakomybės akcinė bendrovė GmbH, Anglijoje – PLC (public limited company), JAV – INC, Ltd (private company limited by shares)⁶. Patį pavadinimą gali sudaryti asmens pavardė, vardas arba tam tikras sugalvotas žodis, atitinkantis visus reikalavimus.

1.1.2 Juridinio asmens pavadinimo perdavimas

Juridinio asmens pavadinimas yra juridinio asmens nuosavybė (CK 2.39 str.2 d.)⁷. Tas pats straipsnis nustato, kad pavadinimas negali būti perduotas kitam asmeniui atskirai nuo paties juridinio asmens. Taigi vien pavadinimas negali būti perduotas ar kitaip perduotas kitam asmeniui, jeigu nėra perleidžiamas pats juridinis asmuo. Pavadinimas yra neatskiriama juridinio asmens dalis, nes būtent jis identifikuoja tą juridinį asmenį ir išskiria iš kitų. Pavyzdžiui, paveldint įmonę, kartu su ja įpėdiniais pereina ir juridinio asmens pavadinimas (CK 5.76 str. 2 d.). Pagal įmonės pirkimo pardavimo sutartį parduodama įmonė kaip turtinis kompleksas, t.y. kartu su ja pereina ir visos su ja susijusios teisės, tarp jų ir teisės į pavadinimą. Pavadinimas nėra parduodamas su juridiniu asmeniu tik, jeigu tai atskirai

⁶ STANISLOVAITIS, Romualdas. *Komercinė teisė*, Vilnius: Eugrimas, 2005, p. 52-53

⁷ Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas (Valstybės žinios'2000 Nr.74-2262, Valstybės žinios'2000 Nr.77 (atitaisymas), Valstybės žinios'2000 Nr.80 (atitaisymas), Valstybės žinios'2000 Nr.82 (atitaisymas)),

numato sutartis (CK 6.402 str. 2 d.)⁸. Tas pats numatyta ir įmonės nuomos sutarčiai, atskirai neaptarus, ji išnuomojama su visu turtiniu kompleksu, į kurį įeina ir pavadinimas, jeigu sutartis nenumato kitaip (CK 6.536 str. 1 d.). Tačiau Civilinis kodeksas draudžia tik atskirai perleisti pavadinimą kito asmens nuosavybėn. Tai reiškia, kad suteikti teisę naudoti savo pavadinimą kitam asmeniui, neperduodant nuosavybės teisės į jį, yra galima.

1.1.3 Teisės į juridinio asmens pavadinimą įgijimas

Juridinio asmens pavadinimas nėra registruojamas atskirai, jis yra vienas iš duomenų, kuriuos būtina pateikti registruojant patį juridinį asmenį ir saugomas nuo tos dienos, kai pateikiamas prašymas įregistruoti juridinį asmenį Juridinių asmenų registrui arba nuo atitinkamo teisės akto priėmimo viešųjų juridinių asmenų steigimo atveju⁹. Taigi teisė į juridinio asmens pavadinimą įgyjama nuo juridinio asmens įregistravimo momento ir yra ginama įstatymų. Teisės įgijimo momentas yra svarbus, nes būtent nuo tada ginamas juridinio asmens pavadinimas. Tai turi reikšmę, kai reikia nustatyti, kas turi pirmenybę naudoti tam tikrą pavadinimą. Anksčiau galiojusiame Firmų vardų įstatyme¹⁰ buvo numatyta atskira firmos vardo registracija. Firmų vardus registravo Valstybinis patentų biuras. Įregistravus būdavo išduodamas firmų vardų liudijimas. Tačiau įsigaliojus naujam Civiliniam kodeksui nebeliko atskiro juridinio asmens pavadinimo registravimo, buvo įsteigtas Juridinių asmenų registras, kuris savo veiklą pradėjo nuo 2004 metų sausio 1 dienos¹¹. Juridinių asmenų pavadinimo registracija galioja tol, kol juridinis asmuo nėra išregistruojamas iš Juridinių asmenų registro. Lietuvoje juridinio asmens pavadinimui apsauga yra taikoma tik tuo atveju, jeigu jis įregistruotas su juridiniu asmeniu. Tačiau pavyzdžiui, Suomijoje išimtinė teisė į juridinio asmens pavadinimą įgyjama tiek registracijos pagrindu, tiek jį įtvirtinus vartojant¹². Pavadinimas laikomas įtvirtintu vartojant, jeigu jis

⁸ Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas (Valstybės žinios'2000 Nr.74-2262, Valstybės žinios'2000 Nr.77 (atitaisymas), Valstybės žinios'2000 Nr.80 (atitaisymas), Valstybės žinios'2000 Nr.82 (atitaisymas))

⁹ *Ibid.*, 2.39-2.40 str.

¹⁰ Firmų vardų įstatymas (negalioja nuo 2004-01-01). Valstybės žinios, 1999-07-21 Nr.63-2060

¹¹ Juridinių asmenų registras [interaktyvus]. [Žiūrėta 2008-12-12]. Prieiga per internetą: <<http://www.registrucentras.lt/jar/apie/>>

¹² 1979 m. vasario 2 d. Toiminimilaki (Suomijos firmų vardų įstatymas) (128/79) 2 straipsnio 1 dalis

plačiai žinomas visuomenėje, į kurią ūkio subjektas orientuoja savo veiklą¹³. Kai kuriose valstybėse pavadinimai registruojami atskirai nuo juridinių asmenų, nors kitose, pavyzdžiui, Belgijoje, kaip ir Lietuvoje nėra atskiro juridinių asmenų pavadinimų registro¹⁴.

Išimtis iš bendrosios taisyklės, kad ginamas tik įregistruoto juridinio asmens pavadinimas, yra galimybė ginti dar neįregistruoto, o tik steigiamo juridinio asmens pavadinimą. Pavadinimui gali būti suteikta laikina apsauga, jeigu steigėjai kreipiasi į Juridinių asmenų registrą, kol pats juridinis asmuo dar nėra įregistruotas (CK 2.41 straipsnio 1 dalis)¹⁵. Tokiu atveju pavadinimas įtraukiamas į Juridinių asmenų registrą šešiams mėnesiams, o pasibaigus terminui automatiškai išbraukiamas iš registro (CK 2.42 str. 3 d.). Tokia apsauga yra tik dalinė, kadangi nėra suteikiama teisė kreiptis į teismą dėl teisių į pavadinimą pažeidimo (CK 2.41 straipsnio 3 dalis). Laikinais įtraukto į Juridinių asmenų registrą pavadinimo apsauga pasireiškia per tai, kad kitam asmeniui norint registruoti tapatų pavadinimą, jis nėra įregistruojamas. Taip pavadinimas tarsi užrezervuojamas, kad per tą laikotarpį jo negalėtų įregistruoti kitas asmuo ir įgyjama teisė į pavadinimą, kuri kreipimusi į teismą gali būti įgyvendinta jau užregistravus juridinį asmenį. Tačiau tokią apsaugą numato ne visų valstybių teisė, pavyzdžiui, išankstinė pavadinimo rezervacija nėra galima Liuksemburge¹⁶.

Registruojant juridinį asmenį nėra tikrinamas jo atitikimas visiems reikalavimams. Atsisakoma įregistruoti juridinį asmenį tik, jeigu jau yra įregistruotas juridinis asmuo tokiu pavadinimu ar tapatus prekių ženklas arba pavadinimas prieštarauja viešajai tvarkai ir gerai moralei, klaidina visuomenę dėl juridinio asmens steigėjo, buveinės, veiklos tikslo, teisinės formos¹⁷.

Kadangi registruojant juridinį asmenį nėra tikrinamas jo panašumas jau esamiems juridinių asmenų pavadinimams ar prekių ženklaus, o domenų vardų atveju nei tapatumas, nei panašumas, gali susidaryti situacijų, kai užregistruojamas pavadinimas, pažeidžiantis kitų asmenų teises. Tokiu atveju turi įsikišti teismas ir nuspręsti, kuris iš dviejų asmenų visgi turi teisę naudoti tą žymenį ir pašalinti esamą teisių pažeidimą. Daugiausiai problemų keliantys

¹³ Europos teisingumo teismo 2004 m. lapkričio 16 d. sprendimas byloje C-245/02, *Anheuser-Busch Inc. v. Budějovický Budvar, národní podnik*

¹⁴ MAITLAND-WALKER, Julian. *Guide to european company laws*. London: Sweet & Maxwell, 2008, p.95

¹⁵ Valstybės žinios 2000 Nr.74-2262 (su pakeitimais ir papildymais)

¹⁶ *Cit. op.*, 14, p.601

¹⁷ BARTKUS, Gintautas. *Lietuvos Respublikos civilinio kodekso komentaras. Antroji knyga. Asmenys*. Vilnius: Justitia, 2003, p. 111

yra konfliktai tarp dviejų juridinių asmenų pavadinimų bei tarp juridinio asmens pavadinimo ir prekių ženklo ar domeno vardo. Būtent todėl toliau didelis dėmesys bus skiriamas juridinių asmenų pavadinimų santykiui su prekių ženklais ir domenų vardais, nes tai bus reikalinga, analizuojant juridinių asmenų pavadinimų apsaugą.

1.2. Juridinio asmens pavadinimo santykis su kitais intelektinės nuosavybės objektais

1.2.1 Juridinio asmens pavadinimo ir prekių ženklo santykis

1.2.1.1 Juridinio asmens pavadinimo ir prekių ženklo atribojimas

Tiek juridinių asmenų pavadinimai, tiek prekių ženklai yra pramoninės nuosavybės objektai, kurie jų savininkams suteikia išimtinės teises, todėl jiems bendrai taikoma Paryžiaus konvencija dėl pramoninės nuosavybės apsaugos¹⁸. Tačiau visgi ši konvencija yra bendro pobūdžio, taikoma visiems pramoninės nuosavybės objektams, tame tarpe ir patentams, pramoniniam dizainui.

Tiek juridinio asmens pavadinimui, tiek prekių ženkloms yra taikomas teritorialumo principas, t.y. jie saugomi tik toje valstybėje, kurioje yra įregistruoti¹⁹. Tačiau tai nereiškia, kad jie yra ginami tik vienoje valstybėje. Teritorialumo poveikį sušvelnina tarptautinės sutartys, o prekių ženklų atveju ir regioninė ar tarptautinė registracija²⁰. Ir juridinio asmens pavadinimai, ir prekių ženklai ginami kitose Europos Sąjungos valstybėse, remiantis Paryžiaus konvencija.

Problemiškas yra juridinio asmens pavadinimo atribojimas nuo prekių ženklo. Juridinio asmens pavadinimas ir prekių ženklas yra skirtingi intelektinės nuosavybės objektai, jiems taikomos skirtingos teisinio reguliavimo normos, skirtinga teisinė apsauga. Lietuvoje šiuo klausimu nei teismų praktika, nei teisės doktrina nėra gausi.

¹⁸ 1883 m. kovo 20 d. Paryžiaus konvencija dėl pramoninės nuosavybės apsaugos (ratifikuota nuo 1996-05-28). Valstybės žinios, 1996-08-07, Nr.75-1796

¹⁹ HUBMANN, Heinrich. *Gewerblicher Rechtsschutz. 5Auflage*. München: C.H. Beck'sche Verlagsbuchhandlung, 1998, p. 69

²⁰ CORNISH, William; LLEWELYN, David. *Intellectual property: patents, copyright, trade marks and allied rights*. London: Sweet & Maxwell, 2003. p. 579-582

Visų pirma reikia pažymėti, kad skiriasi pačios juridinio asmens pavadinimo bei prekių ženklo sąvokos. Juridinio asmens pavadinimas yra vienas iš požymių, kurių privalo turėti kiekvienas juridinis asmuo. Jis susideda iš atskirų žodžių ar žodžių junginių, vartojamų perkeltine reikšme arba turinčių tiesioginę reikšmę (CK 2.39 straipsnio 1 dalis). Tuo tarpu prekių ženklas yra bet koks žymuo, padedantis atskirti vieno asmens prekes ar paslaugas nuo kito asmens prekių ar paslaugų ir kurių galima pavaizduoti grafiškai (Prekių ženklų įstatymo 2 straipsnio 1 punktas)²¹. Prekių ženklas, galintis būti sudarytas iš atskirų raidžių, skaitmenų, piešinių, emblemų, erdvinių formų, spalvos ar spalvų derinio, jų kompozicijos bei bet kokio šių komponentų derinio yra platesnė sąvoka už juridinio asmens pavadinimą, kuris gali turėti tik žodinę formą²². Pagal Prekių ženklų įstatymo 5 straipsnio 1 punktą²³, prekių ženklas gali būti sudarytas ir iš juridinių asmenų pavadinimų. Taigi prekių ženklo ir juridinio asmens pavadinimo žymuo gali sutapti. Dažnai juridinis asmuo, užsiimantis tam tikrų prekių pardavimu ir paslaugų teikimu, nusprendžia žymėti savo prekes ar paslaugas žymeniu, analogišku juridinio asmens pavadinimui.

Taip pat juridinio asmens pavadinimą nuo prekių ženklo galima atriboti pagal skirtingą funkciją. Juridinio asmens pavadinimo funkcija yra atskirti vieną juridinį asmenį nuo kito, o prekių ženklo - vieno asmens prekes ar paslaugas nuo kito asmens prekių ar paslaugų. „Nors kiekvienas iš šių objektų turi atlikti jam priskirtą funkciją, jų atliekamos funkcijos turi harmoningai tarpusavyje derėti, nes juridiniai asmenys savo gaminamoms prekėms ar teikiamoms paslaugoms žymėti paprastai naudoja atitinkamus prekių ženklus, o rinkoje esantys prekių ženklai yra tam tikrų juridinių arba fizinių asmenų nuosavybė. Jeigu šis harmoningas santykis bus iškreipiamas, atsiras visuomenės suklaidinimo galimybė: tam tikri prekių ženklai be pagrindo bus siejami su juridiniais asmenimis, kaip ir juridiniams asmenims bus priskiriami tam tikri prekių ženklai, su kuriais iš tikrųjų jie nėra niekaip susiję“²⁴. Visgi gana dažnai pasitaiko, kad juridinio asmens pavadinimas ir prekių ženklas kaip žymuo sutampa, nes taip yra paprasčiau nurodyti vartotojams prekės kilmę, vartotojai sies tam tikru prekės ženklu pažymėtas prekes ar paslaugas su tinkamu juridiniu asmeniu, bus aiškus pardavėjas ar paslaugų tiekėjas. Problema iškyla, kai kitas juridinis asmuo pradeda naudoti prekių ženklą tapatų arba panašų į kito asmens pavadinimą. Tokiu atveju jis

²¹ Prekių ženklų įstatymas (su pakeitimais ir papildymais). Valstybės žinios, 2000-10-31 Nr.92-2844

²² *Ibid.*, 5 str.

²³ *Ibid.*

²⁴ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2006 m. kovo 27 d. nutartis civilinėje byloje *Kirkbi A/S v. Legosta*, Nr. 3K-3-209/2006, kat. 87; 99.3; 114.11 (S)

nepagrįstai gali būti siejamas su tapataus prekių ženklui pavadinimo juridiniu asmeniu ir taip galėtų gauti nesąžiningos naudos, pasinaudoti kito juridinio asmens reputacija.

Jeigu yra įregistruotas juridinio asmens pavadinimas, nereiškia, kad toks pat žymuo saugomas ir kaip prekių ženklas. Reikia įregistruoti juos abu. Prekių ženklus registruoja Lietuvos Respublikos valstybinis patentų biuras²⁵. Tuo tarpu juridinio asmens pavadinimas nėra registruojamas atskirai, jis yra vienas iš duomenų, kuriuos būtina pateikti registruojant patį juridinį asmenį ir yra saugomas nuo juridinio asmens įregistravimo Juridinių asmenų registre²⁶. Prekių ženklus galima registruoti ne tik nacionaliniu lygmeniu, bet ir regioniniu, t.y. Europos Bendrijoje (registruoja Vidaus rinkos harmonizavimo tarnyba²⁷) bei tarptautiniu (registraciją ir su ja susijusias funkcijas atlieka WIPO Tarptautinis biuras, remiantis Madrido sistema)²⁸. Tokiu būdu prekių ženklai įgyja apsaugą ne tik vienoje valstybėje, bet vienos registracijos pagrindu ir visame regione.

Dar vienas skirtumas yra, kad juridinių asmenų pavadinimo registracija galioja tol, kol juridinis asmuo nėra išregistruojamas iš Juridinių asmenų registro. Tuo tarpu prekių ženklo pirminė registracija galioja tik dešimt metų. Tai nereiškia, kad prekių ženkls apsauga suteikiama tik dešimčiai metų, nes galima pratęsti registraciją neribotą kiekį kartų, ne ilgesniam kaip dešimt metų laikotarpiui²⁹. Tam reikia pateikti paraišką bei susimokėti pratęsimo mokestį. Tuo tarpu juridinio asmens pavadinimas saugomas iš karto neribotą laiką.

Be to, prekių ženklas apsaugą įgyja nebūtinai registracijos pagrindu. Apsauga suteikiama ir neregistruotam prekių ženklui, jeigu jis teismo pripažįstamas plačiai žinomu visuomenėje³⁰. Lietuvoje juridinio asmens pavadinimui apsauga suteikiama tik tuo atveju, jeigu jis įregistruotas su juridiniu asmeniu. Dėl to, kad prekių ženklas ir juridinio asmens pavadinimas gali sutapti, padidėja konfliktų tarp jų tikimybė tuo atveju, jei užregistruojamas prekių ženklas tapatus ar panašus į jau įregistruoto juridinio asmens pavadinimą ir atvirkščiai.

²⁵ Valstybinis patentų biuras [interaktyvus]. [Žiūrėta 2008-12-10]. Prieiga per internetą : <<http://www.vpb.lt/index.php?l=lt&n=177>>

²⁶ Juridinių asmenų registras: <<http://www.registrucentras.lt/jar/>>

²⁷ Vidaus rinkos harmonizavimo tarnyba [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-01-20]. Prieiga per internetą: <<http://oami.europa.eu/ows/rw/pages/index.en.do>>

²⁸ 1989 m. birželio 27 d. Madrido sutarties dėl Tarptautinės prekių ženklų registracijos protokolas. Valstybės žinios, 1997-06-06, Nr. 50-1193; (1891m. Madrido sutarties dėl tarptautinės prekių ženklų registracijos Lietuva nėra ratifikavusi)

²⁹ Prekių ženklų įstatymas (su pakeitimais ir papildymais). Valstybės žinios, 2000-10-31 Nr.92-2844, 35-36 str.

³⁰ *Ibid.*, 9 str.

1.2.1.2 Juridinių asmenų pavadinimų ir prekių ženklų konfliktai

Svarbiausias prekių ženklo ir juridinio asmens pavadinimo sąlytis yra per jų tapatumą bei panašumą. Negali būti registruojamas prekių ženklas, tapatus ar panašus jau įregistruoto juridinio asmens pavadinimui (Prekių ženklų įstatymo 7 str. 1 d. 4 p.), kaip ir negalima registruoti juridinio asmens pavadinimo, kuris būtų tapatus ar panašus jau įregistruotam ar plačiai žinomam prekių ženklui (CK 2.39 str. 3 d.). Juridinio asmens pavadinimas neturi klaidinti dėl jo tapatumo ar panašumo į anksčiau už juridinį asmenį Lietuvos Respublikoje pateiktus registruoti, įregistruotus ar pripažintus žinomais prekių ir paslaugų ženklus (CK 2.39 straipsnio 3 dalis³¹). Tačiau gali kilti konfliktų, nes yra tikrinamas tik juridinių asmenų tapatumas prekių ženklu, nes panašumą yra sudėtingiau nustatyti ir reikia analizuoti konkrečias aplinkybes. Tuo tarpu Valstybinis patentų biuras apskritai nėra įpareigotas tikrinti trečiųjų asmenų teisių pažeidimų (priskiriama santykiniams registracijos pripažinimo negaliojančia pagrindams)³² ir gali registraciją pripažinti negaliojančia tik jeigu dėl to kreipiasi trečiasis asmuo, pavyzdžiui, juridinis asmuo manantis, kad jo teisė į pavadinimą pažeidžiama prekių ženklo registracija. Valstybinis patentų biuras tikrina tik absoliučius registracijos negaliojimo pagrindus ir jeigu prekių ženklas neatitinka visų reikalavimų, priima sprendimą neregistruoti prekių ženklo (jie yra susiję su tuo, ar žymuo apskritai gali būti prekių ženklu, t.y. ar turi skiriamąjį požymį, ar jį galima pavaizduoti grafiškai)³³. Absoliučių prekių ženklo negaliojimo pagrindų tikrinimas siejamas su viešuoju interesu³⁴. Tiesa tik absoliutūs pagrindai yra tikrinami ir registruojant Bendrijos prekių ženklą³⁵. Tretieji asmenys dėl savo teisių pažeidimo turi kreiptis patys. Taigi Valstybinis patentų biuras nėra įpareigotas patikrinti net tapatumo kitiems prekių ženklu ar juridinių asmenų pavadinimams. Tokia menka tikrinimo pareiga padidina konfliktų tikimybę, nes bent jau tapatumo patikrinimas tam tikra apimtimi padeda išvengti konfliktų ateityje. Kyla klausimas, kodėl skirtingų pramoninės nuosavybės objektų registratoriams yra nustatyta nevienoda tikrinimo pareiga. Tokį skirtumą galbūt galima paaiškinti tuo, kad Prekių ženklų įstatymas reikalauja ne tik pačių žymenų (dviejų prekių ženklų arba juridinio asmens pavadinimo ir

³¹ Valstybės žinios 2000 Nr. 74-2262 (su pakeitimais ir papildymais)

³² Prekių ženklų įstatymas (su pakeitimais ir papildymais). Valstybės žinios, 2000-10-31 Nr. 92-2844

³³ *Ibid.*, 6 str., 14 str.

³⁴ CORNISH, William; LLEWELYN, David. *Intellectual property: patents, copyright, trade marks and allied rights*. London: Sweet & Maxwell, 2003. p. 674-675

³⁵ 1993 m. gruodžio 20 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 40/94. Dėl Bendrijos prekių ženklo, 6-7 str.

prekių ženklo) tapatumo ar panašumo, bet ir prekių ar paslaugų, t.y. veiklos sričių tapatumo ar panašumo³⁶. Todėl gali susidaryti situacijų, kai veiklos sritys yra visiškai skirtingos ir nėra jokių išimtinių teisių pažeidimo, net esant žymenų tapatumui. Tuo tarpu pagal CK³⁷ nėra reikalaujama veiklos sričių tapatumo ar panašumo, svarbiausia yra visuomenės klaidinimo tikimybė, o esant tapačiam juridinio asmens pavadinimui ir prekių ženklui beveik neišvengiamas visuomenės klaidinimas. Taigi visai pagrįsta yra tikrinti tapatumą, nes tai ir techniškai padaryti nėra sudėtinga. Tikrinant tapatumą apsaugoma ir visuomenė nuo galimo klaidinimo, nes esant dviem tapatiems pavadinimams ar prekių ženklui ir pavadinimui, beveik neabejotinai visuomenė sies prekės ženklą su tapataus pavadinimo juridiniu asmeniu. Kita situacija yra su dviejų juridinių asmenų pavadinimų ar pavadinimo ir prekių ženklo panašumo nustatymu. Patį panašumą yra gana sudėtinga nustatyti, reikia išsiaiškinti, ar panašumas yra tokio laipsnio, kad galėtų būti kito asmens išimtinių teisių pažeidimas. To negalima nustatyti neatlikus analizės, todėl visai pagrįsta yra palikti teisę asmeniui, kurio teisės pažeidžiamos kreiptis į teismą dėl savo teisių pažeidimo, kai dėl panašumo yra pažeidžiama jo teisė į juridinio asmens pavadinimą ar prekių ženklą. Reikia pažymėti, kad Didžiojoje Britanijoje registruojant yra stengiamasi patikrinti ir santykinis prekių ženklo registracijos negaliojimo pagrindus, ieškoma kitų asmenų ankstesnių teisių į tapačius ar panašius žymenis³⁸. Taigi visai pagrįstai būtų nustatyti ir Valstybiniam patentų biurui pareigą, registruojant prekių ženklą patikrinti, ar nėra jau įregistruoto tapataus juridinio asmens pavadinimo, sulyginant Juridinių asmenų registro ir Valstybinio patento biuro tikrinimo pareigą.

Taigi konfliktai iš esmės kyla tada, kai egzistuoja tapatūs ar panašūs juridinio asmens pavadinimas ir prekės ženklas, priklausantys skirtingiems subjektams bei trukdantys vienas kito pagrindinių funkcijų atlikimui.

³⁶ Prekių ženklo įstatymas (su pakeitimais ir papildymais). Valstybės žinios, 2000-10-31 Nr.92-2844, 7 str.

³⁷ Valstybės žinios 2000 Nr.74-2262 (su pakeitimais ir papildymais), 2.39 str. 3 d.

³⁸ CORNISH, William; LLEWELYN, David. *Intellectual property: patents, copyright, trade marks and allied rights*. London: Sweet & Maxwell, 2003. p. 645, 677

1.2.2 Juridinių asmenų pavadinimų ir domenų vardų santykis

1.2.2.1 Juridinių asmenų pavadinimų ir domenų vardų atribojimas

Siekiant nustatyti juridinių asmenų pavadinimų ir domenų vardų santykį reikia išsiaiškinti jų panašumus bei skirtumus. Nors domenų vardai ir juridinių asmenų pavadinimai yra skirtingi teisės objektai, jie turi ir bendrų bruožų. Domenų vardai yra interneto adresų srities simbolinis pavadinimas, atkartojantis skaitmeninį IP adresą, prijungtą prie interneto tinklo³⁹. Konfliktams su juridinių asmenų pavadinimais didžiausią reikšmę turi antro lygio domenai, nes būtent jie gali sutapti su juridinio asmens pavadinimais. Tiek juridinių asmenų pavadinimai, tiek domenų vardai atlieka identifikacinę funkciją. Domenas atlieka ir vardo funkciją, t.y. identifikuoja ir atskiria atitinkamo tinklalapio turėtoją (asmenį, verslininką)⁴⁰. Nors ankstesnėje teismų praktikoje domenų vardai buvo laikomi tik raidžių ir skaičių kombinacijomis, kaip telefonų numeriai ar pašto indeksai, kurie negali pažeisti teisės į vardą⁴¹. Vėliau identifikacinė funkcija buvo vis dėlto pripažinta, nes dažniausiai domeno vardą sudaro juridinio asmens pavadinimas ar jo dalis ir tik jeigu domeno vardas atlieka identifikacinę funkciją, juridinis asmuo gali ginti savo teisę į pavadinimą prieš domeno vardą⁴². Tokiai nuomonei reikėtų pritarti, kadangi domenų vardai tikrai yra daugiau nei telefonų numeriai, jie identifikuoja internetinio tinklalapio turėtoją, padeda vartotojams pasiekti būtent jų ieškomą internetinį tinklalapį. Domeno vardo identifikacinė ir skiriamoji funkcijos ypatingai pasireiškia, kai juridinio asmens pavadinimas ar jo dalis yra gerai žinoma, kadangi tokiu atveju vartotojai tikisi, kad surinkę analogišką domeno vardą jie ras būtent to žinomo juridinio asmens internetinį tinklalapį (pavyzdžiui, <shell.de> surinkę vartotojai tikisi rasti ne kažkokį asmeninį tinklalapį)⁴³. Iš esmės būtent dėl to, kad domenų vardams yra pripažįstama identifikacinė funkcija, jie gali pažeisti teisę į juridinio asmens

³⁹ KIŠKIS, M.; PETRAUSKAS, R.; ROTOMSKIS, I.; ŠTITILIS, D. *Teisės informatika ir informatikos teisė*. Vilnius: Mykolo Riomerio universitetas, 2006, p. 46-50

⁴⁰ Landgericht Mannheim, Urteil vom 8. März 1996, *heidelberg.de*, 7 O 60/96 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-03-05]. Prieiga per internetą: <http://www.netlaw.de/urteile/lgma_01.htm> -pirmasis sprendimas Vokietijoje pripažinęs identifikacinę funkciją domenų vardams; Oberlandesgericht Düsseldorf Urteil vom 17. November 1998, *ufa.de*, 20 U 162/97 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-02]. Prieiga per internetą: <http://www.netlaw.de/urteile/olgd_01.htm>

⁴¹ Landgericht Köln, Urteil vom 17. Dezember 1996, *kerpen.de*; 3 O 477/96 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-05]. Prieiga per internetą: <http://www.netlaw.de/urteile/lgk_02.htm>

⁴² LANGE, Paul. *Marken- und Kennzeichenrecht*. München: C.H. Beck, 2006, p. 353-354

⁴³ Bundesgerichtshof Urteil vom 22 November 2001, I ZR 138/99, *shell.de*: [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-15]. Prieiga per internetą: <<http://www.bundesgerichtshof.de>>

pavadinimą, trukdydami juridiniam asmeniui vykdyti savo pagrindinę funkciją – identifikuoti juridinį asmenį ir atskirti jį nuo kitų juridinių asmenų bei sukelti nepagrįstas sąsajas su juridiniu asmeniu.

Juridinių asmenų pavadinimai ir domenų vardai yra skirtingi teisės objektai. Juridinių asmenų pavadinimai priskiriami intelektinės nuosavybės objektams, o domenų vardai yra pakankamai nauja kategorija, todėl jų vieta nėra visiškai aiški. Jie nėra priskiriami intelektinės nuosavybės objektams⁴⁴. Skirtingose valstybėse yra kiek kitaip žiūrima į domenų vardus. JAV, Vokietijoje domenų vardai daugiau yra vertinami kaip turtinė teisė, kaip nuosavybės objektas. Kitose valstybėse pavyzdžiui, Belgijoje, Australijoje, kaip ir Lietuvoje, labiau akcentuojamas prievolinis jų pobūdis, kadangi jie yra suteikiami sudarant sutartį tarp registratoriaus ir domeno vardą norinčio įregistruoti asmens ir kaip nuosavybė niekam nepriklauso, yra tik suteikiama savotiška licencija juos naudoti⁴⁵. Būtent sutartis apriboja domeno vardo turėtojo teisę visiškai laisvai juo disponuoti⁴⁶. Tačiau visgi domenų vardai turi ir intelektinės nuosavybės bruožų, ypač, jeigu jiems pripažįstama identifikacinė funkcija ir jie gali pažeisti kitų intelektinės nuosavybės objektų savininkų teises.

Domenų vardai ir juridinių asmenų pavadinimai registruojami atskirai. Teisės į juridinio asmens pavadinimą turėjimas automatiškai nesuteikia teisės ir į tapatų domeno vardą. Lietuvoje domenų vardų registraciją administruoja Kauno technologijos universiteto (toliau - KTU) Informacinių technologijų plėtros institutas⁴⁷, o juridinių asmenų pavadinimai nėra registruojami atskirai, juos registruoja Juridinių asmenų registras.

Domeno vardo registracija galioja visame pasaulyje, nepaisant teritorijos, nes internetas nėra apribota erdvė, jo neriboja valstybių sienos⁴⁸. Tačiau kartu tai sukelia problemų nustatant, kas turi spręsti tokius ginčus. Juridiniai asmenys yra registruojami vienoje valstybėje ir kaip ir kitiems pramoninės nuosavybės objektams juridinių asmenų pavadinimams galioja teritorialumo principas ir apsauga iš esmės užtikrinama tik

⁴⁴ COLSTON, Catherine; MIDDLETON, Kirsty. *Modern intellectual property law*. Cavendish Publishing Limited, 2005, p. 617

⁴⁵ KIŠKIS, M.; PETRAUSKAS, R., ROTOMSKIS, I., ŠTITILIS, D. *Teisės informatika ir informatikos teisė*. Vilnius: Mykolo Riomerio universitetas, 2006, p. 46-50

⁴⁶ CIVILKA, M [et al.]. *Informacinių technologijų teisė*. Vilnius: NVO teisės institutas, 2004, p. 467-468

⁴⁷ .Lt domeno registras (KTU Informacinių technologijų plėtros institutas gali registruoti <.eu>, <.com>, <.net>, <.info>, <.org> aukščiausiojo lygio domenų vardus) [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-01-29]. Prieiga per internetą: <<http://www.domreg.lt/>>

⁴⁸ *Cit. op.* 44, p.616-617

įregistravimo vietoje. Nors aišku reikia ginti juridinių asmenų pavadinimus ir kitose valstybėse, ką palengvina registracija keliose valstybėse arba tarptautinės sutartys.

1.2.2.2 Domenų vardų ir juridinių asmenų pavadinimų konfliktai

Juridiniai asmenys paprastai turi ir savo internetinius tinklalapius, kur yra pateikiama visa informacija apie juos. Todėl visai pagrįstai tapatus domeno vardas gali būti siejamas su tokio paties pavadinimo juridiniu asmeniu. Tačiau nebūtinai domeno vardas gali priklausyti tapataus pavadinimo juridiniam asmeniui, kadangi teisės į juridinio asmens pavadinimą turėjimas automatiškai nesuteikia teisės į domeno vardą.

Iš esmės domenų vardų tapatumo, o tuo labiau panašumo į juridinių asmenų pavadinimus ir kitus intelektinės nuosavybės objektus klausimas nėra išspręstas teisiniu reguliavimu. Lietuvoje nėra jokių privalomų teisės aktų, reikalaujančių prieš registruojant domenų vardus tai patikrinti. Domenų vardų suteikimą reglamentuoja KTU Informacinių technologijų plėtros instituto patvirtintas „Lt domeno procedūrinis reglamentas“⁴⁹. Jis nustato reikalavimus domenų vardams bei jų registravimo tvarką. Be to, yra pažymima, kad už trečiųjų asmenų pramoninės nuosavybės ar autorių teisių pažeidimą administratorius neatsako ir šiuo požiūriu domenų vardų netikrina⁵⁰. Reikia pabrėžti, kad šis Reglamentas yra vidaus teisės aktas, kuriuo savo veikloje vadovaujasi KTU Informacinių technologijų plėtros institutas administruodamas domenų vardus, tačiau nesant aukštesnės galios teisės aktų, tai lieka vieninteliu teisės aktu Lietuvoje, nustatančiu tam tikrus reikalavimus domenų vardams bei jų registravimo procedūrą.

Lygiai taip pat ir registruojant juridinius asmenis nėra tikrinama, ar nėra tapataus ar panašaus domeno vardo. Juridinių asmenų pavadinimų ir prekių ženklų santykis yra daug aiškesnis ir daugiau analizuotas. Registruojant juridinį asmenį yra privalomai patikrinama, ar nėra tapataus kito juridinio asmens pavadinimo ar prekių ženklo. Tokiu būdu yra tam tikra apimtimi išvengiama ateityje galinčių kilti konfliktų.

Negali būti registruojamas domeno vardas tik tapatus jau esančiam domeno vardui⁵¹. Visi kiti variantai yra leidžiami, todėl susidaro situacijų, kai juridinio asmens pavadinimą

⁴⁹ 2007 m. kovo 13 d Kauno technologijos universiteto Informacinių technologijų plėtros instituto patvirtintas .Lt domeno procedūrinis reglamentas [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-20]. Prieiga per internetą: <http://www.domreg.lt/static/doc/public/procedural_regulation-lt.pdf>

⁵⁰ *Ibid.*, 14 punkto 2 dalis

⁵¹ *Ibid.* 14 punktas

domeno varde panaudoja asmenys visiškai nesusiję su tuo juridiniu asmeniu. Dėl šios priežasties gali susidaryti situacijų, kai užregistruojami domenų vardai tik viena raide besiskiriantys nuo kitų domenų vardų, juridinių asmenų pavadinimų ar prekių ženklų. Tai įneša sumaištį ir yra rimta suklaidinimo tikimybė. Registratoriai stengiasi padaryti registraciją kuo paprastesnę, pigesnę ir greitesnę, automatiškai patikrindami, ar nėra užregistruota tapataus domeno vardo, neanalizuodami galimų trečiųjų asmenų teisių pažeidimų⁵². Tai sąlygoja konfliktų tarp juridinių asmenų pavadinimų bei domenų atsiradimą, kadangi labai panašius ar net tapačius juridinio asmens pavadinimui domenų vardus gal užregistruoti ir kita įmonė.

Visa atsakomybė už trečiųjų asmenų teisių pažeidimą yra paliekama patiems asmenims, norintiems įregistruoti domenų vardus. Analogiška padėtis yra ir kitose valstybėse. Vokietijoje dėl registratoriaus tikrinimo pareigos yra pasisakęs Vokietijos aukščiausias teismas, kuris pripažino, kad DENIC (Deutschen Network Information Center) neturi pareigos patikrinti, ar domeno vardas nepažeidžia trečiųjų asmenų teisių, nebent kalba eitų apie gerai žinomą prekių ženklą, juridinio asmens pavadinimą ar asmens vardą ir pažeidimas būtų aiškus be jokio tolimesnio tikrinimo ir įrodinėjimo⁵³. Iš esmės tai yra gana paviršutiniška pareiga, kadangi gali būti neregistruojami tik tokie domenų vardai, kurie aiškiai pažeidžia trečiųjų asmenų teises, kas galėtų apimti tapačius gerai žinomiems prekių ženklu, juridinių asmenų pavadinimams domenų vardus. Tačiau ir tokia pareiga DENIC kyla ne pirminiame registracijos etape, o tik tada, kai yra atkreipiamas dėmesys registratoriaus dėl trečiųjų asmenų teisių pažeidimo.

Tokia minimali domenų vardų registratorių pareiga patikrinti trečiųjų asmenų teisių pažeidimus sudaro didesnes galimybes kilti konfliktams ateityje tarp domenų vardų ir pramoninės nuosavybės objektų. Ir dalis teisininkų pasisako už tai, kad vis dėlto domenų vardų registratorius turėtų prisiimti didesnę atsakomybę už trečiųjų asmenų teisių pažeidimus ir bent sutikrinti tapatumą su kitais registraais, kadangi tam yra visos techninės galimybės⁵⁴. Tokiai pozicijai reikėtų pritarti. Tačiau iš kitos pusės dėl kiekvieno kylančio konflikto, reikia atlikti tyrimą, nustatyti, iš ko kyla asmens, norinčio įregistruoti, teisė būtenti į tokį domeno vardą, reikia nustatyti, kas turi prioritetą. Tokiu atveju reikėtų, kad

⁵² Bundesgerichtshof Urteil vom 17. Mai 2001, „*ambiente.de*“, I ZR 251/99 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-02]. Prieiga per internetą: <<http://www.bundesgerichtshof.de/>>

⁵³ *Ibid.*

⁵⁴ WEINKRECHT, Jürgen. Grundsatzentscheidungen des Bundesgerichtshofes zu Domain-Namen. In *Online Journal Recht* [interaktyvus]. 2001, nr. 2 [Žiūrėta 2009-02-15]. Prieiga per internetą: <www.ojr.de>

registratoriai turėtų tam tikras kolegijas, kurios nagrinėtų tokias konfliktines situacijas, o tai nesiderintų su automatiniu registravimu ir nebūtų galima efektyviai atlikti registravimo funkcijos, jeigu reikėtų viską teisiškai patikrinti, tretiesiems asmenims pareiškus apie savo teises. Be to, kadangi registratoriai yra privatūs subjektai, jie ima mokėti už įregistravimą, atsisakydami registruoti jie prarastų klientus, kuo paaiškinamas jų nenoras priimti atsakomybę dėl trečiųjų asmenų teisių pažeidimo. Tačiau visgi bent minimaliai ir Lietuvos domenų vardų registratoriai galėtų patikrinti tapatumą gerai žinomiems juridinių asmenų pavadinimams, prekių ženklams, taip užkirsdami kelią konfliktams dėl trečiųjų asmenų teisių pažeidimo. Taip pat galėtų būti apsvarstyta galimybė sutikrinti registruojant domeno vardo tapatumą su Juridinių asmenų bei Prekių ženklų registru. Aišku gali būti situacijų, kai abu asmenys turi teisę į vienodą domeno vardą, tada reikėtų remtis prioriteto principu ir suteikti apsaugą tai teisei, kuri buvo anksčiau įgyta.

Galima išskirti keletą juridinių asmenų pavadinimų ir domenų vardų konfliktų rūšių:

1) Kai domeno vardu yra naudojamas neteisėtai, pažeidžiant teisę į juridinio asmens pavadinimą, ir registruojantis domeno vardą asmuo, elgiasi nesąžiningai, t.y. jis registruoja turėdamas tikslą po to parduoti domeno vardą tai įmonei, kuri turi analogišką pavadinimą arba stengiasi panašiu vardu pritraukti pas save vartotojus, kurie norėtų patekti į konkurento interneto svetainę arba pasinaudodamas domeno vardu stengiasi pabloginti kito juridinio asmens reputaciją, sudarydamas įspūdį, kad ją skelbia tas juridinis asmuo⁵⁵. Tokiu atveju būna gana aiškus domeno vardą užregistravusio asmens nesąžiningumas ir domeno vardas gali būti perkeltas tam trečiajam asmeniui, kurio teisės domeno vardo įregistravimu buvo pažeistos⁵⁶.

2) Konfliktai gali kilti ir nesant nesąžiningumo, jie gali būti paprasčiausiai asmens, registruojančio domeno vardą, nepakankamo pasidomėjimo pasekmė, ar toks domeno vardas, tikrai nepažeidžia trečiųjų asmenų teisių. Didžiausia atsakomybė dėl trečiųjų asmenų teisių pažeidimo tenka pačiam pareiškėjui, kuris nori įregistruoti domeno vardą, todėl domeno vardo pasirinkimas yra labai atsakingas dalykas. Prieš pasirinkdamas domeno vardą asmuo turėtų pasitikrinti prieinamus registrus, ar tokiu domeno vardu nebus pažeista kažkieno teisė į kuri nors intelektinės nuosavybės objektą. Kai asmuo, užregistravęs domeno

⁵⁵ COLSTON, Catherine; MIDDLETON, Kirsty. *Modern intellectual property law*. Cavendish Publishing Limited, 2005, p. 622

⁵⁶ WIPO Arbitration and Mediation Center Administrative panel decision *McDonald's Corporation v. ZusCom Case*, No. D2007-1353, [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-03-10]. Prieiga per internetą: <<http://www.wipo.int/amc/en/domains/decisions/html/2007/d2007-1353.html>>

vardą, turi teisę jį naudoti (teisė gali kilti pavyzdžiui, iš asmeninio vardo, juridinio asmens pavadinimo), reikia nustatyti, kieno teisę reikėtų ginti prioritetiškai.

2. Teisės į juridinio asmens pavadinimą gynimas

2.1. Bendrosios gynimo nuostatos

Teisės į juridinio asmens pavadinimą, kaip ir bet kokios kitos subjektinės teisės turėtoji, suteikia galimybę ginti tą teisę. Niekas negali įgyti teisių ar pareigų prisidengdamas kito juridinio asmens pavadinimu bei naudoti pavadinimo be juridinio asmens savininko sutikimo (CK 2.42 straipsnio 1 dalis)⁵⁷. Yra draudžiama nesąžiningai naudotis kito juridinio asmens pavadinimu. Tik juridinio asmens savininkas gali nuspręsti, kaip naudoti juridinio asmens pavadinimą. Juridinio asmens pavadinimas neturi klaidinti visuomenės dėl tapatumo ar panašumo į kitų juridinių asmenų pavadinimus, žinomesnių Lietuvos visuomenei užsienio įmonių, įstaigų ir organizacijų vardus, prekių ir paslaugų ženklus (CK 2.39 straipsnio 3 dalis)⁵⁸.

Reikia pažymėti, kad bent jau ne Lietuvoje yra ginamas ne tik pilnas juridinio asmens pavadinimas, bet ir jo dalis. Saugomi ir pavadinimų sutrumpinimai, nepriklausomai nuo to, ar juridinis asmuo yra žinomas tuo sutrumpintu pavadinimu, nes ypatingai domenų vardų atveju, niekas nesitiki, kad juridinis asmuo visą savo pavadinimą įregistruos kaip domeno vardą, ypač, kai jie yra ilgi⁵⁹. Be to, net ir pavadinimo naudojimo ne domeno varde, o prekių ženkle ar kitame juridinio asmens pavadinime atveju, reikia ginti ir pavadinimo dalį, nes gali būti, kad būtent ji ir sudaro pagrindinį įspūdį apie pavadinimą ir iš esmės atlieka identifikacinę funkciją, atskirdama juridinį asmenį nuo kitų juridinių asmenų. Yra saugomos ir juridinių asmenų pavadinimų dalys, jeigu jos turi skiriamąjį požymį, t.y. dalis tame pavadinime yra reikšmingiausia, svarbiausia ir sudaro didžiausią bendrą įspūdį apie visą pavadinimą⁶⁰. Tačiau jei pavadinimo dalis turi labai menką skiriamąjį požymį ir bendrai

⁵⁷ Valstybės žinios 2000 Nr. 74-2262 (su pakeitimais ir papildymais)

⁵⁸ *Ibid.*

⁵⁹ Oberlandesgericht München Urteil 16. Mai 2001; 27 U 922/00 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-03]. Prieiga per internetą: <http://www.netlaw.de/urteile/olgm_12.htm>

⁶⁰ Oberlandesgericht Düsseldorf Urteil vom 17. November 1998; *ufa.de* 20 U 162/97 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-11]. Prieiga per internetą: <http://www.netlaw.de/urteile/olgd_01.htm>

yra pagalbinė, tada jai atskirai nuo viso pavadinimo apsauga nėra suteikiama⁶¹. Tokia pozicija yra pagrįsta, kadangi skiriamąjį požymį turinti dalis irgi turi būti ginama, nes jeigu ji svarbiausia pavadinime, reiškia, jeigu bus užregistruotas žymuo panašus į ją, bus didelės galimybės teisės į pavadinimą pažeidimui, visuomenės klaidinimui ir bus trukdoma pagrindinės juridinio asmens pavadinimo funkcijos atlikimui.

Teisės į juridinio asmens pavadinimą pažeidimas gali pasireikšti dviem būdais⁶²:

- prisidengimu kito juridinio asmens pavadinimu, t.y. kai sudaromas įspūdis, kad bendraujama su tuo juridiniu asmeniu, kuriam priklauso juridinio asmens pavadinimas arba jo atstovu. Tai gali pasireikšti įvairiai, pavyzdžiui, sudarant sandorius ne savo vardu, atliekant kitus veiksmus, kai neatskleidžiama tikroji tapatybė. Toks pažeidimas daugiausiai pasireiškia esant dviejų juridinių asmenų pavadinimų konfliktams.
- naudojant kito juridinio asmens pavadinimą be sutikimo – tai apima tiek visiškai tapataus, tiek klaidinančiai panašaus pavadinimo naudojimą. Toks pažeidimas gali pasireikšti be sutikimo naudojant pavadinimą tiek kito juridinio asmens pavadinime, tiek prekių ženkle ar domeno varde, tiek naudojant pavadinimą bet kuriuo kitu būdu.

Reikia pažymėti, kad ne kiekvienas kito asmens pavadinimo panaudojimas reiškia teisės į juridinio asmens pavadinimą pažeidimą. Pats teisės turėtojas gali leisti tam tikrose situacijose, tam tikriems asmenims naudoti savo pavadinimą, pavyzdžiui, nurodant tam tikrą informaciją. Sutikimas eliminuoja pavadinimo naudojimo neteisėtumą ir pažeidimo galimybę, nes CK 2.42 str. 1 d.⁶³ nustato, kad negalima naudoti juridinio asmens pavadinimo be sutikimo. Sutikimas yra labai svarbus, nes jam esant nebegalima ginti savo išimtinių teisių į juridinio asmens pavadinimą, tačiau niekur nėra reglamentuoti reikalavimai jam, nei kokios formos jis turėtų būti, nei kiek laiko jis galioja. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas nagrinėjo bylą, kurioje buvo norima atšaukti duotą sutikimą naudoti prekių ženklą juridinio asmens pavadinime⁶⁴. Šioje byloje ginčas kilo dėl to, kad prekės ženklo savininkas išnuomavo patalpas atsakovui su iškaba „Skandihouse“ (tokį prekių ženklą buvo įregistravęs

⁶¹ Landesgericht Hamburg Urteil vom 19. Oktober 2004; 12 O 614/04 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-12]. Prieiga per internetą: <http://www.netlaw.de/urteile/lghh_28.htm>

⁶² BARTKUS, Gintautas. Lietuvos Respublikos civilinio kodekso komentaras. Antroji knyga. Asmenys. Vilnius: Justitia, 2003, p. 114

⁶³ Valstybės žinios 2000 Nr. 74-2262 (su pakeitimais ir papildymais)

⁶⁴ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2008 m. birželio 17 d. nutartis civilinėje byloje *UAB Solvex Baltic v. UAB Scandihouse*, Nr. 3K-3-335/2008 (S), kat. 15.1; 16.11; 80; 126

ieškovas) bei leido savo prekių ženklą naudoti atsakovui juridinio asmens pavadinime. Problema buvo ta, kad sutikimas buvo duotas nenumačius jokių jo atšaukimo sąlygų, nenurodžius jo galiojimo termino, todėl kai nutraukus nuomos sutartį prekių ženklo savininkas reikalavo pakeisti tapatų jo prekių ženklui pavadinimą, to padaryti negalėjo, nes jo paties sutikimas naudoti prekių ženklą, šalino pažeidimo buvimą⁶⁵. Nors ši byla buvo dėl prekių ženklo savininko sutikimo, toks pats savo prigimtimi yra ir sutikimas naudoti juridinio asmens pavadinimą. Taigi galima daryti išvadą, kad labai svarbu yra aptarti visas sutikimo davimo sąlygas, atšaukimo pagrindus bei nustatyti sutikimo terminą, kad po to nebūtų problemų ginant savo išimtinę teisę į pavadinimą. Geriausia tokį susitarimą sudaryti raštu bei aiškiai išdėstyti visas sąlygas, kadangi kitu atveju sutikimo davimas yra labai pavojingas, kadangi nenurodžius sandorio termino, laikoma, kad sudarytas neterminuotas sandoris. Teismai pripažino, kad sutikimas gali būti panaikintas tik remiantis bendraisiais sandorių nutraukimo pagrindais⁶⁶. Nėra taip paprasta atšaukti sutikimą, ypač tokiu atveju, kai duodamas sutikimas įregistruoti juridinio asmens pavadinimą, nes nuo įregistravimo momento ir pavadinimas įgyja apsaugą. Galima būtų bandyti ginčyti sutikimo davimą įrodinėjant kito subjekto nesąžiningumą įgyjant teisę į pavadinimą ar jį naudojant. Tačiau visgi sutikimas nereiškia teisės perleidimo, yra suteikiama teisė tik naudoti juridinio asmens pavadinimą ar prekių ženklą.

Juridinio asmens, susijusio su užsienio juridiniu asmeniu ar kita organizacija, pavadinimas gali būti sudaromas taip, kad jis būtų tapatus ar panašus į užsienio juridinio asmens ar kitos organizacijos pavadinimą (CK 2.40 straipsnio 3 dalis)⁶⁷. Tačiau tai leidžiama tik tokiu atveju, jei yra to užsienio juridinio asmens sutikimas naudoti tapatų ar panašų juridinio asmens pavadinimą, kas ir šalina naudojimo neteisėtumą.

Taip pat gali būti atveju, kai panašaus pavadinimo naudojimas yra nulemtas objektyvių aplinkybių. Pavyzdžiui, byloje *Parex lizingas v. Parex faktoringas ir lizingas*⁶⁸ teismas yra pasisakęs, kad vienai įmonių grupei priklausančys juridiniai asmenys gali turėti panašų pavadinimą, kadangi tai nulemta informacijos apie steigėją nurodymo. Jeigu juridinius asmenis įsteigia su vienu steigėju susijęs juridinis asmuo ir pats steigėjas, o jie abu teisėtai gali nurodyti steigėjo pavadinimą, tai panašumas juridinio asmens pavadinime,

⁶⁵ *Ibid.*

⁶⁶ *Ibid.*

⁶⁷ Valstybės žinios 2000 Nr. 74-2262 (su pakeitimais ir papildymais)

⁶⁸ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2005 m. gruodžio 5 d. nutartis civilinėje byloje *Parex lizingas v. Parex faktoringas ir lizingas*, Nr. 3K-3-632/2005, kat. 27.2; 95.6.1; 114.1; 99.9

nurodant steigėjo pavadinimą, yra neišvengiamas. Taip yra parodomas įmonių ryšys, kuris nėra klaidinantis, kadangi įmonės yra iš tikrųjų susijusios ir panašus pavadinimas būtent ir parodo visuomenei tą ryšį.

Tapatumo ar panašumo su prekių ženklais atveju, juridinis asmuo savo prekėms žymėti gali naudoti panašų ar tapatų žymenį savo pavadinimui. Taip yra informuojama visuomenė apie realiai egzistuojantį ryšį tarp juridinio asmens ir tapačiu ar panašiu prekės ženklu žymimų prekių ar paslaugų. Taip pat yra ir domenų vardų atveju, kai juridinis asmuo gali įregistruoti savo pavadinimą atitinkantį domeno vardą, norėdamas, kad vartotojai lengvai pasiektų jo internetinį tinklalapį. Teisę į juridinio asmens pavadinimą prireikia ginti tuo atveju, jeigu juridinio asmens pavadinimui tapatų ar į jį panašų prekių ženklą ar domeno vardą užregistruoja kitas subjektas, neturintis nieko bendra su tuo juridiniu asmeniu. Gynyba galima remiantis Civiliniu kodeksu, taip pat konkurencijos teisės normomis⁶⁹, kai yra pažeidžiama sąžininga konkurencija.

Pramoninės nuosavybės objektams galioja teritorialumo principas, kuris reiškia, kad jie yra ginami tik toje teritorijoje, kurioje yra įregistruoti. Šį principą švelnina tarptautinės sutartys, iš kurių juridinių asmenų pavadinimams ir prekių ženklaus svarbiausia yra Paryžiaus konvencija⁷⁰. Tai yra bendro pobūdžio teisės aktas, nustatantis valstybėms narėms pareigą užtikrinti visų pramoninės nuosavybės objektų apsaugą, tarp jų ir juridinių asmenų pavadinimų, ne tik registracijos vietos valstybėje, bet ir kitose valstybėse narėse. Pati konvencija nenumato jokių konkrečių teisių gynimo būdų, palieka tai valstybių narių kompetencijai. Konvencija garantuoja asmenims tik teisę kreiptis į teismą teisių pažeidimo atveju. Paryžiaus konvencijos 8 straipsnis⁷¹ numato, kad firmos vardas visose Sąjungos šalyse saugomas ir nepadavus paraiškos arba be registracijos, nepriklausomai nuo to, ar jis įeina į prekės ženklo sudėtį, ar ne. Tai reiškia, kad juridinio asmens pavadinimas saugomas ne tik toje šalyje, kurioje įregistruotas juridinis asmuo, bet apsauga garantuojama ir kitose Europos Sąjungos valstybėse, nesant atskiros registracijos. Sutartis veikia tokiu principu, kad ir kitų valstybių narių piliečiams suteikiama tokia pati teisė į jų pramoninės nuosavybės

⁶⁹ Konkurencijos įstatymas (su pakeitimais ir papildymais). Valstybės žinios, 1999-04-02 Nr.30-856, III skirsnis

⁷⁰ 1883 m. kovo 20 d. Paryžiaus konvencija dėl pramoninės nuosavybės apsaugos, ratifikuota nuo 1996-05-28, Valstybės žinios: 1996-08-07 Nr.75-1796

⁷¹ *Ibid.*

teisių apsaugą, kaip ir tos valstybės piliečiams⁷². Tokia nuostata reiškia, kad suteikiama apsauga negali priklausyti nuo įregistravimo konkrečioje valstybėje⁷³. Tačiau reikia pažymėti, kad sąvoka firmos vardas yra tik lietuviškame Paryžiaus konvencijos variante. Teksto originale⁷⁴ vartojama angliška sąvoka *trade name*, kuris verčiamas ne kaip juridinio asmens pavadinimas, o kaip komercinis pavadinimas ar žymuo. Komercinio pavadinimo sąvoka nėra tapati firmos vardo sąvokai. Komercinio pavadinimo tikslas ir paskirtis – žymėti verslą, o verslą žymintis žymuo nebūtinai gali sutapti su juridinio asmens pavadinimu⁷⁵. Jo funkcija yra kitokia, komercinis pavadinimas nėra skirtas žymėti prekėms, taip pat neatskiria juridinių asmenų vienas nuo kito. Tačiau visgi skirtumas nėra toks jau didelis, nes dažniausiai kaip komercinis pavadinimas yra naudojamas juridinio asmens pavadinimas ar prekių ženklas. Taigi remiantis originaliu Konvencijos tekstu, pagal 8 straipsnį juridinio asmens pavadinimas ir neregistruotas toje valstybėje galėtų būti ginamas, jeigu jis žymi to juridinio asmens verslą ir yra naudojamas kaip komercinis žymuo. Visgi Lietuvoje, atsižvelgiant į lietuvišką vertimą, kuriame naudojama firmos vardo sąvoka, teismai remiasi šiuo straipsniu sprenddami bylas dėl juridinių asmenų pavadinimų. Pavyzdžiui, savo pavadinimą norėjo ginti San Marino bendrovė „Technoservice“, neregistruota Lietuvoje, kai kitas asmuo Lietuvoje įregistravo tapatų jos pavadinimui prekių ženklą ir teismas panaikino prekių ženklo, tapataus Lietuvoje neregistruoto juridinio asmens pavadinimui registraciją⁷⁶. Teismas neregistruoto pavadinimo gynimo galimybę siejo su jo žinomumu Lietuvos visuomenėje, tačiau tokiam žinomumui nereikia formalaus pripažinimo, pavadinimas faktiškai turi būti žinomas⁷⁷. Šis teiginys kildinamas iš CK 2.39 str. 3 d.⁷⁸, pagal kurį juridinio asmens pavadinimas negali būti tapatus ar panašus į žinomesnių užsienio įmonių, įstaigų ar organizacijų vardus, prekių ar paslaugų ženklus. Žinomesniais Lietuvos visuomenėje vardais turi būti laikomi tokie, kurie yra žinomi visuomenės daugumai dėl

⁷² XUE, Hong. Territorialism versus Universalism: international intellectual property law in the internationalized domain name system. In *The journal of intellectual property* 2006 vol. 9, no 1, p.5

⁷³ Europos teisingumo teismo 2004 m. lapkričio 16 d. sprendimas byloje C-245/02, *Anheuser-Busch Inc. v. Budějovický Budvar, národní podnik*

⁷⁴ Paris Convention for the Protection of Intellectual Property of March 20, 1883 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-03-20]. Prieiga per internetą:

<http://www.wipo.int/treaties/en/ip/paris/trtdocs_wo020.html#P201_33322>

⁷⁵ Europos teisingumo teismo 2007m. rugsėjo 11 d. sprendimas byloje C-17/06 *Céline SARL v. Céline SA*

⁷⁶ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2006 m. gegužės 10 d. nutartis civilinėje byloje *UAB „Neono linija“ v. Technoservice SRL*, Nr. 3K-3-325/2006, kat. 87; 88 (S)

⁷⁷ *Ibid.*

⁷⁸ Valstybės žinios 2000 Nr. 74-2262 (su pakeitimais ir papildymais)

paplitimo⁷⁹. Taigi į užsienio valstybėse įregistruotus juridinius asmenis, prekių ženklus reikia atsižvelgti tik tuo atveju, kai jie yra pakankamai gerai žinomi. Pavyzdžiui, ir Suomijoje šis Paryžiaus konvencijos straipsnis yra aiškinamas, kaip suteikiantis apsaugą ir užsienio valstybėse įregistruotiems juridinių asmenų pavadinimams, su sąlyga, kad jie yra nors kažkiek žinomi Suomijoje, toje srityje, kurioje veikia tie juridiniai asmenys⁸⁰. Tada reikia išsiaiškinti, kas anksčiau laiko atžvilgiu įgijo teisę į apsaugą. Bus taikoma taisyklė, kad kas anksčiau pradėjo naudoti pavadinimą, tas ir galės jį naudoti toliau, kadangi sekančio asmens pavadinimo naudojimas jau gali būti kaip pirmesnio teisių pažeidimas. Europos teisingumo teismas yra išaiškinęs, kad Sutarties dėl intelektinės nuosavybės teisių (TRIPS sutartis)⁸¹ 16 straipsnio 1 dalis gali būti taikoma ir prekių ženklų savininkų apsaugai prieš juridinių asmenų pavadinimus, kurie neįregistruoti toje valstybėje narėje, kurioje prašoma apsaugos⁸² (tačiau vėlgi toks aiškinimas išvedamas iš Paryžiaus konvencijos, kurioje konkrečiai nenaudojama sąvoka juridinio asmens pavadinimas, vartojamas terminas komercinis pavadinimas).

Tačiau juridinių asmenų pavadinimų apsauga platesniu nei nacionaliniu lygmeniu yra gana sudėtinga, kadangi yra vedami tik nacionaliniai juridinių asmenų registrai ir praktiškai apsaugą kitoje valstybėje gali įgauti tik kažkiek žinomas juridinio asmens pavadinimas. Prekių ženklai yra registruojami ne tik nacionaliniu, bet ir regioniniu bei tarptautiniu lygmeniu⁸³, kas palengvina jų apsaugą platesniu nei nacionaliniu mastu. Tačiau reikėtų pažymėti, kad yra galimybė juridinių asmenų pavadinimus įregistruoti keliomis kalbomis, keliose valstybėse, norint užsitikrinti pavadinimo apsaugą ne vienos valstybės teritorijoje.

⁷⁹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2006 m. gegužės 10 d. nutartis civilinėje byloje UAB „Neono linija“ v. Technoservice SRL, Nr. 3K-3-325/2006, kat. 87; 88 (S)

⁸⁰ Europos teisingumo teismo 2004 m. lapkričio 16 d. sprendimas byloje C-245/02, *Anheuser-Busch Inc. v. Budějovický Budvar, národní podnik*

⁸¹ Sutartis dėl intelektinės nuosavybės teisių aspektų, susijusių su prekyba (1C priedas prie 1994m. balandžio 15 d. Sutarties dėl Pasaulio Prekybos Organizacijos įsteigimo) (Valstybės žinios, 2001, Nr. 46-1620)

⁸² *Cip. op.*, 80

⁸³ KASPERAVIČIUS, Petras; ULONAS, Ričardas Viktoras. *Intelektinės nuosavybės pagrindai*. Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla, 2005, p. 97

2.2. Gynimo būdai

2.2.1 Gynimas pagal Civilinį kodeksą

Kai teisė į juridinio asmens pavadinimą pažeidžiama, teisės turėtojas gali kreiptis į teismą dėl šio pažeidimo. CK 2.42 straipsnio 2 dalis⁸⁴ numato tokius teisės į juridinio asmens pavadinimą gynimo būdus:

- įpareigojimas nutraukti veiksmus, pažeidžiančius teisę į juridinio asmens pavadinimą - apima įvairius veiksmus, pavyzdžiui, nebenaudoti savo veikloje pavadinimo, atsisakyti kito juridinio asmens vardu sudarytų sandorių⁸⁵.
- įpareigojimas pakeisti pavadinimą ir atlyginti padarytą turtinę ar neturtinę žalą (kai naudojamas tapatus ar panašus juridinio asmens pavadinimas). Turtinė žala gali būti tai, ką juridinis asmuo prarado dėl neteisėto naudojimo arba dėl to sąlygoto reputacijos pablogėjimo⁸⁶.
- įpareigojimas kaltam asmeniui perduoti viską, ką gavo prisidengęs ar naudodamasis pavadinimu be jo savininko sutikimo, nes toks naudojimas kito juridinio asmens pavadinimu yra neteisėtas, pažeidėjas negali įgyti jokios naudos iš to. Pavyzdžiui, juridinis asmuo gali perimti jo vardu sudarytą sandorį⁸⁷. Realiai tai yra nauda, kurią suteikia pats pavadinimas, todėl jo savininkui ir priklauso teisė gauti visą naudą iš to. Juk sandoriai gali būti sudaromi, siekiant bendradarbiauti su konkrečiu juridiniu asmeniu dėl jo reputacijos, kuri tarsi užtikrina tam tikrą kokybę, patikimumą. Pavadinimas turėtų identifikuoti asmenį ir būti garantija, kad sandoris sudaromas su norimu asmeniu.

Tačiau juridinio asmens pavadinimo turėtojas negali reikalauti uždrausti naudoti visus iš eilės juridinių asmens pavadinimus, prekių ženklus, kurie yra bent kiek panašūs į jo turimą pavadinimą. Ginant teisę į juridinio asmens pavadinimą nepakanka tik nustatyti juridinių asmenų pavadinimų panašumo faktą. Taip pat turi būti įrodyta, kad pavadinimų

⁸⁴ Valstybės žinios 2000 Nr. 74-2262 (su pakeitimais ir papildymais)

⁸⁵ BARTKUS, Gintautas. *Lietuvos Respublikos civilinio kodekso komentaras. Antroji knyga. Asmenys*. Vilnius: Justitia, 2003, p. 114

⁸⁶ *Ibid.* p. 114-115

⁸⁷ *Ibid.* p. 115

panašumas klaidina visuomenę, pažeidžia asmens, kuris kreipiasi dėl pavadinimo gynimo interesus (CK 2.39 str. 3 d., 2.42 str.)⁸⁸. Tuo remiantis, teisės į juridinio asmens pavadinimą pažeidimas yra priežastis taikyti civilinę atsakomybę.

Teisę į juridinio asmens pavadinimą civilinės teisės būdais prireikia ginti tada, kai ji neapsaugoma registruojant. Negalima registruoti juridinio asmens pavadinimo ar prekių ženklo, kuris yra panašus ar tapatus jau esamam juridinio asmens pavadinimui, prekių ženklui. Tačiau gali įvykti taip, kad užregistruojamas ir tapatus ar panašus juridinio asmens pavadinimas, prekių ženklas, domeno vardas arba asmuo naudoja neregistruotą tapatų ar panašų žymenį. Įregistravimą turi užginčyti asmuo, kurio teisės į juridinio asmens pavadinimą pažeidžiamos (CK 2.42 str. 2 d.). Registracija pripažįstama negaliojančia ab initio, tai reiškia, kad registracija nuo pat pradžių nebuvo galima⁸⁹. Juridinių asmenų registras registruodamas juridinį asmenį tikrina tik, ar juridinio asmens pavadinimas nėra tapatus jau įregistruotam juridinio asmens pavadinimui ar prekių ženklui, filialų ar atstovybių pavadinimams, laikinai ištrauktais į registrą pavadinimams ir prekių ženklu, įregistruotiems Prekių ženklų registre⁹⁰. Taigi Juridinių asmenų registras netikrina pavadinimų panašumo, nes panašumą patikrinti yra daug sudėtingiau nei tapatumą. Reikėtų analizuoti, ar panašumas yra tokio laipsnio, kad galėtų pažeisti juridinio asmens teisę į pavadinimą. Tuo tarpu domenų vardų atveju nėra tikrinamas nei tapatumas, nei panašumas, kaip ir registruojant domeno vardą nėra patikrinama, ar nėra tapataus ar panašaus juridinio asmens pavadinimo. Todėl juridinio asmens pavadinimas įregistruojamas, o tada paliekama teisė juridiniam asmeniui, kurio teisė į pavadinimą pažeidžiama kreiptis į teismą su ieškiniu, jeigu jis mano, jog kitas juridinis asmuo įregistravęs panašų pavadinimą klaidina visuomenę, iškreipia sąžiningą konkurenciją, pelnosi nesąžiningai veikdamas. Teisės į juridinio asmens pavadinimą gynība yra siejama ne tik su formaliu panašumu, bet būtent klaidinančiu panašumu bei tam tikrais nesąžiningais veiksmais⁹¹.

Norint prisiteisti žalos atlyginimą reikia teisę pažeidžiančio asmens neteisėtų veiksmų, kaltės bei priežastinio ryšio, reikia įrodyti, kokia žala padaryta asmeniui dėl

⁸⁸ Valstybės žinios 2000 Nr. 74-2262 (su pakeitimais ir papildymais)

⁸⁹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2002 m. gruodžio 3 d. nutartis civilinėje byloje *Alec M. Gallup v. Suomen Gallup OY*, 3K-3-1340/2002, kat. 80; 94.1; 94.2;

⁹⁰ 2003 m. lapkričio 12 d. Vyriausybės nutarimas Nr. 1407. Dėl juridinių asmenų registro įsteigimo ir juridinių asmenų registro nuostatų patvirtinimo. Juridinių asmenų registro nuostatų 77 punktą

⁹¹ Europos teisingumo teismo 1997 m. lapkričio 11 d. sprendimas byloje C-251/95, *Sabel v. Puma*

neteisėto pavadinimo naudojimo⁹². Gali būti tokių situacijų, kai juridiniai asmenys, kurie turi panašius pavadinimus, tapatų ar panašų pavadinimą ir prekių ženklą, tapatų ar panašų pavadinimą ir domeno vardą veikia visai skirtingose sferose, visuomenė jų netapatina, nesieja ir puikiai atskiria vienas nuo kito. Tokiu atveju nėra pagrindo gynybai, kadangi juridinio asmens pavadinimas atlieka savo pagrindinę funkciją – identifikuoja ir atskiria juridinį asmenį nuo kitų juridinių asmenų. Reikia pažymėti, kad turtinės žalos padarymas nereiškia, kad galima reikalauti ir neturtinės žalos atlyginimo⁹³. CK 6.250 straipsnis neturtinės žalos atlyginimą sieja su reputacijos pablogėjimu (juridiniam asmeniui netinka kiti nustatyti kriterijai, pavyzdžiui, dvasiniai išgyvenimai, fizinis skausmas, pažeminimas ir pan.). Įrodinėjant labai svarbu kitos šalies nesąžiningumas (CK 6.250 str. 2 d.). Byloje *Namėja v. Namija* buvo prašoma neturtinės žalos atlyginimo dėl įregistruoto juridinio asmens pavadinimo naudojimo, kuris skyrėsi tik viena raide, o abu juridiniai asmenys panašiais pavadinimais veikė toje pačioje srityje⁹⁴. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas neturtinės žalos atlyginimo šioje byloje nepriteisė, remdamasis tuo, kad dėl to nebuvo pateikta jokių įrodymų ir motyvų. Teismas pažymėjo, kad neužtenka tik tam tikros neturtinės teisės pažeidimo (šiuo atveju reputacijos pablogėjimo CK 2.24 straipsnio 8 dalis), turi būti įrodytos visos civilinės atsakomybės sąlygos: neteisėti veiksmai, priežastinis ryšys, kaltė bei žala. Tuo tarpu žemesnių instancijų teismai neturtinę žalą buvo priteisę remdamiesi Konkurencijos įstatymu, kuris apskritai neįtvirtina neturtinės žalos atlyginimo kaip teisių gynimo būdo⁹⁵. Tai nustatyti yra svarbu, nes CK 6.250 straipsnio 2 dalis nustato, kad neturtinė žala atlyginama tik įstatyme numatytais atvejais (tai reiškia, kad ne už kiekvieną teisių pažeidimą galima reikalauti ir neturtinės žalos atlyginimo).

Panašius reikalavimus galima reikšti ir pagal kitų valstybių teisę. Nors pavyzdžiui, Vokietijos teisėje yra tam tikra specifika, kadangi ten yra daugiau įstatymų, kuriais remiantis galima reikšti ieškinį, esant teisės į juridinio asmens pavadinimą pažeidimui. Vokietijos

⁹² Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas. Valstybės žinios'2000 Nr.74-2262, Valstybės žinios'2000 Nr.77 (atitaisymas), Valstybės žinios'2000 Nr.80 (atitaisymas), Valstybės žinios'2000 Nr.82 (atitaisymas), 6.246-6.249 str.

⁹³ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2005 m. spalio 12 d. nutartis civilinėje byloje *UAB Namėja v. IĮ Nacija*, Nr. 3K-3-472/2005, 88; 44.1; 44.2.4.2

⁹⁴ *Ibid.*

⁹⁵ *Ibid.*

civilinio kodekso 12 straipsnis⁹⁶ numato bendrą teisės į vardą gynybą, t.y. apima tiek fizinių, tiek juridinių asmenų teisę į vardą. Pagal šį straipsnį yra galimi du reikalavimai⁹⁷:

- uždrausti teisę pažeidžiančius veiksmus;
- reikalavimas atlyginti nuostolius, remiantis 823 straipsniu. Nuostoliai dėl teisės į vardą pažeidimo yra atlyginami kaip atsiradę dėl absoliučios teisės pažeidimo.

Be to, juridiniai asmenys gali ginti savo teisę į pavadinimą ir remdamiesi Komercinio kodekso 37 straipsniu⁹⁸, tačiau tokia apsauga yra labai menka, kadangi yra ginami tik įregistruoti pavadinimai, o registrai yra vietiniai, neapima visos Vokietijos teritorijos, todėl gali būti užregistruoti du juridiniai asmenys tokiu pačiu pavadinimu Miunchene ir Berlyne⁹⁹. Be to, pavadinimą gali ginti tik verslininkai, t.y. tie asmenys, kurie yra įregistravę savo įmonės pavadinimą, tačiau problemų dėl pavadinimo naudojimo gali kilti ne tik su įregistruotais juridiniais asmenimis, bet ir su mažareikšmiais prekybininkais, kurių pavadinimai į registrą nėra įtraukiami, laisvųjų profesijų atstovais¹⁰⁰. Komercinis kodeksas suteikia teisę kreiptis į Registro teismus, kurie gali išbraukti juridinio asmens pavadinimą iš registro, jeigu jis neatitinka keliamų reikalavimų bei paskirti drausminę nuobaudą¹⁰¹ (gynyba remiantis viešąja teise) arba prašyti uždrausti teisę į juridinio asmens pavadinimą pažeidžiančius veiksmus bei reikšti nuostolių atlyginimo ieškinį pagal Civilinio kodekso 823 straipsnį (gynyba remiantis civiline teise).

Be to, įdomu, kad netgi juridinių asmenų pavadinimai gali būti ginami, remiantis Vokietijos prekių ženklų įstatymo 15 straipsniu¹⁰², kaip komerciniai žymenys, kurie apima juridinių asmenų pavadinimus, knygų, žurnalų bei laikraščių pavadinimus. Komercinis pavadinimas gali būti tiek visas juridinio asmens pavadinimas, tiek pavadinimo reikšminis

⁹⁶ Bürgerliches Gesetzbuch, 61. Auflage, München: Deutscher Taschenbuch Verlag, 2008

⁹⁷ SCHWERTNER, Peter. In Münchener Kommentar zum Bürgerliches Gesetzbuch Allgemeiner Teil §§ 1- 240, 2. Auflage, , München : C.H. Beck'sche Verlagsbuchhandlung, 1984, p. 195-200 psl.

⁹⁸ Handelsgesetzbuch (įsigaliojęs 1900 sausio 1d.) [interaktyvus]. [Žiūrėta 2008-12-02]. Prieiga per internetą: <<http://bundesrecht.juris.de/hgb/index.html>>

⁹⁹ HUBMANN, Heinrich. *Gewerblicher Rechtsschutz. 5. Auflage.* München: C.H. Beck'sche Verlagsbuchhandlung, 1998, p. 65-66

¹⁰⁰ ROTH-CANAVA, Birgit. Der Schutz der Firma [interaktyvus]. [Žiūrėta 2008-11-30]. Prieiga per internetą: <<http://www.ihk-koeln.de/Navigation/FairplayRechtUndSteuern/Recht/RechtvonA-Z/HandelsrechtGesellschaftsrecht/DerSchutzderFirma.pdf>>

¹⁰¹ Handelsgesetzbuchkommentar [interaktyvus]. [Žiūrėta 2008-12-15]. Prieiga per internetą: <<http://beck-online.beck.de>>

¹⁰² Markengesetz [interaktyvus]. [Žiūrėta 2008-12-02]. Prieiga per internetą: <<http://bundesrecht.juris.de/markeng/index.html>>

(raktinis) žodis¹⁰³. Pavadinimų gynyba skiriasi nuo prekių ženklų apsaugos tuo, kad jų apsaugai nereikalaujama jų įregistravimo ar kitų formalumų, be to, jie nesusieja prekių ar paslaugų su juridiniu asmeniu bei neatskiria vieno subjekto prekių ar paslaugų nuo kito subjekto prekių ar paslaugų¹⁰⁴. Remiantis 15 straipsnio 4 dalimi galima reikalauti teisę pažeidžiančių veiksmų nutraukimo, o pagal 15 straipsnį 5 dalį galima prašyti nuostolių atlyginimo, prašyti grąžinti viską, ką gavo neteisėtai naudodamas firmos vardą¹⁰⁵. Tačiau tokia apsauga yra nedidelė vietos atžvilgiu, ji neapima visos Vokietijos teritorijos, o apsiriboja ta vietoje arba ta verslo sritimi, kurioje įmonė yra žinoma¹⁰⁶. Gynybos sąlygos yra: nesąžiningas naudojimas arba skiriamosios galios pažeidimas, arba žymens vertės pažeidimas. Kaip ir prekių ženklų gynybai, juridinių asmenų pavadinimų apsaugai pagal Prekių ženklų įstatymą būtinai yra reikalaujama veiklos sričių tapatumo ar panašumo. Šios normos yra taikomos tik, kai yra naudojimas komercinėje veikloje, be to, šios teisės normos turi pirmenybę prieš gynybą, remiantis Vokietijos civiliniu kodeksu¹⁰⁷.

Lietuvos teisėje tokio aiškaus atskyrimo tarp juridinio asmens pavadinimo apsaugos remiantis įvairiais įstatymais nėra. Iš esmės visa apsauga yra suteikiama remiantis Civilinio kodekso 2.42 straipsniu, kadangi nėra atskiro Komercinio kodekso ir visi su pavadinimu susiję klausimai reglamentuojami Civiliniame kodekse. Be to, Lietuvoje nėra bendro straipsnio teisės į vardą gynimui, kuris apimtų tiek fizinius, tiek juridinius asmenis. Tačiau iš esmės vien remiantis Civiliniu kodeksu yra galimi tokie patys reikalavimai: neteisėtų veiksmų, t.y. pavadinimo naudojimo nutraukimas ir nuostolių atlyginimas¹⁰⁸. Remiantis LR Prekių ženklų įstatymu galima reikalauti tik registracijos pripažinimo negaliojančia¹⁰⁹. Nėra tik tokios įstatymų įvairovės ir gynybos sąlygos iš esmės yra vienodos.

Kaip specifinis gynimo būdas domenų vardų atveju yra teisė reikalauti jo perkėlimo. Pavyzdžiu galėtų būti byla *McDonald's Corporation v. ZusCom*, kai ZusCom įregistravo

¹⁰³ Landesgericht Düsseldorf Urteil vom 25. Februar 2004; 2a O 247/03 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-04]. Prieiga per internetą: <http://www.netlaw.de/urteile/lgk_32.htm>

¹⁰⁴ WEINKRECHT, Jürgen. Schutz von Domains – Markenrecht. In *Online Journal Recht* [interaktyvus]. 1996, nr. 5 [Žiūrėta 2009-02-15]. Prieiga per internetą: <www.ojr.de>

¹⁰⁵ FESEL, *Markenrecht* [interaktyvus]. 3. Auflage, 2001. [Žiūrėta 2008-12-10]. Prieiga per internetą: <<http://beck-online.beck.de>>

¹⁰⁶ HOLSTEIN, Schleswig. *Firma – was ist das? Firmenschutz* [interaktyvus]. [Žiūrėta 2008-12-08]. Prieiga per internetą: <http://www.vrtonline.de/Recht/Steuerberater/Bonn/Rechtsanwalt/Unternehmensgruendung/Was_bei_der_Auswahl_von_Firma_und_Logo_zu_beachten_ist.php>

¹⁰⁷ LANGE, Paul. *Marken- und Kennzeichenrecht*. München: C.H. Beck, 2006, p. 17

¹⁰⁸ Valstybės žinios 2000 Nr.74-2262 (su pakeitimais ir papildymais), 2.42 str. 2 d.

¹⁰⁹ Prekių ženklų įstatymas (su pakeitimais ir papildymais). Valstybės žinios, 2000-10-31 Nr.92-2844, 7 str. 1 d. 4 p.

domeno vardą <ronaldmcdonaldhouse.info>, kuris buvo perkeltas kompanijai McDonalds, kadangi ZusCom neturėjo jokios sąsajos su Mcdonalds, o dauguma vartotojų vis tiek sietų tokį domeno vardą su gerai žinomu greito maisto restoranų tinklu¹¹⁰. Domeno vardo naudojimo nutraukimas ir domeno vardo perkėlimas yra reikalavimai, kurių galima prašyti Pasaulio intelektinės nuosavybės organizacijos (toliau - PINO) Arbitražo ir mediacijos centro¹¹¹. Nors teismai ne visada pripažįsta tokią teisę, grįsdami tai nuomone, kad jokie įstatymai nenumato konkrečiai tokio reikalavimo ir kad domeno vardo perkėlimo reikalavimas nėra praktiškas, kadangi uždraudus domeno vardo naudojimą, norintis jį įregistruoti subjektas gali ateiti pas registratorių ir jį pats užsiregistruoti, nesikišant į tai teismui (atstatoma padėtis, kuri būtų nesant pažeidimo)¹¹². LR CK irgi nenumato perkėlimo reikalavimo, todėl tokia pozicija būtų visai pagrįsta ir tokį gynimo būdą būtų galima taikyti, nebent, kai yra aiškus nesąžiningumas.

2.2.2 Gynimas pagal Konkurencijos įstatymą

Dažnai teisės į juridinio asmens pavadinimą pažeidimu yra pažeidžiama ir sąžininga konkurencija. Lietuvoje tai reguliuoja Konkurencijos įstatymo III skirsnis¹¹³. Jo 16 straipsnio 1 dalies 1 punktas draudžia naudoti žymenį, kuris yra tapatus ar panašus į kito ūkio subjekto pavadinimą, prekės ženklą (registruotą ar plačiai žinomą) ar kitą pirmumo teise naudojamą žymenį su skiriamuoju požymiu tokiu būdu, jeigu:

- tai sukeltų painiavą su šiuo ūkio subjektu ar jo veikla;
- siekiama pasinaudoti šio ūkio subjekto reputacija;
- dėl to gali nukentėti ūkio subjekto ar žymens reputacija;
- gali susilpnėti žymens skiriamasis požymis.

Taigi čia juridinio asmens pavadinimo apsaugai nėra svarbu prekių ar paslaugų tapatumas ar panašumas, subjektų veiklos tapatumas ar panašumas, kadangi tapataus ar

¹¹⁰ WIPO Arbitration and Mediation Center Administrative panel decision *McDonald's Corporation v. ZusCom Case*, No. D2007-1353, [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-03-10]. Prieiga per internetą: <<http://www.wipo.int/amc/en/domains/decisions/html/2007/d2007-1353.html>>

¹¹¹ Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy, approved by ICANN on October 24, 1999 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-28]. Prieiga per internetą: <<http://www.icann.org/en/udrp/udrp-policy-24oct99.htm>>, 4 (i)

¹¹² Bundesgerichtshof Urteil vom 22 November 2001, I ZR 138/99, *shell.de*: [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-15]. Prieiga per internetą: <<http://www.bundesgerichtshof.de>>

¹¹³ Konkurencijos įstatymas (su pakeitimais ir papildymais). Valstybės žinios, 1999-04-02 Nr.30-856

panašaus juridinio asmens pavadinimo, prekės ženklo ar domeno vardo naudojimas, nesvarbu kokioje veiklos srityje, gali pažeisti juridinio asmens pavadinimo skiriamąjį požymį, pabloginti reputaciją, nes vartotojai nežinos, ar sieti du subjektus, net ir visai skirtinga veikla užsiimančius, ar ne.

Konkurencijos įstatymas suteikia galimybes subjektui reikalauti teismine tvarka neteisėtų veiksmų nutraukimo, padarytos žalos atlyginimo¹¹⁴. Sąžiningos konkurencijos pažeidimus Konkurencijos taryba tiria tik tais atvejais, jeigu tai pažeidžia daugelio subjektų ar vartotojų interesus¹¹⁵.

Pagal Konkurencijos įstatymą¹¹⁶ savo teises gali ginti tik ūkio subjektai, t.y. tokie subjektai, kurie vykdo ar gali vykdyti ūkinę veiklą, kas apima visokią gamybinių, finansinių, profesinių veiklą, išskyrus, kai prekės išsigyjamos ar kita sutartis sudaroma namų ūkio poreikiams tenkinti. Tai reiškia būtinumą naudoti pavadinimą komercinėje veikloje, o ne privačių poreikių tenkinimui.

Vokietijoje nesąžiningą konkuravimą reguliuoja atskiras Nesąžiningos konkurencijos įstatymas (Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb – UWG¹¹⁷) 16 straipsnis. Svarbu yra įrodyti nesąžiningumą bei veikiančio asmens tyčią. Pagal šį straipsnį sankcija gali būti bauda arba laisvės atėmimas iki dviejų metų (iš esmės atitinka sankciją, kurią numato Lietuvos Respublikos Baudžiamojo kodekso 195 straipsnis¹¹⁸ pagal kuri už teisės į juridinio asmens pavadinimą pažeidimą gali būti skirta bauda, areštas arba laisvės atėmimas iki dviejų metų).

Nesąžiningą konkurenciją reguliuoja ir Paryžiaus konvencija dėl pramoninės nuosavybės apsaugos¹¹⁹. Pagal jos 10bis straipsnį nesąžininga konkurencija yra laikomas bet koks konkurencijos veiksmas, prieštaraujantis sąžiningiems pramonės ir prekybos reikalų vedimo papročiams. Kaip pavyzdiniai nesąžiningos konkurencijos veiksmai, nurodyti konvencijoje iš esmės yra tokie patys kaip ir LR Konkurencijos įstatymo 16 straipsnyje¹²⁰. Paryžiaus konvencija yra svarbi tuo, kad ji savo reguliavimu įpareigoja valstybes nares

¹¹⁴ Konkurencijos įstatymas (su pakeitimais ir papildymais). Valstybės žinios, 1999-04-02 Nr.30-856, 17 str.

¹¹⁵ *Ibid.*, 17 str

¹¹⁶ *Ibid.*, 2 str. 1 d., 3 str. 1 ir 4 d.

¹¹⁷ Gesetz gegen unlauteren Wettbewerb (UWG) [interaktyvus]. [Žiūrėta 2008-12-10]. Prieiga per internetą: <http://bundesrecht.juris.de/uwg_2004/index.html>

¹¹⁸ Lietuvos Respublikos baudžiamasis kodeksas (su pakeitimais ir papildymais). Valstybės žinios'2000 Nr.89-2741

¹¹⁹ 1883 m. kovo 20 d. Paryžiaus konvencija dėl pramoninės nuosavybės apsaugos (ratifikuota nuo 1996-05-28). Valstybės žinios, 1996-08-07 Nr.75-1796

¹²⁰ *Cit. op.*, 114

saugoti sąžiningą konkurenciją ir garantuoti apsaugą nuo nesąžiningos konkurencijos ir kitų valstybių narių piliečiams.

Taigi apsauga remiantis konkurencijos teisės normomis galima, jeigu¹²¹:

- pavadinimas naudojamas komerciniuose santykiuose;
- veikimas tyčinis ir iš jo gaunama nauda pažeidėjui, tuo pačiu padarant žalą teisės į vardą turėtoji;
- veikimas prieštarauja gerai moralei ir papročiams;
- ieškinį gali reikšti tik konkurentai (internete turi būti suprantama plačiai, nes ten neturi reikšmės veiklos teritorija bei veiklos sritys irgi mažiau reikšmingos).

Lietuvoje nėra praktiškai išvystyta teismų praktika konkurencijos teisės bylų dėl teisės į juridinio asmens pavadinimą pažeidimo. Pagrindiniu teisės aktu teisės į juridinio asmens pavadinimą gynybai lieka Civilinis kodeksas. Tačiau visgi nesąžiningumo nustatymas yra ypač svarbus konfliktų su domenų vardais atveju, kadangi pagrindinis gynybos kriterijus yra kito subjekto nesąžiningumo įrodymas.

¹²¹ WEINKRECHT, Jürgen. Schutz von Domains – Unlauterer Wettbewerb. In *Online Journal Recht* [interaktyvus]. 1996, nr. 7 [Žiūrėta 2009-02-17]. Prieiga per internetą: www.ojr.de

2.3. Gynimo sąlygos

2.3.1 Esant dviejų juridinių asmenų pavadinimų konfliktams

2.3.1.1 Bendra apžvalga

Lietuvoje teisės į juridinio asmens pavadinimo gynimą reglamentuoja Civilinio kodekso 2.42 straipsnis¹²². Juo remiantis galima kreiptis į teismą, prašant kurio nors iš straipsnyje nurodytų įpareigojimų. Tačiau suprantama ši teisė nėra absoliuti. Absolutumas pasireiškia tik tapataus juridinio asmens pavadinimo naudojimo atveju. Esant pavadinimų panašumui savo teisę į juridinio asmens pavadinimą galima ginti remiantis:

- visuomenės klaidinimo galimybe (to reikalauja CK)¹²³;
- nesąžiningais veiksmais, kai pasinaudojant pavadinimo panašumu nesąžiningai konkuruojama, įgyjama nesąžiningos naudos¹²⁴.

Įrodinėjimo našta tenka asmeniui, kuris kreipiasi į teismą dėl savo teisės gynimo. Prašydamas apsaugoti savo teises, jis kartu turi įrodyti, ar tikrai dėl tokio pavadinimo naudojimo pažeidžiamos jo teisės bei koku būdu pasireiškia pažeidimas.

Interesų pažeidimas gali pasireikšti labai įvairiai, tačiau didžiausiu laikomas dviejų juridinių asmenų supainiojimas dėl panašaus ar tapataus pavadinimo naudojimo¹²⁵. Kaip teisės į vardą pažeidimas turi būti traktuojamas siekimas panaudoti vardą savanaudiškai tikslais, kurie suprantami plačiai – kaip piniginė, ekonominė, populiarumo, ar kitokia komercinė ir ne komercinė nauda¹²⁶.

Gynybai reikalingos sąlygos yra dviejų pavadinimų tapatumas ar panašumas, klaidinantis visuomenę. Pavadinimas turi būti naudojamas be sutikimo to asmens, kuriam priklauso teisė į tokį pavadinimą. Naudojimas komercinėje veikloje priešingai nei prekių ženklų gynimo atveju, nėra niekur įtvirtinta sąlyga, tačiau pavyzdžiui, tik tapataus juridinio

¹²² Valstybės žinios 2000 Nr. 74-2262 (su pakeitimais ir papildymais)

¹²³ *Ibid.* 2.39 str. 3 d., 2.42 str. 2d.

¹²⁴ Konkurencijos įstatymas (su pakeitimais ir papildymais). Valstybės žinios, 1999-04-02 Nr. 30-856

¹²⁵ SCHWERDTNER, Peter. In *Münchener Kommentar zum Bürgerliches Gesetzbuch Allgemeiner Teil* §§ 1- 240, 2. Auflage, , München : C.H. Beck'sche Verlagsbuchhandlung, 1984, p.195-200

¹²⁶ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2006 m. balandžio 26 d. nutartis civilinėje byloje G. G. v. Adomo Mickevičiaus Lietuvos ir Lenkijos santykių rėmimo fondas, Nr. 3K-3-308/2006, kat. 26.7; 27.2

asmens pavadinimo užregistravimas, jo visiškai nenaudojant, nepažeistų kito juridinio asmens teisės į pavadinimą, kadangi nebūtų visuomenės suklaidinimo galimybės.

2.3.1.2 Konkrečios gynimo sąlygos

Visų pirma reikalaujama pavadinimų tapatumo arba panašumo. Pavadinimai yra tapatūs, jeigu jie yra visiškai identiški. Laikoma, kad pavadinimas ne tapatus, kai nesutampa bent viena raidė ar skaitmuo. Tikrinant pavadinimo tapatumą, nevertinami juridinio asmens teisinę formą nusakantys žodžiai ar jų santrumpos¹²⁷. Reikia atsižvelgti į visą žodžių junginį, sudarantį pavadinimą. Kiek sudėtingiau yra nustatyti pavadinimų panašumą. Mažiau tikėtina, kad skirtingų teisinių formų juridinių asmenų pavadinimai bus pripažinti panašiais, kadangi jie veikia skirtingose sferose, mažesnė visuomenės klaidinimo tikimybė¹²⁸. Todėl vertinant juridinių asmenų pavadinimų panašumą reikia atsižvelgti ir į juridinio asmens rūšį, teisinę formą, vykdomą veiklą¹²⁹. Šie juridinio asmens požymiai patys savaime nėra pagrindas teigti, kad pavadinimai nepanašūs, tačiau tai gali būti prielaida manyti, jog jei šie požymiai skiriasi, visuomenė gali lengviau atskirti juridinius asmenis, jų netapatinti. Savaime žymaus asmens vardo ir juridinio asmens teisinę formą nusakančių žodžių pavartojimas pavadinime nereiškia klaidinančio juridinio asmens pavadinimo panašumo¹³⁰. Tokiu atveju reikšminga aplinkybė, ar pavadinimų panašumą lemia vien žinomo asmens vardas ir juridinio asmens teisinę formą nusakantys pavadinimo elementai, ar pavadinime yra daugiau pavadinimą sudarančių elementų. Labai svarbu įvertinti pavadinimo visumą, visus jį sudarančius žodžius, o ne tik atskirų elementų panašumą. Teismas sprendė bylą dėl dviejų labdaros ir paramos fondų pavadinimo panašumo, kuriuose buvo naudojamas Čiurlionio vardas: Čiurlionio muzikos rėmimo fondas ir M. K. Čiurlionio kultūros ir paveldo fondas¹³¹. Tačiau teismas šiuo atveju nepripažino klaidinančio panašumo, atsižvelgiant į tai, kad tai buvo ne pelno siekiantys privatūs subjektai bei, kad negalima vienam subjektui

¹²⁷ Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2007 m. gruodžio 3 d. įsakymas Nr. 1R-503 „Dėl juridinių asmenų registro tvarkymo taisyklių patvirtinimo“. Valstybės žinios, Nr.128-5230, 58 punktas

¹²⁸ BARTKUS, Gintautas. *Lietuvos Respublikos civilinio kodekso komentaras. Antroji knyga. Asmenys*. Vilnius: Justitia, 2003, p. 110

¹²⁹ *Ibid.*, 110

¹³⁰ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2006 m. spalio 22 d. nutartis civilinėje byloje *M. K. Čiurlionio kultūros ir paveldo fondas v. M. K. Čiurlionio kultūros ir paveldo fondas*, Nr. 3K-3-424/2007, kat. 27.2; 27.3.1.9

¹³¹ *Ibid.*

monopolizuoti žymaus asmens vardo, pati visuomenė yra suinteresuota, kad žymių asmenų pasiekimai ir veikla būtų skleidžiami. Kai ginčas kyla tarp ūkinės veiklos subjektų, kurie rinkoje konkuruoja, turi būti atsižvelgta į tai, ar pavadinimų panašumu nepažeidžiamas sąžiningos konkurencijos principas¹³². Tai svarbu, nes naudojimasis panašiu pavadinimu vertinamas kaip kenkiantis kito asmens galimybėms konkuruoti¹³³. Pavyzdžiui, pavadinimai Namija ir Namėja skiriasi tik viena raide, todėl jų panašumas yra didelis ir aiškus. Be to, šioje byloje buvo situacija, kad ieškovas reklamavo juridinį asmenį, tam leido lėšas, todėl atsakovas įregistruodamas juridinio asmens pavadinimą Namija, siekė pasinaudoti ieškovo susikurta reputacija¹³⁴. Nors Civilinis kodeksas nereikalauja, kad panašaus pavadinimo juridiniai asmenys veiktų tapačioje ar panašioje veiklos srityje, byloje didelę reikšmę pažeidimo nustatymui turėjo tai, kad abu juridiniai asmenys užsiėmė prekyba nekilnojamuoju turtu¹³⁵. Taigi nors veiklos tapatumo ar panašumo formaliai niekur nėra reikalaujama, teismai sprenddami bylas tam skiria didelę reikšmę. Savaimė suprantama veiklos sričių tapatumas ar panašumas padidina klaidinimo galimybę, tačiau tai nereiškia, kad ir skirtingose srityse veikiantys juridiniai asmenys vienodu pavadinimu negali klaidinti visuomenės. Prekių ženklų atveju aiškiai reikalaujama sričių tapatumo ar panašumo, išskyrus, plačiai žinomų prekių ženklų atveju¹³⁶. Taip yra, nes juridinio asmens pavadinimo naudojimas nebūtinai yra susijęs su prekėmis, ne visada nurodo prekių kilmę, todėl svarbiausia nustatyti, ar nėra kenkiama pagrindinei funkcijai identifikuoti juridinį asmenį ir atskirti nuo kitų. Pavyzdžiui, Šveicarijoje ginant pavadinimą ne pagal Prekių ženklų įstatymą, nėra reikalaujama juridinių asmenų veiklos tapatumo¹³⁷.

Be to, Civilinio kodekso 2.39 straipsnio 3 dalis¹³⁸ reikalauja, kad pavadinimas dėl tapatumo ar panašumo klaidintų visuomenę. Sprendžiant dėl juridinio asmens pavadinimo tapatumo ar panašumo kitam pavadinimui visuomenės klaidinimo galimybės nustatymas yra fakto klausimas. Klaidinimas apima ir neteisingos informacijos apie juridinį asmenį

¹³² Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2004 m. rugsėjo 8 d. nutartis civilinėje byloje *UAB "Balionų šalis" v. UAB "Vilbalas"*, Nr. 3K-3-408/2004, 16.11, 82, 94.5, 115

¹³³ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2005 m. gruodžio 5 d. nutartis civilinėje byloje *Parex lizingas v. Parex faktoringas ir lizingas*, Nr. 3K-3-632/2005, kat. 27.2; 95.6.1; 114.1; 99.9

¹³⁴ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2005 m. spalio 12 d. nutartis civilinėje byloje *UAB Namėja v. IĮ Namija*, Nr. 3K-3-472/2005, 88; 44.1; 44.2.4.2

¹³⁵ *Ibid.*

¹³⁶ Prekių ženklų įstatymas (su pakeitimais ir papildymais). Valstybės žinios, 2000-10-31 Nr.92-2844, 7 str. 1 d. 4 p.

¹³⁷ WEINKRECHT, Jürgen. Schutz von Domains – Zur Situation nach Schweizer Recht. In *Online Journal Recht* [interaktyvus]. 1996, nr. 10 [Žiūrėta 2009-02-01]. Prieiga per internetą: www.ojr.de

¹³⁸ Valstybės žinios 2000 Nr.74-2262 (su pakeitimais ir papildymais)

pateikimą¹³⁹. Į visuomenės klaidinimo turinį įeina ir asociacija su jau įregistruotu juridinio asmens pavadinimu. Juridinių asmenų pavadinimai gali būti panašūs, tačiau panašumas nebūti tokio laipsnio, kad būtų klaidinantis. Kai sprendžiama dėl visuomenės klaidinimo reikia atsižvelgti į juridinio asmens pavadinimo funkciją¹⁴⁰. Visuomenės klaidinimas turi būti vertinamas atsižvelgiant į vidutinio vartotojo kriterijų, t.y. vertinama, kaip vidutinis vartotojas vertintų panašumą, ar jis galėtų atskirti juridinio asmens pavadinimą nuo kito, ar nesietų prekės su nesusijusiu juridiniu asmeniu¹⁴¹. Vidutiniu vartotoju turi būti laikomas protingai gerai informuotas, protingai atidus ir apdairus vartotojas¹⁴². Jokie teisės aktai nesustato baigtinio sąrašo aplinkybių, kurios nurodytų, kada panašumas klaidina visuomenę, o kada ne, tai turi būti vertinama kiekvienu konkrečiu atveju, išanalizavus visas bylos aplinkybes. Nustatinėjant suklaidinimo galimybę vertinamas ne tik pats pavadinimo panašumas, reikia atsižvelgti ir į jo žinomumą bei sritis, kuriose veikia juridiniai asmenys. Kuo labiau žinomas pavadinimas, tuo didesnė klaidinimo tikimybė¹⁴³. Taigi kuo labiau skiriasi juridinių asmenų veiklos sritys, tuo mažesnė klaidinimo tikimybė, pavyzdžiui, maisto produktai ir automobilių dalys yra visiškai skirtingos sritys. Tačiau esant žinomam pavadinimui, nėra svarbu, kad juridinių asmenų veiklos sritys yra visai skirtingos, suklaidinimo galimybė vis tiek didelė. Nustatant klaidinimą nėra svarbu buvimas konkurentais, nes klaidinimas kaip tik gali būti toks, kuris reikštų tam tikras sąsajas juridinių asmenų, kurių iš tikrųjų nėra; tik pagal Konkurencijos įstatymą ieškinius dėl savo teisių pažeidimo gali reikšti tik konkurentai¹⁴⁴.

Taigi juridinio asmens pavadinimo gynybai yra svarbiausia nustatyti svetimo pavadinimo naudojimą be sutikimo komerciniuose santykiuose, dviejų juridinių asmenų pavadinimų tapatumą ar panašumą, kuris būtų klaidinantis. Jeigu vidutinis vartotojas negali aiškiai atskirti juridinių asmenų, klaidingai juos sieja, tada yra visuomenės klaidinimas ir reiškia, kad yra trukdoma juridiniam asmeniui atlikti savo pagrindinę funkciją.

¹³⁹ BARTKUS, Gintautas. *Lietuvos Respublikos civilinio kodekso komentaras. Antroji knyga. Asmenys*. Vilnius: Justitia, 2003, p. 110

¹⁴⁰ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2005 m. spalio 12 d. nutartis civilinėje byloje *UAB Namėja v. IĮ Namija*, Nr. 3K-3-472/2005, 88; 44.1; 44.2.4.2

¹⁴¹ Europos Teisingumo Teismo 1999 m. birželio 22 d. sprendimas byloje *Lloyd Schuhfabrik Meyer & Co. GmbH v Klijsen Handel BV*

¹⁴² Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2002 m. balandžio 15 d. nutartis civilinėje byloje *AAA v. Valstybinis patentų biuras*, Nr.3K-3-569/2002 m., kat. 80; 94.5

¹⁴³ SCHWERDTNER, Peter. In *Münchener Kommentar zum Bürgerliches Gesetzbuch Allgemeiner Teil* §§ 1- 240, 2. Auflage, , München : C.H. Beck'sche Verlagsbuchhandlung, 1984, p.195-200

¹⁴⁴ Konkurencijos įstatymas (su pakeitimais ir papildymais). Valstybės žinios, 1999-04-02 Nr.30-856

2.3.2 Esant konfliktams tarp juridinių asmenų pavadinimų ir prekių ženklų

2.3.2.1 Bendra apžvalga

Juridinis asmuo gali ginti savo teisę į pavadinimą ne tik prieš kitą juridinį asmenį, naudojantį tapatų ar panašų pavadinimą ar prisidengiantį jo pavadinimu, tačiau ir prieš asmenį, komercinėje veikloje naudojantį tapatų ar panašų į juridinio asmens pavadinimą prekių ženklą. Tokiu atveju gynyba priklauso nuo to, kas buvo anksčiau įregistruotas, kadangi savo teises gali ginti tiek juridinis asmuo, tiek ir prekių ženklo savininkas. Teisės gali būti nepažeidžiamos, jeigu panašūs juridinio asmens pavadinimas ir prekių ženklas nekonfrontuoja, kiekvienas jų netrukdomai gali atlikti savo funkciją. Juridinis asmuo savo pavadinimą gali naudoti gaminamoms prekėms ar teikiamoms paslaugoms žymėti. Tokiu atveju jis savo teises galės ginti ir kaip prekių ženklo savininkas, tačiau tik jeigu jis žymenį bus įregistravęs kaip prekių ženklą. Vienas iš prekių ženklo registracijos pripažinimo negaliojančia pagrindų yra prekės ženklo tapatumas ar panašumas juridinio asmens pavadinimui¹⁴⁵. Praktikoje dažniausiai yra ginčijamas neteisėtas juridinio asmens pavadinimo naudojimas prekių ženklo atžvilgiu. Tokiu atveju gynyba yra vykdoma pagal prekių ženklus reglamentuojančių teisės aktų nuostatas. Prekių ženklo gynybai yra taikomos tokios sąlygos, suformuotos Europos teisingumo teismo praktikoje¹⁴⁶:

- žymuo turi būti naudojamas komercinėje veikloje;
- naudojamas be prekių ženklo savininko sutikimo;
- naudojamas prekėms ar paslaugoms, kurios yra tapačios prekėms ar paslaugoms, kurioms prekių ženklas įregistruotas;
- naudojimas turi kenkti ar galėtų pakenkti prekių ženklo funkcijoms ir ypač jo pagrindinei funkcijai užtikrinti vartotojams prekių ar paslaugų kilmę.

Panašios taisyklės yra taikomos ir juridinio asmens pavadinimo gynimui. Juridinio asmens sutikimas naudoti jo pavadinimą pašalina neteisėto pavadinimo naudojimo galimybę ir nesudaro teisės į pavadinimą pažeidimo. Labai svarbu yra, ar vartotojai tapatina prekės

¹⁴⁵ Prekių ženklų įstatymas (su pakeitimais ir papildymais). Valstybės žinios, 2000-10-31 Nr.92-2844, 7 str. 1 d. 4 p.

¹⁴⁶ Europos teisingumo teismo 2007 m. rugsėjo 11 d sprendimas byloje C-17/06, *Céline SARL v. Céline SA*

ženklą su tuo juridiniu asmeniu ir ar nėra kenkiama pagrindinei juridinio asmens pavadinimo funkcijai – identifikuoti juridinį asmenį ir išskirti jį iš kitų juridinių asmenų.

Prekių ženklų įstatymas įtvirtina sąlygas, kurioms esant trečiasis asmuo, kurio teisės tokia registracija pažeidžiamos (taigi ir teisės į juridinio asmens pavadinimą turėtojas) gali prašyti pripažinti prekių ženklo registraciją negaliojančia¹⁴⁷:

1) juridinio asmens pavadinimas tapatus arba panašus į prekių ženklą turi būti įregistruotas;

2) teisė į juridinio asmens pavadinimą turi būti įgyta, t.y. juridinis asmuo įregistruotas, iki paraiškos registruoti tapatų ar panašų prekių ženklą padavimo;

3) turi būti nustatytas prekių ženklo, kurio registraciją yra siekiama pripažinti negaliojančia, ir juridinio asmens pavadinimo tapatumas arba panašumas;

4) juridinis asmuo turi teisę į tapačią ar panašią veiklą, kuriai gali būti priskiriamos įregistruotu ženklu žymimos prekės ar paslaugos. CK reikalauja, kad toks panašumas ar tapatumas neklaidentų visuomenės, todėl sprendžiant dėl jų svarbu įvertinti kokioms prekėms ar paslaugoms žymėti yra naudojamas prekių ženklas ir kokia veikla užsiima juridinis asmuo¹⁴⁸.

Taip pat svarbu įvertinti, ar nepažeidžiamas sąžiningos konkurencijos principas¹⁴⁹. Jeigu paraiška, registruoti prekių ženklą buvo paduota turint nesąžiningų ketinimų, registracija gali būti pripažinta negaliojančia remiantis Prekių ženklų įstatymo¹⁵⁰ 7 straipsnio 3 dalimi ir Konkurencijos įstatymas nėra taikomas. Sprendžiant dėl galimo pažeidimo labai svarbu atriboti juridinio asmens pavadinimo ir prekių ženklo funkcijas, nes jos yra skirtingos ir išsiaiškinti, ar dėl juridinio asmens pavadinimo ir prekių ženklo tapatumo ar panašumo jie negali netrukdomai atlikti savo funkcijų¹⁵¹. Byloje dėl prekių ženklo Lego buvo nustatyta, kad juridinio asmens pavadinimas Legosta negali atskirti vieno juridinio asmens nuo kito, nes pavadinimas yra naudojamas pabrėžiant pavadinimo pradžią Lego ir visuomenė sieja šį pavadinimą su gerai žinomų žaislų gamintoju¹⁵².

¹⁴⁷ Prekių ženklų įstatymas (su pakeitimais ir papildymais). Valstybės žinios, 2000-10-31 Nr.92-2844, 7 str. 4 p.

¹⁴⁸ Valstybės žinios 2000 Nr.74-2262 (su pakeitimais ir papildymais)

¹⁴⁹ Konkurencijos įstatymas (su pakeitimais ir papildymais). Valstybės žinios, 1999-04-02 Nr.30-856

¹⁵⁰ Prekių ženklų įstatymas (su pakeitimais ir papildymais). Valstybės žinios, 2000-10-31 Nr.92-2844

¹⁵¹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2006 m. kovo 27 d. nutartis civilinėje byloje *Kirkbi A/S v. Legosta*, Nr. 3K-3-209/2006, kat. 87; 99.3; 114.11 (S)

¹⁵² *Ibid.*

2.3.2.2 Konkrečios gynimo sąlygos

Dėl juridinio asmens pavadinimo ir prekių ženklo tapatumo ar panašumo turi būti klaidinama visuomenė ir prekių ženklų žymimos prekės ar paslaugos tapatinamos su juridiniu asmeniu, iš kurio prekės ar paslaugos nėra kilusios bei apskritai neturi jokio ryšio.. Skiriamos dvi visuomenės suklaidinimo rūšys: tiesioginis (kai yra klaidinama dėl pačių prekių ženklų ar pavadinimų) ir netiesioginis (kai yra klaidinama dėl prekių ar paslaugos kilmės šaltinio)¹⁵³. Be to, į visuomenės klaidinimo turinį įeina ir asociacija su jau įregistruotu juridinio asmens pavadinimu.

Panašumas reiškia, kad prekių ženklas ir juridinio asmens pavadinimas turi panašių ar klaidinančių savybių¹⁵⁴. Juridinio asmens pavadinimo panašumui gali turėti įtakos tų pačių žodžių vartojimas pavadinimui sudaryti, tačiau vien tai, kad pavadinimuose yra koks nors bendras žodis, dar nereiškia, kad jie yra panašūs. Sprendžiant dėl pavadinimo ir prekių ženklo panašumo yra kiek kita situacija negu lyginat du juridinio asmens pavadinimus. Prekių ženklas dažniausiai yra daugiau nei vien tik žodžiais išreikštas pavadinimas, todėl reikia atsižvelgti į bendrą prekių ženklo vaizdą, nustatyti, ar svarbią dalį jame užima panašaus juridinio asmens pavadinimo nurodymas. Gali būti atvejų, kai svarbiausia yra grafinis ženklo vaizdas, kuris padeda vartotojui išskirti tuo prekių ženklu pažymėtas prekes iš kitų, o ne esminę prekių ženklo dalį sudarantis ir nedomnuojantis prekių ženkle užrašas, gali ir nepažeisti teisės į juridinio asmens pavadinimą. Tokiu atveju, būtent bendras prekių ženklo vaizdas gali atlikti pakankamą skiriamąją funkciją ir nekelti asociacijų su panašiu juridinio asmens pavadinimu¹⁵⁵. Leidžiama prekių ženkle nurodyti juridinio asmens pavadinimą, jeigu jo nurodymas atlieka informacinę funkciją, t.y. nurodo iš kur yra kilusios prekių ženklu pažymėtos prekės, tačiau etiketės didžiąją dalį sudaro pats prekių ženklas, kuris didžiąja dalimi vaizdinis arba sudarytas iš kitų žodžių¹⁵⁶. Tokiu atveju nėra pažeidžiama teisė į juridinio asmens pavadinimą, nes atliekama tik gamintojo nurodymo funkcija. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas nagrinėjo bylą dėl pavadinimo „Rasa“, kurioje

¹⁵³ Europos teisingumo teismo 1997m. lapkričio 11d. sprendimas byloje C-251/95, *Sabel v. Puma*

¹⁵⁴ BARTKUS, Gintautas. *Lietuvos Respublikos civilinio kodekso komentaras. Antroji knyga. Asmenys*. Vilnius: Justitia, 2003, p. 110

¹⁵⁵ *Cit. op.*, 153

¹⁵⁶ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2001 m. spalio 1 d.. nutartis civilinėje byloje *IĮ Kertupis v. UAB Rasa, UAB Vegoplastas, UAB Druskininkų Rasa*, Nr. 3K-3-875/2001, kat. 80; 82; 15.2.1.4; 126

teismas pripažino, kad iš esmės žymens Rasa naudojimas etiketėje yra leidžiamas ir netgi pagrįstas, nes tai nurodo mineralinio vandens kilmės šaltinį: gręžinį Rasa-1 arba Rasa-2¹⁵⁷. Taip visuomenė nėra klaidinama, tačiau byloje žymens „Rasa“ naudojimas buvo uždraustas etiketėje, nes gręžinių pavadinimai buvo pakeisti kitais, be to, lyginant etiketes buvo pripažinta, kad neatliko tik informacinės funkcijos. „Panašumas yra vertinamas pirkėjų požiūriu, nes pagrindinė prekių ženklo funkcija yra sudaryti galimybę vartotojui neklystant atskirti atitinkamu prekės ženklu pažymėtas vieno gamintojo prekes nuo kito gamintojų prekių“¹⁵⁸. Negali būti klaidinimo, jeigu dėl panašumo ar tapatumo visuomenė nesieja juridinio asmens su tuo prekių ženklu, negalvoja, kad jie kilę iš vieno šaltinio¹⁵⁹. Kaip pripažįstama teisės doktrinoje, draudimas registruoti prekių ženklus, klaidinančius visuomenę, apima ir draudimą registruoti ženklus, melagingai užsimenančius apie tam tikrą geografinį sąryšį ir klaidingai orientuojančius dėl tikrosios kilmės gali būti pakankamas pagrindas atsisakyti registruoti¹⁶⁰. Galimybė supainioti buvo pražinta ir Europos Teisingumo Teismo byloje dėl prekių ženklo „pagesjaunes.com“, kadangi visuomenė jį laikytų įmonės Pages jaunes internetiniu adresu, o tokį pavadinimą norėjo užregistruoti visai nesusijusi įmonė¹⁶¹. Šioje byloje teismas nenagrinėjo klausimo, ar domeno vardo turėjimas gali būti laikomas ankstesne teise, grįsdamas, kad net ir tai nustačius konfliktas nepatektų į Pirmosios instancijos teismo kompetenciją. Ginčas buvo išspręstas remiantis tuo, kad įmonė „Pages Jaunes“ turėjo ne tik tapatų savo pavadinimui domeno vardą, bet ir teisę į prekių ženklą Les Pages jaunes, kuris ir buvo laikomas ankstesne teise.

Nustatant panašumą turi būti atsižvelgiama į prekių ženklo ar pavadinimo žinomumą visuomenėje, į asociacijas kurias sukelia su jau įregistruotu prekių ženklu ar juridinio asmens pavadinimu, į panašumo laipsnį tiek tarp pačių žymenų, tiek tarp jais žymimų prekių ar paslaugų¹⁶². Kuo daugiau žinomas prekių ženklas ar juridinio asmens pavadinimas visuomenėje, tuo didesnė visuomenės suklaidinimo tikimybė, kadangi žmonės panašų pavadinimą automatiškai sies su jiems jau gerai pažįstamu prekių ženklu ar pavadinimu.

¹⁵⁷ *Ibid.*

¹⁵⁸ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2003 m. sausio 7 d. nutartis civilinėje byloje *Torgovyy dom potomkov postavščika dvora ego Imperatorskogo veličestva P.A. Smirnova v. UDV North America*, 3K-3-167/2003 m., kat. 80; 82

¹⁵⁹ Europos teisingumo teismo 1998m. rugsėjo 29d. byloje C-39/97, *Canon Kabushiki Kaisha v. Metro-Goldwyn-Mayer Inc*

¹⁶⁰ MICHELS, Amanda. *A practical guide to Trade Mark law*. London: Sweet & Maxwell, 1996, p.31

¹⁶¹ Pirmosios instancijos teismo 2007 m. gruodžio 13 d. sprendimas byloje T-134/06, *Xentral LLC v. Vidaus rinkos derinimo tarnyba*

¹⁶² Europos teisingumo teismo 1999 m. rugsėjo 14d. sprendimas byloje C-375/97, *General Motors Corporation v. Yplon*

Lietuvos teismų praktikoje yra buvusi byla dėl pavadinimo Legosta įregistravimo, kuri didžioji dalis visuomenės suprato kaip kažkuo susijusį su gerai žinomu prekių ženklu Lego, skirtu žaislams žymėti¹⁶³. Lego buvo pripažintas plačiai žinomu prekių ženklu, jau prieš pateikiant prašymą registruoti juridinio asmens pavadinimą ir buvo nustatytas įpareigojimas pakeisti juridinio asmens pavadinimą „Legosta“ į tokį, kuriame nebūtų žodžio dalies lego¹⁶⁴.

Taigi nustatinėjant klaidinimo galimybę labai svarbu išsiaiškinti, kuri prekių ženklo dalis daro didžiausią įspūdį vartotojui ir ar vartotojai nesieja prekių ženklo su visiškai su juo nieko bendro neturinčiu juridiniu asmeniu.

Prekių ženklo apsauga yra platesnė nei juridinio asmens pavadinimo, nes pavadinimas ginamas tik įregistruoto juridinio asmens, o prekių ženklas ginamas ir neužregistruotas, jeigu jis yra pripažintas plačiai žinomu visuomenėje¹⁶⁵. Tokiu atveju nėra reikalaujama prekių ar paslaugų tapatumo ar panašumo¹⁶⁶. Plačiai žinomo prekių ženklo apsaugos garantija yra jo žinomumas. Kai tam tikras visuomenės sluoksnis prekių ženklą, kuriuo pažymėtos konkrečios prekės arba paslaugos, gerai žino kaip priklausančią atitinkamam prekių gamintojui ar paslaugų teikėjui, ženklą ir juo pažymėtas prekes ir paslaugas aiškiai identifikuoja kaip kilusias iš tam tikro šaltinio, net ir nežinodamas bendrovės pavadinimo, nesuteikimas tokiam ženklui apsaugos, reikštų visuomenėje ar tam tikrame jos sluoksnyje susiformavusio įspūdžio apie tą prekių ženklą ir juo pažymėtas prekes nepaisymą¹⁶⁷. Taigi nėra būtina, kad prekių ženklas būtų paplitęs visoje visuomenėje. Žinomumas vertinamas tos visuomenės dalies, kuriai yra skirtas produktas ar paslauga atžvilgiu, nes kai kurios prekės yra skirtos ne plačiajai visuomenei, o tik atitinkamai jos daliai. Prekių ženklas Lietuvoje gali būti pripažintas plačiai žinomu teismo, jeigu jo naudojimo ar reklamavimo rezultatai rodo, kad jis yra gerai žinomas tam tikrame visuomenės sluoksnyje¹⁶⁸. Valstybės narės, nustatydamos, ar prekių ženklas plačiai žinomas, atsižvelgia į tai, kiek žinių apie tą prekių ženklą turi atitinkamas visuomenės sluoksnis, įskaitant žinias atitinkamoje valstybėje narėje, kurios buvo gautos reklamuojant prekių

¹⁶³ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2006 m. kovo 27 d. nutartis civilinėje byloje *Kirkbi A/S v. Legosta*, Nr. 3K-3-209/2006, kat. 87; 99.3; 114.11 (S)

¹⁶⁴ *Ibid.*

¹⁶⁵ Prekių ženklų įstatymas (su pakeitimais ir papildymais). Valstybės žinios, 2000-10-31 Nr.92-2844, 9 str.

¹⁶⁶ *Ibid.*, 9 str. 5 d.

¹⁶⁷ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2006 m. kovo 27 d. nutartis civilinėje byloje *Kirkbi A/S v. Legosta*, Nr. 3K-3-209/2006, kat. 87; 99.3; 114.11 (S)

¹⁶⁸ Prekių ženklų įstatymas (su pakeitimais ir papildymais). Valstybės žinios, 2000-10-31 Nr.92-2844 9 str. 1 d.

ženklą¹⁶⁹. Generalinė asamblėja yra nustačiusi tam tikrus kriterijus, kurie padeda nustatyti prekių ženklo žinomumą visuomenėje, tačiau tai nėra baigtinis sąrašas ir nėra būtina kiekvienu atveju nustatyti visas šias aplinkybes¹⁷⁰. Tačiau svarbiausia turėtų būti tai, ar, įvertinant konkrečios bylos konkrečias aplinkybes, būtų pagrįsta ir teisinga pripažinti prekių ženklui aukštesnį apsaugos standartą, negu jam suteiktą įprasta registracija (tai svarbu, nes tokiu atveju nereikalaujama prekių ar paslaugų tapatumo ar panašumo, tuo tarpu, saugant įprastai įregistruotą prekių ženklą, būtina įrodyti prekių ar paslaugų tapatumą arba panašumą)¹⁷¹. Plačiai žinomas prekių ženklas paprastai pasižymi ir aukšta reputacija, nors plataus žinomumo ir reputacijos sampratos per se nėra sutampančios¹⁷². Reputacija parodo tiek tokio ženklo išskirtinumą, žinomumą, tiek tam tikrą visuomenės pasitikėjimą tuo prekių ženklu, nes jis garantuoja vartotojui jau žinomą prekių kokybę, kurios jis tikisi ir toliau tas prekes pirkdamas. Tai reiškia, kad yra susiklostęs stiprus grįžtamasis ryšys prekių gamintojas ar paslaugų teikėjas – prekių ženklu pažymėtos prekės ir paslaugos – visuomenė kaip vartotojas¹⁷³. Vartotojui yra svarbu pirkti prekes būtent iš to gamintojo, kadangi jam tos prekės ar paslaugos jau yra žinomos ir taip atitinka vartotojo lūkesčius, kad vartotojas nori jas vėl pirkti.

Didesnė apsauga yra suteikiama ir visuomenėje žinomam juridinio asmens pavadinimui, nes kuo daugiau žinomas pavadinimas, tuo mažesni reikalavimai apsaugos suteikimui, kadangi yra lengviau įrodyti visuomenės klaidinimą. Kuo labiau žinomas pavadinimas, tuo mažesnis gali būti panašumas į juridinio asmens pavadinimą, norint įrodyti pažeidimą. Kuo ryškesnis ankstesnio prekių ženklo skiriamasis požymis ir geresnis jo vardas, tuo lengviau bus pripažintas žalos buvimas¹⁷⁴. Be to, gerai žinomas pavadinimas (kaip ir prekių ženklas) turi ir tam tikrą reputaciją, lengviau neteisėtai naudojant tokį pavadinimą gauti nesąžiningos naudos, lengviau gali būti pažeidžiamas tokio pavadinimo skiriamasis požymis ir reputacija. Kenkiama skiriamajam požymiui nuo to momento, kai

¹⁶⁹ Sutartis dėl intelektinės nuosavybės teisių aspektų, susijusių su prekyba (1C priedas prie 1994m. balandžio 15 d. Sutarties dėl Pasaulio Prekybos Organizacijos įsteigimo). Valstybės žinios, 2001, Nr. 46-1620, 16 str. 2 d.

¹⁷⁰ Generalinės Asamblėjos 1999 m. Bendroji rekomendacija dėl nuostatų, reglamentuojančių plačiai žinomų ženklų apsaugą, Pasaulinės intelektinės nuosavybės organizacijos interneto svetainė [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-03-02]. Prieiga per internetą: <<http://www.wipo.org>>, 2 straipsnio 1 dalies b punktas

¹⁷¹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2006 m. kovo 27 d. nutartis civilinėje byloje „Kirkbi A/S“ v. *Legosta*, Nr. 3K-3-209/2006, kat. 87; 99.3; 114.11 (S)

¹⁷² Europos Bendrijų Teisingumo Teismo 1999 m. rugsėjo 14 d. preliminarus nutarimas, priimtas byloje C-375/1997, *General Motors Corporation v. Yplon SA*

¹⁷³ *Cit. op.* 171

¹⁷⁴ *Cit. op.*, 172, 30p.

susilpnėja galimybė identifikuoti ir visuomenė anksčiau galėjusi neabejotinai atpažinti atitinkamą juridinį asmenį pagal pavadinimą, dabar jau nebegali aiškiai to padaryti dėl kitam juridiniam asmeniui priklausančio prekių ženklo, tapatybė yra išskaidoma¹⁷⁵. Be to, žinomas pavadinimas lengviau atpažįstamas ir didesnė tikimybė, kad prekių ženklą naudojantis asmuo sąmoningai nori pasinaudoti žinomo pavadinimo reputacija ir registravo savo prekių ženklą jau žinodamas apie egzistuojantį tapataus ar panašaus pavadinimo juridinį asmenį.

Reikia pažymėti, kad Civilinis kodeksas¹⁷⁶ niekur neįtvirtina veiklos tapatumo ar panašumo reikalavimo. Tačiau pagal Prekių ženklų įstatymą prekių ženklo registraciją galima pripažinti negaliojančia, jeigu juridinis asmuo turi teisę į tą pačią ar panašią veiklą, kuriai gali būti priskiriamos įregistruotu ženklu žymimos prekės ar paslaugos (Prekių ženklų įstatymo 7 straipsnio 1 d. 4 p.)¹⁷⁷. Taigi sistemiškai aiškinant abu įstatymus, norint pripažinti prekių ženklo registraciją negaliojančia dėl to, kad pažeidžiama teisė į juridinio asmens pavadinimą, veiklos tapatumo ar panašumo visgi reikėtų. Esant atvirkštinei situacijai, kai juridinio asmens pavadinimo naudojimas pažeidžia prekių ženklo savininko teises, nėra nustatyta veiklos tapatumo ar panašumo reikalavimo. Tačiau teismų praktika labiau linksta prie pozicijos, kad esant skirtingoms veiklos sritims nėra ir pažeidimo, nes prekių ženklas ir juridinio asmens pavadinimas gali netrukdomai atlikti savo funkcijas (išskyrus atvejus, kai prekių ženklas arba juridinio asmens pavadinimas yra žinomas visuomenėje). Taip pat veiklos skirtingumo nelemia jos priskyrimas skirtingoms Nicos klasifikacijos kategorijoms (ši klasifikacija taikoma tik prekių ženkams)¹⁷⁸.

Labai svarbu nepažeisti sąžiningos komercinės praktikos, naudojant juridinio asmens pavadinimą. Laikoma, kad neatitinka sąžiningos praktikos pramoninėje ar komercinėje veikloje, jeigu¹⁷⁹:

- dėl juridinio asmens pavadinimo naudojimo buvo galima pamanyti, jog naudotojas ir prekių ženklo savininkas yra komerciškai susiję,
- naudojimas paveikia prekių ženklo vertę, nesąžiningai naudojantis jo skiriamuoju požymiu arba geru vardu,

¹⁷⁵ Europos Bendrijų Teisingumo Teismo 2008 m. lapkričio 27 d. sprendimas byloje C-252/07, *Intel Corporation Inc. v. CPM United Kingdom Ltd*

¹⁷⁶ Valstybės žinios 2000 Nr. 74-2262 (su pakeitimais ir papildymais)

¹⁷⁷ Valstybės žinios, 2000-10-31 Nr. 92-2844 (su pakeitimais ir papildymais)

¹⁷⁸ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2006 m. gegužės 10 d. nutartis civilinėje byloje UAB „Neono linija“ v. *Technoservice SRL*, Nr. 3K-3-325/2006, kat. 87; 88 (S)

¹⁷⁹ Europos teisingumo teismo 2005 m. kovo 17 d. sprendimas byloje C-228/03 *The Gillette Company v. LA-Laboratories Ltd*

- minėtą prekių ženklą diskredituoja arba šmeižia,
- kai trečioji šalis savo prekę pateikia kaip prekių ženklą, kurio savininkė ji nėra, žymimos prekės imitaciją arba reprodukciją

Laikytis sąžiningos komercinės praktikos reikia ir naudojant prekių ženklą tapatų ar panašų į kitą juridinio asmens pavadinimą. Nesąžiningumas analogiškai gali būti ir esant atvirkštinei situacijai, kai tapatus ar panašus prekių ženklas naudojamas tokiu būdu, kad dėl tapataus ar panašaus prekių ženklo naudojimo galima buvo pamanyti, kad jis susijęs su juridiniu asmeniu, arba dėl tokio naudojimo pakenkiama pavadinimo skiriamajam požymiui, ar geram vardui, jeigu juridinis asmuo yra šmeižiamas. Iš esmės tai yra LR Konkurencijos įstatyme¹⁸⁰ numatyti pažeidimai. Tačiau gali būti situacijų, kai abu subjektai turi teisę naudoti tam tikrą žymenį. Tokiu atveju ypač svarbus yra sąžiningos komercinės praktikos laikymasis ir nepažeidžiant sąžiningo naudojimo abu gali naudoti. Byloje *Celine SA v. Celine SARL* Europos teisingumo teismas sprendė ginčą dėl juridinio asmens pavadinimo ir prekių ženklo savininko teisių susikirtimo, kurie abu buvo įregistruoti ir buvo nustatyta, kad laikydamasis sąžiningos komercinės praktikos juridinis asmuo gali naudoti savo pavadinimą, jeigu jis nežymi prekių ir netrukdo tapačiam prekių ženklui atlikti prekių kilmės nurodymo funkcijos¹⁸¹. Nustatant, ar asmuo nepažeidė sąžiningos komercinės praktikos reikia atsižvelgti ir į tai, ar asmuo žinojo esant panašų ar tapatų jo pavadinimui prekių ženklą, naudojamą tapačioms ar panašioms prekėms ir paslaugoms¹⁸². Jeigu žino, tada turėtų susisiekti su juridiniu asmeniu, kurio teisės gali būti pažeidžiamos ir išsiaiškinti, ar jis prieštarauja naudojimui. Vertinant, ar sąžiningo naudojimo sąlyga yra tenkinama, pirmiausia reikia atsižvelgti į tai, kiek atitinkama visuomenė ar bent jau nemaža jos dalis trečiojo asmens naudojamą vardą suvokia kaip nurodantį ryšį tarp trečiojo asmens prekių ar paslaugų ir prekių ženklo savininko arba asmens, kurį prekių ženklo savininkas įgaliojo naudoti prekių ženklą, ir, antra, kiek apie tai turėjo būti žinoma trečiajam asmeniui¹⁸³.

Taip pat pagal Prekių ženklų įstatymą¹⁸⁴ negaliojančiu galima pripažinti ir prekės ženklą užregistruotą, turint nesąžiningų ketinimų. Nesąžiningų ketinimų sąvoka yra platesnė

¹⁸⁰ Valstybės žinios, 1999-04-02 Nr.30-856 (su pakeitimais ir papildymais), 16 str.

¹⁸¹ Europos teisingumo teismo 2007m. rugsėjo 11 d. sprendimas byloje C-17/06, *Céline SARL v. Céline SA*

¹⁸² Europos teisingumo teismo 2004 m. lapkričio 16 d. sprendimas byloje C-245/02, *Anheuser-Busch Inc. V. Budějovický Budvar, národní podnik*

¹⁸³ *Ibid.*

¹⁸⁴ Valstybės žinios, 2000-10-31 Nr.92-2844 (su pakeitimais ir papildymais), 7 str. 3 d.

už nesąžiningos konkurencijos, nes nereikalauja buvimo konkurentais¹⁸⁵. Svarbu yra pats nesąžiningumas. Nors prekių ženklo užregistravimas ir nenaudojimas savaime nerodo nesąžiningų ketinimų, tačiau nenaudojimo faktas šalia kitų bylos aplinkybių yra reikšmingas nustatant nesąžiningus ketinimus¹⁸⁶. Byloje dėl prekių ženklo Technoservice, kurioje buvo kilęs ginčas dėl tapataus juridinio asmens pavadinimui „Technoservice“ prekių ženklo užregistravimo, registracija buvo pripažinta negaliojančia dėl nesąžiningų ketinimų, nes atsakovo direktorius anksčiau dirbo Technoservice distributoriaus įmonėje, todėl jau registruojant prekių ženklą buvo žinoma apie tapataus pavadinimo egzistavimą ir jo veiklos sritį¹⁸⁷. Nustatant nesąžiningus ketinimus, svarbu atsižvelgti į tai, ar asmuo registruojantis asmuo žinojo ar galėjo žinoti apie kito asmens turimą teisę į tapatų žymenį. Taigi nesąžiningumo nustatymas yra svarbus ne tik pavadinimo apsaugai remiantis konkurencijos teisės normomis.

Gali nebūti pažeidimo, jeigu juridinis asmuo savo pavadinimą naudoja formalioje veikloje, įvairiuose dokumentuose, nežymėdamas juo prekių ar paslaugų ir visuomenė netapatina pavadinimo su panašiu ar tapačiu prekių ženklu. Net jei juridinio asmens pavadinimas prekybos veikloje naudojamas prekėms ar paslaugoms žymėti, toks naudojimas nebūtinai atskiria prekes ar paslaugas taip, kad nurodoma jų kilmė ar sukuriamas išpūdis, jog yra esminis prekybos ryšys su tapataus ar panašaus prekių ženklo savininku¹⁸⁸.

Taigi juridinio asmens pavadinimo apsaugai yra reikalaujama jų klaidinančio tapatumo ar panašumo, tačiau tokio laipsnio klaidinimo, kad jis trukdytų juridinio asmens pavadinimui ir prekės ženklui atlikti jų funkcijas. Gali būti, kad tiek juridinis asmuo turi teisę į pavadinimą, tiek ir prekių ženklo savininkas turi pagrįstą teisę naudoti tokį prekės ženklą, tokiu atveju taikomas prioriteto principas, t.y. žiūrima, kas pirmas įregistravo žymenį arba į nesąžiningumą, jeigu vienas iš subjektų nesąžiningai įgijo teisę į žymenį, arba nesąžiningai jį naudojo. Svarbu yra nustatyti, ar nėra pažeidžiama sąžininga konkurencija.

¹⁸⁵ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2006 m. gegužės 10 d. nutartis civilinėje byloje *UAB „Neono linija“ v. Technoservice SRL*, Nr. 3K-3-325/2006, kat. 87; 88 (S)

¹⁸⁶ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2003 m. balandžio 14 d. nutartis civilinėje byloje *Vokietijos bendrovė Stada Arzneimittel AG v. Didžiosios Britanijos bendrovė Nestra Limited*, Nr. 3K-3-482/2003, kat. 80; 82

¹⁸⁷ *Cit.op.*, 185

¹⁸⁸ Generalinės advokatės E. Sharpston išvada, pateikta Europos teisingumo teismo 2007 m. sausio 18 d. byloje *C-17/06, Céline SARL v. Céline SA*,

2.3.3 Esant konfliktams tarp juridinių asmenų pavadinimų ir domenų vardų

2.3.3.1 Bendra gynimo apžvalga

Juridinių pavadinimų apsauga internete Lietuvoje praktiškai nėra išvystyta. Konkrečiai dėl teisės į juridinio asmens pavadinimą pažeidimo dėl domeno vardo įregistravimo nagrinėta tik viena byla, kuri dar nepasiekė Lietuvos Aukščiausiojo Teismo (kol kas yra tik Lietuvos apeliacinio teismo sprendimas), todėl remiantis Lietuvoje suformuota praktika negalima išskirti jokių gynimo sąlygų. Be abejo, turi būti taikomos bendrosios juridinio asmens pavadinimo gynimo nuostatos iš Civilinio kodekso¹⁸⁹, tačiau reikia atsižvelgti ir į interneto specifiką. Visgi išskiriant apsaugos sąlygas bus vadovaujamasi kitų valstybių teismų praktika bei Pasaulio intelektinės nuosavybės organizacijos suformuotais domenų vardų konfliktų sprendimo principais¹⁹⁰.

Remiantis įvairiais pasiūlymais buvo sukurta ir tarptautinė domenų vardų ir prekių ženklų konfliktų sprendimo procedūra, suteikianti teisę tokius konfliktus spręsti neteismine tvarka¹⁹¹. Konfliktus spręsti yra įgaliotas Pasaulio intelektinės nuosavybės organizacijos Arbitražo ir mediacijos centras, tačiau jo sprendimai nėra priverstinio vykdymo, šalys ten gali kreiptis tik abipusiu sutarimu. Suformuluotais konfliktų sprendimo principais visgi reikėtų vadovautis, nes tai yra vienintelė tarptautinė institucija konfliktams, susijusiems su domenų vardais, spręsti.

Aiškios taisyklės yra nustatytos prekių ženklų ir domenų vardų konfliktų atveju, tuo tarpu juridinio asmens pavadinimo ir domenų vardų konfliktų sprendimas yra mažiau analizuotas. Reikia įrodyti, kad domeno vardas yra tapatus ar klaidinančiai panašus į prekės ženklą, kad asmuo neturi jokio teisinio pagrindo naudoti tokį domeno vardą bei, kad užregistruotas domeno vardas yra naudojamas turint nesąžiningų ketinimų (ang. *bad*

¹⁸⁹ Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas. Valstybės žinios'2000 Nr.74-2262, Valstybės žinios'2000 Nr.77 (atitaisymas), Valstybės žinios'2000 Nr.80 (atitaisymas), Valstybės žinios'2000 Nr.82 (atitaisymas), 2.39-2.42 straipsniai

¹⁹⁰ WIPO 1999m. spalio 29 d. Bendrosios domenų vardų ginčų sprendimo taisyklės [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-21]. Prieiga per internetą: <<http://www.icann.org/en/dndr/udrp/uniform-rules.htm>>

¹⁹¹ Pasaulio intelektinės nuosavybės organizacija [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-18]. Prieiga per internetą: <<http://www.wipo.int/amc/en/>>

faith)¹⁹². Jeigu ne domeno vardą užregistravęs subjektas turi teisę į tapatų žymenį, kylančią iš registracijos ar reputacijos, tada jis gali neabejotinai apginti savo teisę, jeigu asmuo užregistravęs domeno vardą registruodamas ar naudodamas buvo nesąžiningas¹⁹³. Yra išskirti tam tikri naudojimo nesąžiningumą rodantys veiksniai, kurie galėtų būti taikomi ir kai naudojamas domeno vardas, kuris yra tapatus ar klaidinančiai panašus į nesusijusio juridinio asmens pavadinimą, ne tik į prekių ženklą¹⁹⁴:

- jeigu domeno vardas yra užregistruojamas su tikslu parduoti, išnuomoti ar kitaip perduoti teises į tokį prekių ženklą (juridinio asmens pavadinimą) turėtojui;
- jeigu domeno vardas užregistruojamas tam, kad būtų užkirstas kelias prekių ženklo (juridinio asmens pavadinimo) turėtojui užregistruoti tokį domeno vardą;
- jeigu domeno vardas užregistruojamas, turint tikslą sužlugdyti konkurento verslą;
- jeigu domeno vardas yra naudojamas tyčia pritraukti vartotojus, pasinaudojant domeno vardo klaidinančiu panašumu į kitą prekių ženklą (juridinį asmenį).

Šie atvejai rodo, kada yra nesąžiningumas ir esant šioms sąlygoms jau yra preziumuojamas domeno vardo naudojimas turint nesąžiningų ketinimų. Kaip ir prekių ženklų atveju, jeigu nesusijęs asmuo užregistruotų tokį domeno vardą, atsirastų vartotojų suklaidinimo tikimybė, nes asmuo pagrįstai tikėtusi, kad internetinis tinklalapis priklauso tapataus ar panašaus pavadinimo juridiniam asmeniui. Tai taikoma ir panašumo atveju, nes žmonės gali neprisiminti tikslaus pavadinimo ir bandyti suvesti panašų, tikėdamiesi rasti atitinkamą įmonę. Nesant nesąžiningumo savo teises teisės į juridinio asmens pavadinimą turėtojui yra apginti daug sunkiau, nes domeno vardą užregistravęs asmuo gali gintis tuo, kad naudoja domeno vardą ne komerciniais tikslais arba veikia sąžiningai¹⁹⁵.

Visgi svarbesnė yra teismų praktika, nes ten jau konkrečiai išvystytos sąlygos būtent juridinių asmenų pavadinimų ir domenų vardų konfliktams spręsti, kur jau nuo 1996 metų

¹⁹² Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy, approved by ICANN on October 24, 1999 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-03-03]. Prieiga per internetą: <<http://www.icann.org/en/udrp/udrp-policy-24oct99.htm>>, 4 (a)

¹⁹³ CORNISH, William; LLEWELYN, David. *Intellectual property: patents, copyright, trade marks and allied rights*. London: Sweet & Maxwell, 2003. p. 819

¹⁹⁴ *Cit. op.* 192, 4 (b)

¹⁹⁵ *Cit. op.* 193. p. 819

teismai sprendžia su domenų vardais susijusias bylas¹⁹⁶. Pradžioje praktika vystėsi sprendžiant prekių ženklų ir domenų vardų konfliktus, tačiau dabar jau yra išskirtos pakankamai aiškos sąlygos ir juridinių asmens pavadinimų apsaugai prieš jų naudojimą kaip domenų vardus.

Gynybos sąlygos priklauso nuo to, ar asmuo pažeidžiantis teisę į juridinio asmens pavadinimą yra sąžiningas, ar ne:

1) Esant domenų vardo turėtojo nesąžiningumui, juridinių asmenų pavadinimų apsauga yra taikoma esant bet kokioms sąlygoms¹⁹⁷. Tokiu atveju be jokių abejonių pirmenybė taikoma teisės į juridinio asmens pavadinimą gynimui ir galima reikalauti nutraukti domeno vardo naudojimą, taip pat ir domeno vardo perleidimo. Tokiu atveju yra aiškus domeno vardą naudojančio asmens nesąžiningumas, kadangi jis užregistruoja domeno vardą, turėdamas tikslą perparduoti ar kitaip perleisti kito juridinio asmens teisę į pavadinimą pažeidžiantį domeno vardą arba nori pasinaudoti kito asmens pavadinimu, siekdamas į savo internetinį tinklalapį pritraukti klientų juos klaidindamas, kadangi vartotojai manys, jog internetinis tinklalapis yra susijęs su juridiniu asmeniu, kurio pavadinimas yra tapatus ar panašus į domeno vardą. Tokiais atvejais domeno vardą užregistravęs asmuo neturi jokio teisėto pagrindo jį naudoti ir užregistruoja tik siekdamas gauti nesąžiningos naudos.¹⁹⁸

2) Esant sąžiningam naudojimui yra taikomas prioriteto principas, nebent kažkuris subjektas turi nusveriantį interesą naudoti domeno vardą. Todėl tarkime, kai susikerta dviejų konkurentų įmonių interesai, pirmenybę turi ta, kuri anksčiau užregistruoja domeno vardą (angl. *first come, first serve*)¹⁹⁹. Kitas juridinis asmuo gali naudoti domeno varde savo pavadinimą su tam tikrais papildomais priedais, kurie padėtų išvengti supainiojimo, nes esant supainiojimo pavojui, nebūtinai šis pavojus turi būti pašalinamas uždraudžiant naudoti juridinio asmens teisę į pavadinimą pažeidžiantį domeno vardą. Galima įpareigoti naudoti domeno vardą su tam tikromis sąlygomis, kurios užkirstų kelią suklaidinimo galimybei ir

¹⁹⁶ Vokietijos teismų praktika byloje dėl domenų vardų: <www.lawnet.de>

¹⁹⁷ WEINKRECHT, Jürgen. Überblick über die Rechtslage und den Stand der Rechtsprechung im Zusammenhang mit Domains. In *Online Journal Recht* [interaktyvus]. 2001, nr. 3 [žiūrėta 2009-03-02]. Prieiga per internetą: <www.ojr.de>

¹⁹⁸ Oberlandesgericht Frankfurt/Main Urteil vom 4. Mai 2000; 6 U 81/99 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-02]. Prieiga per internetą: <http://www.netlaw.de/urteile/olgf_13.htm>

¹⁹⁹ CORNISH, William; LLEWELYN, David. *Intellectual property: patents, copyright, trade marks and allied rights*. London: Sweet & Maxwell, 2003. p. 816

domeno vardo susiejimui su juridiniu asmeniu²⁰⁰. Tai apima reikalavimą aiškiai internetiniame tinklalapyje nurodyti, kad jis nėra susijęs su kitu tokio paties pavadinimo subjektu, o tam tikrais atvejais įdėti nuorodą į to subjekto tinklalapį, jeigu interneto naudotojas iš tikrųjų jo ieškotų. Konkrečioje byloje ėjo kalba apie advokatų kontorą „Vossius ir partneriai“ bei kitą, kuri pavadinta advokato pavarde irgi Vossius²⁰¹. Iki šio sprendimo teismų praktikoje domeno vardas paprasčiausiai būdavo perkeliamas kitam subjektui arba paliekamas senajam, priklausomai nuo teismo nuomonės, kurio subjekto teisę reikia ginti²⁰². Tačiau gali būti situacijų, ypač tais atvejais, kai abu subjektai pavadinimą naudoja sąžiningai, kai pakanka tik aiškiai nurodyti, kam priklauso internetinis tinklalapis ir tokiu būdu pašalinti klaidinimą. Tai leidžia atrasti geresnę interesų pusiausvyrą. Tokia praktika galėtų pasiremti ir teismai Lietuvoje, spęsimantys su domenų vardais susijusias bylas.

Šiek tiek platesnė apsauga yra taikoma gerai žinomiems juridinių asmenų pavadinimams. Jiems yra teikiama pirmenybė, nes dėl jų žinomumo, lengviau pasinaudoti pavadinimo reputacija ir nesąžiningai gauti iš to naudos. Be to, jeigu juridinio asmens pavadinimas yra plačiai žinomas visuomenėje, tai didelė tikimybė, kad asmuo registruodamas domeno vardą, kuris pažeidžia tokio juridinio asmens teisę į pavadinimą, žinojo apie egzistuojantį juridinį asmenį ir galbūt turėjo nesąžiningų ketinimų pasinaudoti žinomu vardu. Vokietijoje teismų praktika žymius juridinius asmenis gina net prieš fizinių asmenų vardus, kurie įregistravę savo pavardę atitinkantį domeno vardą irgi turi teisę naudoti pavardei tapatų domeno vardą²⁰³. Be to, jei teisė į žinomo juridinio asmens pavadinimą yra pažeidžiama domeno vardo užregistravimu, galima reikalauti nutraukti tokio domeno vardo naudojimą ir panaikinti jo registraciją net ir tuo atveju, jeigu pats juridinis asmuo nesiruošia naudoti tokio domeno vardo²⁰⁴. Šioje byloje pažeidėjas buvo užregistravęs keletą domenų vardų, su pavadinimu Rolls Royce: <rollsroyce.de>, <rollsroyceboerse.de>, <rolls-royce-boerse.de>, pats neturėdamas jokios teisės į žymenį „Rolls Royce“.

²⁰⁰ Bundesgerichtshof Urteil vom 11. April 2002, I ZR 317/99 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-03]. Prieiga per internetą: <<http://www.bundesgerichtshof.de/>>

²⁰¹ Ibid.

²⁰² Oberlandesgericht Düsseldorf Urteil vom 15. Juli 2003; 20 U 43/03 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-03]. Prieiga per internetą: : <http://www.netlaw.de/urteile/olgd_10.htm>

²⁰³ Oberlandesgericht Hamm, Urteil vom 13.1.98, *Krupp AG v. Wolfgang-Erich Krupp* [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-02]. Prieiga per internetą: <<http://www.netlaw.de/urteile/>>

²⁰⁴ Oberlandesgericht München Urteil vom 12. August 1999; 6 U 4484/98: [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-02]. Prieiga per internetą: <http://www.netlaw.de/urteile/olgm_11.htm>

Paskutiniu metu Vokietijos Aukščiausiasis Teismas dar labiau sustiprino savo poziciją dėl juridinių asmenų pavadinimų apsaugos²⁰⁵. Pagal naujausią praktiką teismas pripažino teisę ginti savo pavadinimą net jeigu domeno vardas nėra naudojamas, o tik užregistruojamas, taip pat nebūtina įrodyti visuomenės klaidinimo bei naudojimo komerciniuose santykiuose. Tokia praktika ir toliau seka teismai²⁰⁶.

Sprendžiant dėl domenų vardų panašumo nėra atsižvelgiama į aukščiausiojo lygio domenų, jeigu jie tik geografiškai nurodo valstybę, kurioje yra registruoti (pavyzdžiui: <.lt>, <.de>), nes pagrindinį skiriamąjį požymį sudaro antro lygio domeno vardas²⁰⁷.

Beje, reikia pažymėti, kad nustatinėjant juridinio asmens pavadinimo ir domeno vardo tapatumą ar panašumą nėra atsižvelgiama į lietuviškas raides, kadangi registruojant domeno vardą negalima naudoti lietuviškų raidžių. Todėl pavyzdžiui, juridinio asmens pavadinimas „Balionų šalis“ ir domeno vardas <balionusalis.lt> yra analogiški. Tiesa, domeno varde galima naudoti brūkšnį siekiant atskirti žodžius, tačiau įprastai žodžiai rašomi be tarpų, o brūkšnys naudojamas tais atvejais, jeigu jis yra ir juridinio asmens pavadinime (techninius reikalavimus domenų vardams Lietuvoje nustato .Lt domeno procedūrinis reglamentas).

Reikėtų paminėti, kad internete gali kilti konfliktai, ne tik tiesiogiai tarp juridinio asmens pavadinimo ir domeno vardo. Kiek neįprasta, tačiau galima situacija, kai juridinis asmuo savo pavadinimą sudaro kaip domeno vardą, pavyzdžiui, „knygos.lt“. Toks pavadinimas yra aktualus ir naudingas įmonėms, veikiančioms tik internete. Tokiu atveju pavadinimo panaudojimas domeno varde, panaikinus tašką tarp antro lygio ir aukščiausio lygio domeno, sudaro teisės į pavadinimą pažeidimą, net jei toks domeno vardas užregistruojamas naudojant kitą aukščiausiojo lygio domeną. Pavyzdžiui, <knygoslt.com>. Vokietijoje buvo tokia situacija su knygom prekiaujančiais juridiniais asmenimis: Buecher.de ir Buch.de²⁰⁸. Kai konkurentas užregistravo domeno vardą <buecherde.com> buvo pripažintas sąžiningos konkurencijos pažeidimas, nes abu subjektai prekiaavo knygomis, o tokio domeno vardo užregistravimas veda prie klientų paveržimo iš konkurento.

²⁰⁵ Bundesgerichtshof Urteil vom 26. Juni 2003, *maxem.de*, I ZR 296/00 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-18]. Prieiga per internetą: <www.bundesgerichtshof.de>

²⁰⁶ Landesgericht Düsseldorf Urteil vom 1. Juni 2005; 2a O 9/05 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-18]. Prieiga per internetą: <http://www.netlaw.de/urteile/lgd_57.htm>

²⁰⁷ Landgericht Köln, Urteil vom 23. Mai 2000 *wdr.org*, 33 O 216/00 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-03]. Prieiga per internetą: <http://www.netlaw.de/urteile/lgk_18.htm>

²⁰⁸ Oberlandesgericht München, Urteil vom 23. September 1999 „*buecher.de AG*“ v. „*buch.de AG*“, 29 U 4357/99 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-03-03]. Prieiga per internetą <http://www.netlaw.de/urteile/olgm_10.htm>

Taip pat internete konfliktai gali kilti, kai internetiniame tinklalapyje naudojami atitinkami užrašai, skelbiama informacija, kuri gali sudaryti įspūdį, kad tai yra atitinkamo juridinio asmens svetainė internete. Lietuvoje vienintelis pavyzdys šiuo klausimu yra byla, dėl įmonės „Balionų šalis“, kuri ginčijo konkurento, prekiaujančio irgi balionais užrašą interneto svetainėje „Sveiki atvykę į balionų šalį“²⁰⁹. Tai jie laikė teisės į juridinio asmens pavadinimą pažeidimu, ką pripažino ir teismas. Šioje byloje nebuvo keliamas klausimas dėl teisės į juridinio asmens pavadinimą pažeidimo dėl konkurento domeno vardo <balionai.lt>. Nors tai galėjo būti nagrinėjama, kadangi tai buvo dvi įmonės, prekiaujančios tomis pačiomis prekėmis ir vartotojas pagrįstai galėtų galvoti, kad Balionų šalies internetinis adresas galėtų būti <balionai.lt>, nes tai visiškai atitinka jų veiklą.

Galima išskirti tam tikras juridinių pavadinimų apsaugos sąlygas dėl kurių nėra visiškai vieningos nuomonės arba bent teismų praktika šiais klausimais bėgant laikui keitėsi, t.y. paties pažeidimo momento nustatymas (ar galimas pažeidimas vien domeno vardo užregistravimo realiai jo nenaudojant), ar būtinai reikia visuomenės klaidinimo ir naudojimo komerciniuose santykiuose.

2.3.3.2 Konkrečios gynimo sąlygos

2.3.3.2.1 Domeno vardą užregistravęs asmuo neturi jokios teisės į tokį vardą

Teisės į pavadinimą gynimas yra galimas, kai kitas asmuo naudoja tą pavadinimą neturėdamas į jį jokios teisės²¹⁰. Reikia pažymėti, kad teismo nuomone tokios teisės nesuteikia domeno vardo užregistravimas, nes techniškai gali būti užregistruotas tik vienas toks pat domeno vardas, tačiau teisę į tokį vardą, kylančią pavyzdžiui, iš asmeninio vardo, iš turimos įmonės pavadinimo, gali turėti ir daugiau asmenų. Svarbu nustatyti, ar asmuo prieš registruodamas domeno vardą turėjo kažkokį pagrindą tokiam domeno vardo pasirinkimui. Jeigu neturėjo, tada jis laikomas neteisėtu domeno vardo naudotoju, jeigu atsiranda kitas fizinis ar juridinis asmuo, kuris tokią teisę turi. Tai nustatyti yra svarbu, kadangi, jeigu abu

²⁰⁹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinio bylų skyriaus 2004 m. rugsėjo 8 d. nutartis civilinėje byloje UAB „Balionų šalis“ v. UAB „Vilbalas“, Nr. 3K-3-408/2004, 16.11, 82, 94.5, 115

²¹⁰ Bundesgerichtshof Urteil vom 22. November 2001 - I ZR 138/99, shell.de ; Bundesgerichtshof Urteil vom 26. Juni 2003; I ZR 296/00, maxem.de

asmenys turi teisę į tokio pavadinimo naudojimą, bus taikomas prioriteto principas dėl domeno vardo naudojimo.

Internete negalioja bendras prioriteto principas, kad saugoma to subjekto teisė, kuris anksčiau tą vardą pradėjo naudoti kaip bet kokios formos žymenį (fizinio asmens vardą, juridinio asmens pavadinimą)²¹¹. Internete taikomas principas *first come, first serve*, t.y. kas pirmas užregistravo domeno vardą, tas ir turi į jį teisę, nebent būtų tam tikros išskirtinės aplinkybės, pavyzdžiui, tam tikras žymuo būtų labai gerai žinomas ir tai galėtų pagrįsti jo prioritetą naudoti domeno vardą²¹². Jeigu vienas iš juridinių asmenų turi didesnį žinomumą ir dauguma vartotojų tikisi, kad jis turi tą domeno vardą, kitas domeno vardo naudotojas gali būti įpareigotas naudoti domeno vardą tik su tam tikru papildomu priedu, atskiriančiu jį nuo to daugiau žinomo asmens pavadinimo²¹³. Pažeidimo atveju gali būti reikalavimas pasikeisti pavadinimą, net ir tuo atveju, jeigu juridinis asmuo yra pavadintas asmens pavarde, jeigu ji yra tokia pati ar labai panaši į gerai žinomos tokio paties pavadinimo įmonės, kadangi toks naudojimas gali pakenkti jos reputacijai, net ir nesant supainiojimo pavojaus²¹⁴. Byloje *Krupp AG v. Wolfgang-Erich Krupp*²¹⁵ susikirto teisė į asmeninį vardą bei teisė į juridinio asmens pavadinimą. Pažymėtina, kad pirmenybė buvo suteikta teisei į juridinio asmens pavadinimą, kadangi Akcinė bendrovė Krupp turėjo gerai žinomą vardą Vokietijoje, kurios pavadinimas buvo beveik sinonimas plieno pramonei ir todėl toks pavadinimas saugomas ne tik nuo supainiojimo, bet ir nuo žymens skiriamąjo požymio susilpninimo pavojaus²¹⁶. Asmuo, pavarde Krupp buvo įpareigotas nutraukti užregistruoto domeno vardo <krupp.de> naudojimą²¹⁷. Tačiau vėlesnė teismų praktika parodė, kad tokia pirmenybė juridinio asmens pavadinimams prieš asmeninį vardą yra daugiau išimtis, o ne bendra taisyklė. Tuo atveju, kai teisėtą interesą naudoti domeno vardą turi tiek juridinis asmuo (remiantis teise kylančia iš savo pavadinimo), tiek fizinis asmuo (remiantis teise, kylančia iš savo paties vardo), nesant didelio juridinio asmens žinomumo ir būtinybės suteikti pirmenybę tokio pavadinimo

²¹¹ Bundesgerichtshof Urteil vom 22. Novenber, I ZR 138/99, shell.de [interaktyvus]:. [Žiūrėta 2009-02-10]. Prieiga per internetą: <<http://www.bundesgerichtshof.de>>

²¹² *Ibid.*

²¹³ *Ibid.*

²¹⁴ WEINKRECHT, Jürgen. Schutz von Domains – Allgemeines Namensrecht. In *Online Journal Recht* [interaktyvus]. 1996, nr. 4 [žiūrėta 2009-02-22]. Prieiga per internetą: <www.ojr.de>

²¹⁵ Oberlandesgericht Hamm, Urteil vom 13.1.98, *Krupp AG v. Wolfgang-Erich Krupp* [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-02]. Prieiga per internetą: <<http://www.netlaw.de/urteile/>>

²¹⁶ Analogiškai dėl didesnės apsaugos buvo pasisakyta ir dėl domeno varde naudojamo žymens Rolls Royce: Oberlandesgericht München Urteil vom 12. August 1999; 6 U 4484/98 [interaktyvus]. 1996, nr. 4 [žiūrėta 2009-02-22]. Prieiga per internetą: <http://www.netlaw.de/urteile/olgm_11.htm>

²¹⁷ *Cit. op.* 215

gynybai, galioja prioriteto principas, pagal kurį domeno vardas paliekamas tam subjektui, kuris pirmas įregistravo domeno vardą (pavyzdžiui, įmonės žinomumas tik tam tikrame regione negali būti pakankamas pagrindas suteikti jai didesnę apsaugą prieš asmeninį vardą, kadangi nėra nusveriančio intereso)²¹⁸.

Taigi, jeigu du subjektai turi teisę į tam tikrą vardą reikia žiūrėti, ar kam nors iš jų nėra suteikiama didesnė apsauga. Esant lygioms teisėms taikomas prioriteto principas, t.y. kas pirmas užregistravo domeno vardą, tas ir gali jį naudoti, nesant kažkokių nusveriančių aplinkybių, dėl kurių būtų pagrįsta apsaugą suteikti vienam iš subjektų, net ir tuo atveju, jeigu jis nebuvo pirmasis įregistravęs domeno vardą. Siekdami išvengti konfliktų juridiniai asmenys turėtų užregistruoti keletą domenų vardų, kurie nukreiptų į jų internetinį tinklalapį ir kurie atitiktų juridinio asmens pavadinimą arba būtų panašūs į jį. Tokiu būdu būtų užtikrinama, kad niekas kitas neįregistruos tokio domeno vardo ir negalės juo pasinaudoti nesąžiningais tikslais, siekdamas suteršti juridinio asmens reputaciją, prisitraukti klientų.

2.3.3.2.2 Pažeidimo momentas

Vokietijos aukščiausias teismas konstatavo, kad jau vien svetimo pavadinimo užregistravimas yra neteisėtas vardo pasisavinimas ir tai savaime sudaro teisės į pavadinimą pažeidimą, nelaukiant tolimesnio faktinio domeno vardo naudojimo²¹⁹. Jeigu juridinis asmuo yra žinomas, tai jo skiriamasis požymis vien tuo pažeidžiamas, kad egzistuoja jam nepriklausantis domeno vardas tapačiu pavadinimu (mažesnis pažeidimas, jeigu domeno vardas naudojamas tik privatiems interesams)²²⁰. Domeno vardas jau nuo užregistravimo, net ir nenaudojant jo, atlieka skiriamąją funkciją, kadangi vartotojas įvedęs tam tikrą pavadinimą kaip domeno vardą tikisi rasti susijusio juridinio asmens internetinį tinklalapį²²¹. Juridinio asmens teisė į pavadinimą pažeidžiama vien užregistravus domeno vardą, net jo nenaudojant, kadangi taip yra užkertamas kelias asmeniui naudoti savo paties pavadinimą

²¹⁸ Landesgericht Paderborn Urteil vom 1. September 1999; 4 O 228/99 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-22]. Prieiga per internetą: <http://www.netlaw.de/urteile/lgpa_01.htm>

²¹⁹ Bundesgerichtshof Urteil vom 26. Juni 2003, *maxem.de*, I ZR 296/00 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-18]. Prieiga per internetą: <www.bundesgerichtshof.de>

²²⁰ Bundesgerichtshof Urteil vom 22. November, I ZR 138/99, *shell.de* [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-10]. Prieiga per internetą: <<http://www.bundesgerichtshof.de>>

²²¹ Oberlandesgericht Brandenburg, Urteil vom 12. April 2000, *luckau.de*, 1 U 25/99 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-22]. Prieiga per internetą: <http://www.netlaw.de/urteile/olgbra_01.htm>

domeno varde ir tokiu būdu pažeidžiami jos interesai²²². Vienam asmeniui užregistravus domeno vardą, jo naudojimas jau yra užblokuojamas kitam asmeniui, nes antrą kartą užregistruoti tokio paties domeno vardo negalima. Pažeidimas pasireiškia tuo, kad juridinio asmens pavadinimas būtų pats natūraliausias domeno vardas tam juridiniam asmeniui, o jį įregistravus kitam subjektui, juridinis asmuo tokios galimybės netenka²²³. Dėl šios priežasties juridinis asmuo turi teisę į tam tikrą tokio domeno rezervavimą, reikalaujamas, kad kiti jo nenaudotų bei pradėti naudoti jį pats. Sužinojusi apie trečiųjų asmenų teisių pažeidimą, domenų vardus registruojanti įstaiga paprasčiausiai turėtų neregistruoti tokio domeno vardo, kadangi vienas iš reikalavimų domenų vardų registracijai yra, kad jis nepažeistų trečiųjų asmenų teisių. Tačiau tai gali būti taikoma tik, kaip juridinio asmens pavadinimas domeno vardas yra tapatūs, nes esant panašumui netenka prasmės argumentas, kad pažeidimas yra, todėl, kad juridinis asmuo praranda galimybę užregistruoti tapatų domeno vardą. Panašumo atveju pažeidimo įrodinėjimui labai svarbu nustatyti domeną užregistravusio subjekto nesąžiningumą. Kitu atveju reikia įrodyti visuomenės klaidinimą, domeno vardo naudojimą komerciniuose santykiuose.

Nors dar pasitaiko ir kitokios praktikos pagal kurią laikoma, kad kai domeno vardas nėra naudojamas, jis neatlieka adreso funkcijos ir tokiu atveju nėra neteisėto svetimo vardo pasisavinimo²²⁴. Tokia pozicija yra iš dalies pagrįsta, kadangi nenaudojamas domeno vardas, nepažeidžia trečiųjų asmenų teisių, nes nekyla klaidinimo galimybės, ypač tais atvejais, kai juridinis asmuo, reiškiantis ieškinį dėl teisių pažeidimo, nėra žinomas. Tačiau taip yra tik tada, jeigu kitas subjektas, turintis teisę į tam tikrą vardą, pats nenori registruoti tokio domeno vardo. Visgi labiau pagrįsta reikėtų laikyti nuomonę, kad asmeniui, turinčiam teisę į pavadinimą, iš jo pavadinimo sudarytas domeno vardas turėtų būti prieinamas, bent jau tuo atveju, jeigu kitas domeno vardą užregistravęs subjektas neveikia sąžiningai. Sekant tokia pozicija tampa nebesvarbu, kokiais tikslais toliau naudojamas domeno vardas, komerciniais ar privačiais, kadangi jau pats užregistravimas domeno vardo gali pažeisti teisę į pavadinimą, todėl tokiu atveju yra išplečiama teisės į juridinio asmens pavadinimą apsauga. Tačiau reikia pažymėti, kad tai gali būti taikoma gynybai tik remiantis Civiliniu kodeksu,

²²² Oberlandesgericht Düsseldorf Urteil vom 17. November 1998 *ufa.de*, 20 U 162/97 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-10]. Prieiga per internetą: <http://www.netlaw.de/urteile/olgd_01.htm>

²²³ Landesgericht München I Urteil vom 15. Januar 1997, Az. 1 HKO 3146/96 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-10]. Prieiga per internetą: <www.netlaw.de>

²²⁴ Landesgericht München Urteil vom 18. März 2004; 17HK 0 16815/03 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-22]. Prieiga per internetą: <http://www.netlaw.de/urteile/lgm_38.htm>

kadangi konkurencijos teisėje yra reikalaujama naudojimo ūkinėje veikloje, ko neapima vien domeno vardo užregistravimas. Be to, mano manymu, pažeidimu gali būti laikomas vien domeno vardo užregistravimas tik tuo atveju, jei juridinio asmens pavadinimas ir domeno vardas yra tapatūs, kadangi kitu atveju nebegalima pagrįsti tokios plačios apsaugos suteikimo ir labai svarbu tampa nustatyti, ar panašumas yra tokio laipsnio, kad būtų klaidinantis. Jeigu yra pažeidžiama teisė į pavadinimą, turėtų būti ir vartotojai klaidinami dėl to, kad jie patenka ne į to subjekto internetinį tinklalapį, kurį norėjo rasti arba todėl, kad vartotojai nepagrįstai sieja internetinį tinklalapį su panašaus pavadinimo juridiniu asmeniu.

2.3.3.2.3 Suklaidinimo pavojus

Dėl suklaidinimo pavojaus būtinumo nėra vieningos nuomonės. Remiantis bendra praktika dėl juridinio asmens pavadinimo gynimo, klaidinimo pavojus būtų būtinas, kadangi būtent per tai ir pasireiškia pažeidimas, kad vartotojai sieja juridinį asmenį su jam nepriklausančiu domeno vardu. Klaidinimas yra tada, kai susidaro vartotojams neteisingas įspūdis, kad juridinis asmuo yra susijęs su tam tikru domeno vardu arba kad jis davė sutikimą naudoti savo pavadinimą domeno varde²²⁵. Klaidinimas gali būti suprantamas dviem prasmėmis²²⁶:

- siaurąja prasme – dviejų juridinių asmenų supainiojimas, kai pasiimamas identitetas kito juridinio asmens;
- plačiąja prasme – klaidingas susiejimas, kai iš tikrųjų nėra visiškai susiję. Pažeidimui užtenka, kad vartotojams susidarytų klaidingas įspūdis, kad tarp dviejų subjektų yra kažkoks ryšys, nors iš tikrųjų jie visiškai nesusiję²²⁷.

Nustatinėjant supainiojimo galimybę atsižvelgiama į tai, kad paprastai didžiausią įspūdį bendrą palieka žodžio pradžia arba pirmas žodis, todėl nėra supainiojimo galimybės pavyzdžiui, *allianz.de* ir *netallianz.de*²²⁸, *lexdata* ir *datalex*²²⁹. Kai juridinio asmens

²²⁵ Oberlandsgericht Hamburg Urteil vom 2. Mai 2002 3 U 216/01 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-10]. Prieiga per internetą: <http://www.netlaw.de/urteile/olghh_11.htm>

²²⁶ Landesgericht München Urteil vom 5. September 2001 7 HK O 10964/01 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-10]. Prieiga per internetą: <http://www.netlaw.de/urteile/lgm_25.htm>

²²⁷ Bundesgerichtshof Urteil vom 28. März 2001 *Düsseldorfer Stadtwappen*, I ZR 235/99 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-10]. Prieiga per internetą: <<http://www.bundesgerichtshof.de/>>

²²⁸ Landesgericht Düsseldorf Urteil vom 26. April 2006; 34; O 217/05 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-22]. Prieiga per internetą: <<http://www.netlaw.de/entscheidungen/2006-04-26-lg-d-34-o-217-05.xml>>

²²⁹ Landesgericht Düsseldorf Urteil vom 24. Oktober 2001; 34 O 110/01 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-22]. Prieiga per internetą: <http://www.netlaw.de/urteile/lgd_27.htm>

pavadinime yra naudojamas brūkšnys, svarbu jį naudoti ir domeno varde, kad būtų sumažinta klaidinimo tikimybė. Pavyzdžiui, All-tours ir Alltours atveju, subjektas norintis teikti informaciją apie visas keliones turėjo domeno varde naudoti brūkšnelį <all-tours.de>, kad būtų išvengta supainiojimo su juridiniu asmeniu „Alltours Flugreisen“, turinčiu domeno vardą <alltours.de>, nes juridinio asmens pavadinime nesant jokio brūkšnio ir net nesant atskirų žodžių interneto vartotojai taip pat nebandys domeno vardo įvedinėti su brūkšniu²³⁰. Internetu taip pat sudėtingiau nustatyti, kurios visuomenės dalies atžvilgiu reikia nustatyti klaidinimą, nes į internetinį tinklalapį gali patekti bet kas, iš esmės net valstybių sienos nėra kliūtis²³¹.

Be to, kyla klausimas, ką reikėtų laikyti klaidinimu, t.y. ar užtenka, kad interneto naudotojas būtų nukreipiamas ne į ieškotą tinklalapį, ar nėra klaidinimo, jeigu vartotojas iš karto identifikuoja tinklalapį ir pastebi, kad ieškojo ne jo (pavyzdžiui, asmuo ieškojo tam tikro juridinio asmens tinklalapio, kur norėjo rasti informaciją apie prekes, tačiau pateko į privatų tinklalapį, kuris naudojamas sąžiningai)²³². Klaidinimu reikėtų laikyti net ir tokias situacijas, kai vartotojas atsidaręs internetinį tinklalapį iš karto pastebi, kad jis pateko ne į tą, kurį norėjo, kadangi svarbiausia, kad tokiu būdu vartotojas vis tiek nukreipiamas ne į ieškotą tinklalapį²³³. Tačiau yra ir kita nuomonė, kad jei interneto vartotojas žino, kad dėl techninių priežasčių net ir vieno ženklo nukrypimas gali sąlygoti tai, kad norimas internetinis tinklalapis nebus surastas, nėra supainiojimo pavojaus, net ir esant sričių panašumui²³⁴. Labiau reikėtų pritarti nuomonei, kad visgi iš karto pastebėjus, kad tai yra ne ieškomas tinklalapis, nebūtų klaidinimo, tačiau tik tuo atveju, jei tai iš karto pastebima, nes tiesiogiai vedant domeno vardą yra gana sudėtinga neabejotinai patekti į ieškomo juridinio asmens internetinį tinklalapį.

Jeigu naudojant savo vardą kyla supainiojimo pavojus su kitu teisės į vardą turėtoju, išimtiniais atvejais (ypatingai, jeigu kitas teisės į vardą turėtojas yra gerai žinomas juridinis asmuo) ir privačiai naudojant domeno vardą gali būti nustatoma pareiga naudoti savo vardą

²³⁰ Landesgericht Düsseldorf Urteil vom 15. Januar 1998 *Alltours Flugreisen GmbH v. Communication Holding GmbH*, 4 O 353/97 [interaktyvus]. [žiūrėta 2009-02-22]. Prieiga per internetą: <http://www.netlaw.de/urteile/lgd_16.htm>

²³¹ CORNISH, William; LLEWELYN, David. *Intellectual property: patents, copyright, trade marks and allied rights*. London: Sweet & Maxwell, 2003. p. 819

²³² *Ibid.*, p. 820-821

²³³ KOCH, F.; LOEWENHEIM, U. *Praxis des Online-Rechts*. Weinheim: WILEY-VCH Verlag GmbH 1998, p. 362

²³⁴ Oberlandesgericht Köln Urteil vom 9. Juli 2004 *Herrn D. L. v. "Bit gmbh Baugewerbe- Informations- und Technologie Gesellschaft"*, 6 U 166/03 [interaktyvus]. [žiūrėta 2009-02-18]. Prieiga per internetą: <http://www.netlaw.de/urteile/olgk_17.htm>

tokiu būdu, kad toks pavojus būtų pašalintas, t.y. prie naudojamo domeno vardo pridėti tam tikrą priedą, kuris panaikintų supainiojimo galimybę ir aiškiai identifikuotų domeno vardo turėtoją²³⁵.

Anksčiau vyravo nuomonė, kad pažeidimas yra tik tuo atveju, jeigu svetimas pavadinimas naudojamas tokiu būdu, kad kyla suklaidinimo pavojus, kadangi apsauga yra suteikiama pavadinimui, kaip žymeniui, atliekančiam identifikavimo funkciją²³⁶. Apsauga yra suteikiama ne tik kai kyla dviejų juridinių asmenų supainiojimo pavojus, bet ir kai susidaro įspūdis, kad teisės turėtojas suteikė teisę naudoti jo pavadinimą, nors iš tikrųjų svetimas pavadinimas naudojamas neteisėtai²³⁷. Buvo nuomonė, kad tik esant dideliame nesąžiningumui, apsauga gali būti išplėsta ir suteikta nepaisant to, kad nėra supainiojimo pavojaus arba neišnaudojama kito juridinio asmens reputacija²³⁸. Tačiau dėl interneto specifikos yra ir kita nuomonė. Palyginus neseniai Vokietijos aukščiausias teismas išvystė tokią praktiką, kad pažeidimui nustatyti nėra būtinas klaidinimas. Tai seka iš to, kad tuo pačiu buvo pripažinta juridinio asmens pavadinimo gynyba ir kai panašus ar tapatus domeno vardas nėra naudojamas, tačiau pati registracija pažeidžia teisę į juridinio asmens pavadinimą tuo, kad pats juridinis asmuo negali įregistruoti savo pavadinimą atitinkančio domeno vardo. Nesant supainiojimo pavojaus būtinybės žymiai palengvėja ir juridinių asmenų pavadinimų apsauga, sumažėja įrodinėjimo pareiga. Tačiau visgi tokiai nuomonei galima būtų pritarti tik esant pavadinimų tapatumui.

Pagal CK 2.39 straipsnį lyg ir reikėtų klaidinimo, tačiau jis visiškai neužsimena apie domenų vardus ir domenų vardų atveju galbūt irgi reikėtų išplėsti apsaugą nereikalaujant klaidinimo, kadangi būtų logiška, kad juridinis asmuo turėtų galimybę įregistruoti domeno vardą, atitinkantį jo pavadinimą ar reikšminę pavadinimo dalį, ypač tais atvejais, kai juridinis asmuo yra gerai žinomas.

²³⁵ Bundesgerichtshof Urteil vom 22 November 2001, I ZR 138/99, *shell.de*: [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-15]. Prieiga per internetą: <<http://www.bundesgerichtshof.de>>

²³⁶ Bundesgerichtshof Urteil vom 28. März *Düsseldorfer Stadtwappen*, I ZR 235/99 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-10]. Prieiga per internetą: <<http://www.bundesgerichtshof.de/>>

²³⁷ *Ibid.*

²³⁸ KOCH, F.; LOEWENHEIM, U. *Praxis des Online-Rechts*. Weinheim: WILEY-VCH Verlag GmbH 1998, p. 362

2.3.3.2.4 Naudojimas komerciniuose santykiuose

Remiantis konkurencijos teisės normomis, savo teisę į juridinio asmens pavadinimą, juridinis asmuo gali ginti tik tokiu atveju, jeigu yra jo teisė pažeidžiama naudojant pavadinimą ūkinėje veikloje. Todėl, jeigu užregistruojamas domeno vardas grynai privačiais tikslais naudojamo tinklalapio įkūrimui, negalima reikšti reikalavimų pagal konkurencijos teisę. Jeigu domeno vardas tik užregistruojamas tada jis nedalyvauja komerciniuose santykiuose²³⁹. Komerciniai santykiai apima praktiškai visas sritis, kur veikiama ne privačiai, o pasiūlymas tam tikras pateikiamas neapibrėžtam asmenų ratui²⁴⁰. Nėra laikoma, kad domeno vardas naudojamas vien privačiais interesais, jeigu iš privataus tinklalapio yra nukreipiama į kitą tinklalapį, kuriame yra kito asmens reklama²⁴¹.

Remiantis pozicija, kad teisę į juridinio asmens pavadinimą galima pažeisti vien tapataus ar panašaus domeno vardo užregistravimu, apsauga pavadinimui gali būti suteikiama ir kai domenų vardai naudojami grynai privatiems interesams. Tokiu atveju pakanka konstatuoti, kad trečiasis asmuo, naudojantis domeno vardą privatiems interesams galėtų būti identifikuojamas kaip vardo turėtojas²⁴². Pažeidimas gali būti ir naudojant domeno vardą privačiai, pavyzdžiui, privačiame forume, kadangi laikantis nuomonės, kad pažeidimui nėra būtinas naudojimas ir užtenka tik užregistravimo, netenka reikšmės ir naudojimo komercinėje veikloje reikalavimas. Tačiau visgi Shell byloje buvo ir privačiuose santykiuose uždrausta naudoti domeno vardą <shell.de> dėl didelio žinomumo ir tai yra daugiau išimtinė situacija²⁴³.

Tačiau pavyzdžiui, 1999m. Generalinės asamblėjos rekomendacijoje dėl nuostatų, reglamentuojančių ženklų ir kitų pramoninės nuosavybės teisių apsaugos internete²⁴⁴ 2 ir 3

²³⁹ Landesgericht München Urteil vom 18. März 2004; 17HK 0 16815/03 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-03-10]. Prieiga per internetą: <http://www.netlaw.de/urteile/lgm_38.htm>

²⁴⁰ Oberlandesgericht Köln Urteil vom 26. Oktober 2001; 6 U 76/01 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-15]: <http://www.netlaw.de/urteile/olgk_05.htm>

²⁴¹ Landesgericht Hamburg Urteil vom 1. März 2000; 315 O 219/99 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-10]. Prieiga per internetą: <http://www.netlaw.de/urteile/lghh_10.htm>

²⁴² Bundesgerichtshof Urteil vom 26. Juni 2003, *maxem.de*, I ZR 296/00 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-18]. Prieiga per internetą: <www.bundesgerichtshof.de>

²⁴³ Bundesgerichtshof Urteil vom 22. November, I ZR 138/99, *shell.de* [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-10]. Prieiga per internetą: <<http://www.bundesgerichtshof.de>>

²⁴⁴ Joint recommendation concerning provisions on the protection of marks, and other industrial property rights in signs, on the Internet, adopted by the Assembly of the Paris Union for the Protection of Industrial Property and the General Assembly of the World Intellectual Property Organization (WIPO), 2001 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-03-10]. Prieiga per internetą: <http://www.wipo.int/about-ip/en/development_iplaw/pub845-09.htm#TopOfPage>

straipsnis reikalauja komercinio pobūdžio žymens naudojimo, kas visgi leistų daryti išvadą, kad labiau paplitusi nuomonė yra, kad privačiai naudojamas žymuo negali pažeisti teisės į pavadinimą. Nors toks reikalavimas yra kaip pagrindas nustatyti, ar valstybė turi kompetenciją nagrinėti tokio pobūdžio bylas. Tačiau tokiais atvejais, kai kyla ginčas, pavyzdžiui, Lietuvoje, tarp domeno <.lt> ir tapataus juridinio asmens pavadinimo, visgi galima būtų apsvarstyti galimybę suteikti apsaugą juridinio asmens pavadinimui ir nesant komercinio pobūdžio naudojimo. Jeigu yra tapatus juridinio asmens pavadinimui domeno vardas, nepriklausantis tam juridiniam asmeniui, net ir naudojimas grynai privačiame tinklalapyje galėtų pažeisti teisę į pavadinimą, kadangi ieškantys juridinio asmens interneto vartotojai būtų nukreipiami į tą privatų tinklalapį, juridinis asmuo negalėtų užregistruoti tapataus savo pavadinimui domeno vardo ir per tai būtų pažeistos teisės.

Apibendrinant visas gynimo sąlygas, galima pakomentuoti Lietuvos apeliacinio teismo neseniai nagrinėtą bylą dėl domeno vardo <balducentras.lt> registracijos, kuris buvo tapatus juridinio asmens pavadinimui „Baldų centras“²⁴⁵. Domeno vardą užregistravęs asmuo buvo baldais prekiaujanti įmonė, kuri naudojo tokį domeno vardą komercinėje veikloje. Reikia pažymėti, kad abiejų instancijų teismai uždraudė tokį domeno vardą naudojimą ir įpareigojo panaikinti jo registraciją. Teismai visai nenagrinėjo situacijos, kad žodžiai baldų centras yra bendriniai, apibūdinantys veiklos sritį bei neturintys skiriamąjo požymio. Kadangi domeno vardą įregistravęs juridinis asmuo įregistravo jį anksčiau, be to, negalima sakyti, kad jis naudojo tokį domeno vardą nepagrįstai, nes baldų centras nusako įmonės veiklą, t.y. kad ji prekiauja baldais. Teismai turėjo apsvarstyti galimybę ne paprasčiausiai įpareigoti panaikinti registraciją, bet pabandyti nustatyti klaidinimą pašalinančias naudojimo sąlygas. Pavyzdžiui, internetiniame tinklalapyje aiškiai nurodyti savo pavadinimą ir pažymėti, kad tai ne UAB „Baldų centras“ internetinis tinklalapis. Gana dažnai, ypač nelabai žinomos įmonės, domeno vardu pasirenka ne savo pavadinimą, o tam tikrą rūšinę sąvoką, apibūdinančią jų veiklą, paslaugas, kad tokiu būdu pritrauktų tuo besidominčius klientus²⁴⁶. Tai savaime nėra pažeidimas, kol neatsiranda konfliktų su kitų asmenų turimomis teisėmis. Vien rūšinės sąvokos užregistravimas, nesant nesąžiningų

²⁴⁵ Lietuvos apeliacinio teismo 2009 m. vasario 9 d. nutartis civilinėje byloje UAB „Baldų centras“ v. UAB „Neiseris“, Nr. 2A–151/2009, kat. 87; 114.11

²⁴⁶ Kammergericht Berlin Urteil vom 23. Oktober 2001; 5 U 101/01 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-03-10]: <http://www.netlaw.de/urteile/kgb_01.htm>

ketinimų pritraukti vartotojus, nėra pažeidimas²⁴⁷. Todėl galbūt užtektų kažkokio skiriamąjo požymio nurodymo, siekiant išvengti vartotojų klaidinimo, kad <balducentas.lt> nepriklauso UAB „Baldų centras“. Esant rūšinei sąvokai naudojimo nesąžiningumas gali būti nustatytas, jeigu domeno vardas užregistruojamas panašus keliais rašybos būdais arba toks pats antro lygio domenas užregistruojamas su keliais aukščiausio lygio domenais²⁴⁸.

2.3.3.3 Apsaugos apimtis internete

Paryžiaus konvencija nėra taikoma domenų vardams, kadangi jie nėra pramoninės nuosavybės objektai. Interneto negalioja ir teritorialumo principas, kadangi internetas nėra apribotas valstybių sienomis. Kartu tai sukelia problemų dėl nustatymo, kurios valstybės teismai yra įgalioti spręsti kylančius konfliktus internete tarp juridinių asmenų pavadinimų ir domenų vardų. Įprastai valstybių jurisdikcijai priskiriama spręsti konfliktus, kurie kyla dėl tai valstybei priklausančio geografinio aukščiausiojo lygio domenų, Lietuvoje <.lt>. Tačiau konfliktai gali kilti ir dėl bendrųjų aukščiausiojo lygio domenų, kurie nepriklauso nei vienai valstybei, tokie kaip <.info>, <.com>. Pramoninės nuosavybės teisių turėtojai, norėdami išplėsti savo teisių apsaugą internete susiduria su pramoninei nuosavybei galiojančiu teritorialumo principu²⁴⁹. Net jeigu techniškai internetas nėra ribojamas valstybių sienų, ir internete tam tikra apimtimi veikia teritorialumo principas, nes nėra tarptautinės institucijos, kuri nagrinėtų visame pasaulyje kylančius konfliktus dėl domenų vardų. Teritorialumą įveda Pasaulio intelektinės nuosavybės organizacijos generalinės asamblėjos ir Paryžiaus sąjungos asamblėjos bendroji rekomendacija dėl žymenų ir kitų pramoninės nuosavybės objektų apsaugos internete²⁵⁰, kuri nustato, kada valstybės turi kompetenciją spręsti internete kylančius konfliktus dėl pramoninės nuosavybės objektų. Reikia pabrėžti, kad nepaisant to, kad šis dokumentas yra rekomendacinio pobūdžio, nesant kitų tarptautinių dokumentų, valstybės narės vystydamos teismų praktiką dėl pramoninės nuosavybės objektų ir domenų

²⁴⁷ Bundesgerichtshof Urteil vom 17. Mai 2001 *mitwohonzentrale.de*, I ZR 216/99 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-15]: <<http://www.bundesgerichtshof.de>>

²⁴⁸ LANGE, Paul. *Marken- und Kennzeichenrecht*. München: C.H. Beck, 2006, p. 717

²⁴⁹ XUE, Hong. Territorialism versus Universalism: international intellectual property law in the internationalized domain name system. *The journal of intellectual property* 2006 vol. 9, no 1, p.5

²⁵⁰ 2001 m. Joint recommendation concerning provisions on the protection of marks and other industrial property rights in signs on the internet [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-03-17]. Prieiga per internetą: <http://www.wipo.int/about-ip/en/development_iplaw/pub845-02.htm#P100_4158>

vardų konfliktų, turėtų remtis šiomis nuostatomis, kadangi internetui esant neribojamam valstybių sienų, sunku nustatyti, kuri valstybė turi kompetenciją nagrinėti kylančius ginčus. Valstybė narė šioje rekomendacijoje suprantama kaip Paryžiaus sąjungos arba Pasaulio intelektinės nuosavybės organizacijos narė²⁵¹. Tačiau pagal šią rekomendaciją valstybės turi kompetenciją spręsti ginčus tik tuo atveju, jeigu žymens naudojimas internete turi komercinį poveikį toje valstybėje. Taigi ne kiekvienas žymens naudojimas yra laikomas įvykusi toje valstybėje, net jeigu tos valstybės interneto vartotojai ir gali prie to prieiti. Rekomendacija taip pat nustato kriterijus, į kuriuos reikia atsižvelgti, nustatant, ar naudojimas turi komercinį poveikį toje valstybėje, tačiau tai tik pavyzdinis sąrašas, pavyzdžiui, ar vykdo veiklą kokią nors toje valstybėje narėje, susijusią su tuo, kuo užsiima asmuo internete naudojantis panašų ar tapatų domeno vardą. Tik nustačius komercinį poveikį toje valstybėje, valstybė gali nustatinėti, ar internete nėra pramoninės nuosavybės objekto savininko teisių pažeidimo pagal tos valstybės teisę, ar pagal tos valstybės įstatymus pažeidimas yra nesąžiningos konkurencijos veiksmas²⁵².

Juridinis asmuo gali reikalauti uždrausti naudoti savo pavadinimą ne tik su geografiniu savo valstybės aukščiausiojo lygio domeno vardu, bet ir su <.com>, kadangi jis yra skirtas žymėti komercinėms įmonėms arba ir kitais aukščiausiojo lygio domenų vardais, jeigu jie pažeidžia jo teisę į pavadinimą. Taigi iš esmės domeno vardas yra ginamas visose valstybėse, kaip ir juridinis asmuo, kurio teisę į pavadinimą pažeidžia atitinkamas domeno vardas, gali kreiptis dėl savo teisės gynimo, nebūtinai tik dėl domeno vardo, įregistruoto su jo buvimo vietos valstybei priklausančių geografiniu aukščiausiojo lygio domenų. Aišku nėra taip paprasta užsirezervuoti savo pavadinimą su visais aukščiausiojo lygio domenais, nes pavyzdžiui, tam tikroje teritorijoje juridinis asmuo gali nevykdyti jokios veiklos, būti absoliučiai nežinomas, todėl jis neturėtų teisės reikalauti uždrausti visus domenų vardus bent kiek panašius į jo pavadinimą. Tokiais atvejais didelę reikšmę turi pavadinimo žinomumas.

Tarptautinė institucija, sprendžianti su domenų vardais susijusius konfliktus yra Pasaulio intelektinės nuosavybės organizacijos Arbitražo ir mediacijos centras²⁵³ (tiesa, taip pat Azijos ginčų, susijusių su domenų vardais sprendimo centras – Asian Domain Name Dispute Resolution center (ADNDRC), Tarptautinis institutas dėl prevencijos konfliktų

²⁵¹ *Ibid.* 1 straipsnio i) punktas

²⁵² *Ibid.*

²⁵³ Pasaulio intelektinės nuosavybės organizacijos Arbitražo ir mediacijos centras [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-03-17]. Prieiga per internetą: <<http://www.wipo.int/amc/en/index.html>>

sprendimams – International Institute for Conflict Prevention Resolution, Nacionalinis arbitražo susirinkimas – National Arbitration Forum (NFA)). Į jį gali kreiptis visos valstybės, tačiau problema yra ta, kad tai yra neprivaloma procedūra, nagrinėjama yra tik šalių sutarimu. Procedūra vyksta pagal ICANN patvirtintas taisykles²⁵⁴. Be to, ši procedūra neužkerta kelio kreiptis į teismą²⁵⁵. Tiesa šios taisyklės iš esmės buvo sukurtos spręsti konfliktams kylantiems tarp prekių ženklų ir domenų vardų, todėl iš esmės tai nėra dokumentas skirtas reguliuoti juridinių asmenų pavadinimų ir prekių ženklų konfliktus. Nors juo galima pasiremti ta tikrais atvejais, pavyzdžiui, nustatinėjant domeno vardo naudotojo nesąžiningumą.

Kitais atvejais konfliktus sprendžia atitinkamų valstybių teismai, priklausomai nuo pažeidimo padarymo vietos. Aiški valstybių kompetencija nustatyta spręsti konfliktus, susijusius su tą valstybę atitinkančiu aukščiausio lygio domenu, pavyzdžiui, Lietuva - <.lt>, Vokietija <.de>, Italija <.it> ir panašiai. Kitais atvejais atsižvelgiama į tai, su kuria valstybe konfliktas yra labiausiai susijęs (atsižvelgiant į Rekomendacijoje nustatytus kriterijus).

²⁵⁴ Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy, approved by ICANN on October 24, 1999: <<http://www.icann.org/en/udrp/udrp-policy-24oct99.htm>>

²⁵⁵ *Ibid.*, 4 (k)

Išvados

1. Juridinio asmens pavadinimo gynimas yra svarbus užtikrinant jo pagrindinę funkciją – identifikuoti juridinį asmenį bei atskirti jį nuo kitų juridinių asmenų.
2. Teisės į juridinio asmens pavadinimą pažeidimas yra tik tada, jeigu svetimas pavadinimas naudojamas be teisės į pavadinimą turėtojo sutikimo. Tuo grindžiama visa pavadinimo gynyba, tačiau jokių konkrečių sąlygų sutikimo davimui, jo galiojimui nėra numatyta. Sutikimu yra tik suteikiama teisė naudoti pavadinimą, tačiau jokia būdu neperleidžiama. Siekiant išvengti nesusipratimų ir užtikrinti teisės į pavadinimą gynybą, sutikimą reikia duoti labai atsargiai, aiškiai numatant galiojimo teminą bei atšaukimo sąlygas, nes sutikimas eliminuoja pažeidimo buvimą.
3. Nemažai konfliktų kyla dėl to, kad registratoriams nėra nustatyta pareigos patikrinti, ar registruojant nepažeidžiamos kitų asmenų teisės į intelektualės nuosavybės objektus. Jeigu Juridinių asmenų registras patikrina bent tapatumą įregistruotiems juridinių asmenų pavadinimams bei prekių ženklo, Valstybinis patentų biuras, registruodamas prekių ženklą netikrina net jo tapatumo juridinių asmenų pavadinimams. Dėl to kyla daugiau konfliktų tarp juridinių asmenų pavadinimų ir prekių ženklų bei didesnę reikšmę įgyja teisė kreiptis į teismą dėl pažeidimo, nes teisė į juridinio asmens pavadinimą nėra apginama registruojant. Panašumo nustatymas reikalauja išsamesnės analizės ir yra fakto klausimas, todėl nėra tikrinamas registruojant. Domenų vardų registratoriai absoliučiai netikrina trečiųjų asmenų teisių pažeidimų, kaip ir Juridinių asmenų registras netikrina nei tapatumo, nei panašumo su domenų vardais. Todėl pats asmuo prie registruodamas turi išsamiai pasidomėti, ar registracija nepažeis trečiųjų asmenų teisių.
4. Norint prekių ženklo registraciją pripažinti negaliojančia, reikalaujama, kad teisės į juridinio asmens pavadinimą turėtojas ir prekių ženklo savininkas veiktų toje pačioje arba panašioje srityje. Tuo tarpu Civilinis kodeksas tokio reikalavimo neįtvirtina, jis visą gynybą sieja su visuomenės klaidinimo galimybe, tačiau klaidinimą lengviau įrodyti esant tokioms pačioms ar panašioms veiklos sritims. Jeigu yra visiškai skirtingos veiklos sritys sunku įrodyti ir pažeidimą, nes tada praktiškai nėra trukdoma juridinio asmens pavadinimo ir prekių ženklo funkcijų atlikimui, jos tarpusavyje

- nekonfrontuoja, visuomenė nesieja juridinio asmens pavadinimo ir prekių ženklo. Tiesa, tai netaikoma, kai juridinio asmens pavadinimas žinomas visuomenėje.
5. Ginant teisę į juridinio asmens pavadinimą remiantis konkurencijos teisės normomis būtinais reikia naudojimo komercinėje veikloje, todėl negalima ginti savo teisės, kai juridinio asmens pavadinimas naudojamas tik privačiais interesais, taip pat negalima gynyba tuo atveju, jeigu domeno vardas, pažeidžiantis teisę į juridinio asmens pavadinimą tik užregistruojamas, bet nenaudojamas. Nors Vokietijoje yra išvystyta teismų praktika, kad remiantis Civilinio kodekso normomis galima ginti teisę į juridinio asmens pavadinimą ir tais atvejais, kai domeno vardas tik užregistruojamas, nelaukiant naudojimo, todėl tampa nesvarbu, ar yra naudojimas komercinėje veikloje, ar privačiais interesais.
 6. Internetu negalioja bendras prioriteto principas pagal kurį yra ginama to subjekto teisė, kuris pirmas įgijo teisę naudoti atitinkamą žymenį ne internete (tokia teisė gali kilti iš asmeninio vardo, iš įregistruoto juridinio asmens pavadinimo). Yra saugoma to asmens teisė, kuris pirmasis užregistravo domeno vardą. Tačiau tai galioja tik tuo atveju, jeigu keli subjektai turi teisę naudoti tapatų domeno vardą. Jeigu vienas iš subjektų neturi jokio teisėto pagrindo naudoti domeno vardą, kuris pažeidžia kito subjekto teisę, tokiu atveju jis pripažįstamas nesąžiningu domeno vardo naudotoju ir prioritetas yra suteikiamas kitam subjektui, kuris tikrai turi teisę į domeno vardą, kylančią iš juridinio asmens pavadinimo. Kai keli asmenys turi pagrįstą teisę į tokį patį domeno vardą, gali būti nustatomas įpareigojimas kažkuriam subjektui naudoti domeno vardą su tam tikrais priedais arba tinklalapyje nurodyti tam tikrą skiriamąjį požymį, nes tokiu būdu siekiama atrasti geresnę interesų pusiausvyrą tarp šalių.
 7. Apsauga turėtų būti suteikiama ir kitoje valstybėje narėje įregistruotam juridinio asmens pavadinimui, nereikalaujant registracijos valstybėje, kurioje prašoma apsaugos. Tačiau žiūrint originalų Paryžiaus konvencijos tekstą, remiantis 8 straipsniu saugomas komercinis pavadinimas, o ne juridinio asmens pavadinimas, kaip ši norma yra verčiama Lietuvoje ir kaip ją taiko teismai. Tokiu atveju juridinio asmens pavadinimui apsauga galėtų būti suteikiama tik, jeigu jis naudojamas kaip komercinis žymuo. Visgi tokia apsauga yra gana sudėtinga ir praktiškai labiau užtikrinama tiems juridinių asmenų pavadinimams, kurie yra nors kiek žinomi toje valstybėje, kurioje prašoma apsaugos, toje srityje, kurioje veikia juridinis asmuo.

Literatūra

Teisės norminiai aktai

Lietuvos Respublikos teisės aktai:

1. Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas, Valstybės žinios'2000 Nr.74-2262 (su pakeitimais ir papildymais)
2. Lietuvos Respublikos baudžiamasis kodeksas, Valstybės žinios'2000 Nr.89-2741(su pakeitimais ir papildymais)
3. Prekių ženklų įstatymas, Valstybės žinios: 2000-10-31 Nr.92-2844 (su pakeitimais ir papildymais)
4. Konkurencijos įstatymas, Valstybės žinios: 1999-04-02 Nr.30-856 (su pakeitimais ir papildymais)
5. Firmų vardų įstatymas, Valstybės žinios: 1999-07-21 Nr.63-2060 (*negalioja nuo 2004-01-01*)
6. 2003 m. lapkričio 12 d. Vyriausybės nutarimas Nr. 1407 „Dėl juridinių asmenų registro įsteigimo ir juridinių asmenų registro nuostatų patvirtinimo“
7. Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2007 m. gruodžio 3 d. įsakymas Nr. 1R-503 „Dėl juridinių asmenų registro tvarkymo taisyklių patvirtinimo“. Valstybės žinios, Nr.128-5230

Tarptautiniai teisės aktai:

1. 1883 m. kovo 20 d. Paryžiaus konvencija dėl pramoninės nuosavybės apsaugos (ratifikuota nuo 1996-05-28). Valstybės žinios, 1996-08-07, Nr.75-17961989 m. birželio 27 d.
2. Paris Convention for the Protection of Intellectual Property of March 20, 1883 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-03-20]. Prieiga per internetą: <http://www.wipo.int/treaties/en/ip/paris/trtdocs_wo020.html#P201_33322>
3. Madrido sutarties dėl Tarptautinės prekių ženklų registracijos protokolas. Valstybės žinios, 1997-06-06, Nr. 50-1193

4. Sutartis dėl intelektinės nuosavybės teisių aspektų, susijusių su prekyba (1C priedas prie 1994m. balandžio 15 d. Sutarties dėl Pasaulio Prekybos Organizacijos įsteigimo) (Valstybės žinios, 2001, Nr. 46-1620)
5. 1999m. spalio 29 d. Bendrosios domenų vardų ginčų sprendimo taisyklės: <<http://www.icann.org/en/dndr/udrp/uniform-rules.htm>>
6. 1993 m. gruodžio 20 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 40/94. Dėl Bendrijos prekių ženklo
7. 2001m. Joint recommendation concerning provisions on the protection of marks, and other industrial property rights in signs, on the Internet, adopted by the Assembly of the Paris Union for the Protection of Industrial Property and the General Assembly of the World Intellectual Property Organization (WIPO): http://www.wipo.int/about-ip/en/development_iplaw/pub845-09.htm#TopOfPage
8. Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy, approved by ICANN on October 24, 1999: <<http://www.icann.org/en/udrp/udrp-policy-24oct99.htm>>
9. October 24, 1999 Rules for Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy: <<http://www.icann.org/en/udrp/udrp-rules-24oct99.htm>>

Užsienio valstybių teisės aktai

1. Bürgerliches Gesetzbuch, 61. Auflage, Deutscher Taschenbuch Verlag, 2008 München
2. Handelsgesetzbuch (įsigaliojęs 1900 sausio 1d.) [interaktyvus]. [Žiūrėta 2008-12-02]. Prieiga per internetą: <<http://bundesrecht.juris.de/hgb/index.html>>
3. Markengesetz [interaktyvus]. [Žiūrėta 2008-12-02]. Prieiga per internetą: <<http://bundesrecht.juris.de/markeng/index.html>>
4. Gesetz gegen unlauteren Wettbewerb (UWG) [interaktyvus]. [Žiūrėta 2008-12-10]. Prieiga per internetą: <http://bundesrecht.juris.de/uwg_2004/index.html>

Specialioji literatūra

1. BARTKUS, Gintautas. *Lietuvos Respublikos civilinio kodekso komentaras. Antroji knyga. Asmenys*. Vilnius: Justitia, 2003
2. CIVILKA, M [et al.]. *Informacinių technologijų teisė*. Vilnius: NVO teisės institutas, 2004
3. KASPERAVIČIUS, Petras; ULONAS, Ričardas Viktoras. *Intelektinės nuosavybės pagrindai*. Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla, 2005
4. KIŠKIS, M.; PETRAUSKAS, R., ROTOMSKIS, I.; ŠTITILIS, D. *Teisės informatika ir informatikos teisė*. Vilnius: Mykolo Riomerio universitetas, 2006
5. STANISLOVAITIS, Romualdas. *Komercinė teisė*, Vilnius: Eugrimas, 2005
6. COLSTON, Catherine; MIDDLETON, Kirsty. *Modern intellectual property law*. Cavendish Publishing Limited, 2005
7. CORNISH, William; LLEWELYN, David. *Intellectual property: patents, copyright, trade marks and allied rights*. London: Sweet & Maxwell, 2003
8. FESEL, *Markenrecht* [interaktyvus]. 3. Auflage, 2001. [Žiūrėta 2008-12-10]. Prieiga per internetą: <<http://beck-online.beck.de>>
9. HOLSTEIN, Schleswig. *Firma – was ist das? Firmenschutz* [interaktyvus]. [Žiūrėta 2008-12-08]. Prieiga per internetą: <<http://www.vrtonline.de/Recht Steuerberater Bonn Rechtsanwalt Unternehmensgruendung Was bei der Auswahl von Firma und Logo zu beachten ist.php>>
10. HUBMANN, Heinrich. *Gewerblicher Rechtsschutz. 5Auflage*. München: C.H. Beck'sche Verlagsbuchhandlung, 1998
11. KOCH, F.; LOEWENHEIM, U. *Praxis des Online-Rechts*. Weinheim: WILEY-VCH Verlag GmbH 1998
12. LANGE, Paul. *Marken- und Kennzeichenrecht*. München: C.H. Beck, 2006
13. MAITLAND-WALKER, Julian. *Guide to european company laws*. London: Sweet & Maxwell, 2008
14. MICHELS, Amanda. *A practical guide to Trade Mark law*. London: Sweet & Maxwell, 1996
15. ROTH-CANAVA, Birgit. *Der Schutz der Firma* [interaktyvus]. [Žiūrėta 2008-11-30]. Prieiga per internetą: <http://www.ihk->

koeln.de/Navigation/FairplayRechtUndSteuern/Recht/RechtvonAZ/HandelsrechtGesellschaftsrecht/DerSchutzderFirma.pdf

16. Handelsgesetzbuchkommentar [interaktyvus]. [Žiūrėta 2008-12-15]. Prieiga per internetą: <<http://beck-online.beck.de>>
17. SCHWERDTNER, Peter. In Münchener Kommentar zum Bürgerliches Gesetzbuch Allgemeiner Teil §§ 1- 240, 2. Auflage, , München : C.H. Beck'sche Verlagsbuchhandlung, 1984
18. WEINKRECHT, Jürgen. Grundsatzentscheidungen des Bundesgerichtshofes zu Domain-Namen. In *Online Journal Recht* [interaktyvus]. 2001, nr. 2 [Žiūrėta 2009-02-15]. Prieiga per internetą: <www.ojr.de>
19. WEINKRECHT, Jürgen. Überblick über die Rechtslage und den Stand der Rechtsprechung im Zusammenhang mit Domains. In *Online Journal Recht* [interaktyvus]. 2001, nr. 3 [žiūrėta 2009-03-02]. Prieiga per internetą: <www.ojr.de>
20. WEINKRECHT, Jürgen. Schutz von Domains – Markenrecht. In *Online Journal Recht* [interaktyvus]. 1996, nr. 5 [Žiūrėta 2009-02-15]. Prieiga per internetą: <www.ojr.de>
21. WEINKRECHT, Jürgen. Schutz von Domains – Unlauterer Wettbewerb. In *Online Journal Recht* [interaktyvus]. 1996, nr. 7 [Žiūrėta 2009-02-17]. Prieiga per internetą: <www.ojr.de>
22. WEINKRECHT, Jürgen. Schutz von Domains – Allgemeines Namensrecht. In *Online Journal Recht* [interaktyvus]. 1996, nr. 4 [žiūrėta 2009-02-22]. Prieiga per internetą: <www.ojr.de>
23. XUE, Hong. Territorialism versus Universalism: international intellectual property law in the internationalized domain name system. In *The journal of intellectual property* 2006 vol. 9, no 1

Praktinė medžiaga

Lietuvos teismų praktika:

1. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2008 m. birželio 17 d. nutartis civilinėje byloje *UAB Solvex Baltic v. UAB Scandihouse*, Nr. 3K-3-335/2008 (S), kat. 15.1; 16.11; 80; 126
2. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2006 m. spalio 22 d. nutartis civilinėje byloje *M. K. Čiurlionio kultūros ir paveldo fondas v. M. K. Čiurlionio kultūros ir paveldo fondas*, Nr. 3K-3-424/2007, kat. 27.2; 27.3.1.9
3. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2006 m. gegužės 10 d. nutartis civilinėje byloje *UAB „Neono linija“ v. Technoservice SRL*, Nr. 3K-3-325/2006, kat. 87; 88 (S)
4. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2006 m. balandžio 26 d. nutartis civilinėje byloje *G. G. v. Adomo Mickevičiaus Lietuvos ir Lenkijos santykių rėmimo fondas*, Nr. 3K-3-308/2006, kat. 26.7; 27.2
5. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2006 m. kovo 27 d. nutartis civilinėje byloje *„Kirkbi A/S“ v. Legosta* Nr. 3K-3-209/2006, kat. 87; 99.3; 114.11 (S)
6. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2005 m. gruodžio 5 d. nutartis civilinėje byloje *Parex lizingas v. Parex faktoringas ir lizingas*, Nr. 3K-3-632/2005, kat. 27.2; 95.6.1; 114.1; 99.9
7. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2005 m. spalio 12 d. nutartis civilinėje byloje *UAB Namėja v. IĮ Nacija*, Nr. 3K-3-472/2005, 88; 44.1; 44.2.4.2
8. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinio bylų skyriaus 2004 m. rugsėjo 8 d. nutartis civilinėje byloje *UAB "Balionų šalis" v. UAB "Vilbalas"*, Nr. 3K-3-408/2004, 16.11, 82, 94.5, 115
9. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2003 m. balandžio 14 d. nutartis civilinėje byloje *Vokietijos bendrovė Stada Arzneimittel AG v. Didžiosios Britanijos bendrovė Nestra Limited*, Nr. 3K-3-482/2003, kat. 80; 82
10. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2003 m. sausio 7 d. nutartis civilinėje byloje *Torgovyj dom potomkov postavščika dvora ego Imperatorskogo veličestva P.A. Smirnova v. UDV North America*, 3K-3-167/2003 m., kat. 80; 82

11. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2002 m. gruodžio 3 d. nutartis civilinėje byloje *Alec M. Gallup v. Suomen Gallup OY*, 3K-3-1340/2002, kat. 80; 94.1; 94.2;
12. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2002 m. balandžio 15 d. nutartis civilinėje byloje *AAA v. Valstybinis patentų biuras*, Nr.3K-3-569/2002 m., kat. 80; 94.5
13. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2001 m. spalio 1 d. nutartis civilinėje byloje *IĮ Kertupis v. UAB Rasa, UAB Vegoplastas, UAB Druskininkų Rasa*, Nr. 3K-3-875/2001, kat. 80; 82; 15.2.1.4; 126
14. Lietuvos apeliacinio teismo 2009 m. vasario 9 d. nutartis civilinėje byloje *UAB „Baldų centras“ v. UAB „Neiseris“*, Nr. 2A-151/2009, kat. 87; 114.11

Europos teisingumo teismo praktika:

1. Europos Bendrijų Teisingumo Teismo 2008 m. lapkričio 27 d. sprendimas byloje C-252/07, *Intel Corporation Inc. v. CPM United Kingdom Ltd*
2. Europos teisingumo teismo 2007m. rugsėjo 11 d. sprendimas byloje C-17/06 *Céline SARL v. Céline SA*
3. Europos teisingumo teismo 2005 m. kovo 17 d. sprendimas byloje C-228/03 *The Gillette Company v. LA-Laboratories Ltd*
4. Europos teisingumo teismo 2004 m. lapkričio 16 d. sprendimas byloje C-245/02, *Anheuser-Busch Inc. v. Budějovický Budvar, národní podnik*
5. Europos teisingumo teismo 1999 m. rugsėjo 14d. sprendimas byloje C-375/97, *General Motors Corporation v. Yplon*
6. Europos Teisingumo Teismo 1999 m. birželio 22 d. sprendimas byloje *Lloyd Schuhfabrik Meyer & Co. GmbH v Klijsen Handel BV*
7. Europos teisingumo teismo 1998m. rugsėjo 29d. byloje C-39/97, *Canon Kabushiki Kaisha v. Metro-Goldwyn-Mayer Inc*
8. Europos teisingumo teismo 1997m. lapkričio 11d. sprendimas byloje C-251/95, *Sabel v. Puma*
9. Pirmosios instancijos teismo 2007 m. gruodžio 13 d. sprendimas byloje T-134/06, *Xentral LLC v. Vidaus rinkos derinimo tarnyba*

10. Generalinės advokatės E. Sharpston išvada, pateikta Europos teisingumo teismo 2007 m. sausio 18 d. byloje C-17/06, *Céline SARL v. Céline SA*

Vokietijos teismų praktika:

1. Bundesgerichtshof Urteil vom 26. Juni 2003, *maxem.de*, I ZR 296/00 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-18]. Prieiga per internetą: <www.bundesgerichtshof.de>
2. Bundesgerichtshof Urteil vom 11. April 2002, I ZR 317/99 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-03]. Prieiga per internetą: <<http://www.bundesgerichtshof.de/>>
3. Bundesgerichtshof Urteil vom 22 November 2001, I ZR 138/99, *shell.de*: [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-15]. Prieiga per internetą: <<http://www.bundesgerichtshof.de>>
4. Bundesgerichtshof Urteil vom 17. Mai 2001, „*ambiente.de*“, I ZR 251/99 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-02]. Prieiga per internetą: <<http://www.bundesgerichtshof.de/>>
5. Bundesgerichtshof Urteil vom 17. Mai 2001 *mitwohnzentrale.de*, I ZR 216/99 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-15]: <<http://www.bundesgerichtshof.de>>
6. Bundesgerichtshof Urteil vom 28. März 2001 *Düsseldorfer Stadtwappen*, I ZR 235/99 [interaktyvus]:. [Žiūrėta 2009-02-10]. Prieiga per internetą: <<http://www.bundesgerichtshof.de/>>
7. Oberlandesgericht Köln Urteil vom 9. Juli 2004 *Herrn D. L. v. "Bit gmbh Baugewerbe- Informations- und Technologie Gesellschaft"*, 6 U 166/03 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-18]. Prieiga per internetą: <http://www.netlaw.de/urteile/olgk_17.htm>
8. Oberlandesgericht Düsseldorf Urteil vom 15. Juli 2003; 20 U 43/03 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-03]. Prieiga per internetą: : <http://www.netlaw.de/urteile/olgd_10.htm>
9. Oberlandsgericht Hamburg Urteil vom 2. Mai 2002 3 U 216/01 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-10]. Prieiga per internetą: <http://www.netlaw.de/urteile/olghh_11.htm>
10. Oberlandesgericht Köln Urteil vom 26. Oktober 2001; 6 U 76/01 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-15]. Prieiga per internetą: <http://www.netlaw.de/urteile/olgk_05.htm>

11. Kammergericht Berlin Urteil vom 23. Oktober 2001; 5 U 101/01 [interaktyvus].
[Žiūrėta 2009-03-10]: <http://www.netlaw.de/urteile/kgb_01.htm>
12. Oberlandesgericht München Urteil 16. Mai 2001; 27 U 922/00 [interaktyvus].
[Žiūrėta 2009-02-03]. Prieiga per internetą:
<http://www.netlaw.de/urteile/olgm_12.htm>
13. Oberlandesgericht Frankfurt/Main Urteil vom 4. Mai 2000; 6 U 81/99 [interaktyvus].
[Žiūrėta 2009-02-02]. Prieiga per internetą:
<http://www.netlaw.de/urteile/olgf_13.htm>
14. Oberlandesgericht Brandenburg, Urteil vom 12. April 2000, *luckau.de*, 1 U 25/99
[interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-22]. Prieiga per internetą:
<http://www.netlaw.de/urteile/olgbra_01.htm>
15. Oberlandesgericht München, Urteil vom 23. September 1999 „*buecher.de AG*“
v. „*buch.de AG*“, 29 U 4357/99 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-03-03]. Prieiga per
internetą <http://www.netlaw.de/urteile/olgm_10.htm>
16. Oberlandesgericht München Urteil vom 12. August 1999; 6 U 4484/98:
[interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-02]. Prieiga per internetą:
<http://www.netlaw.de/urteile/olgm_11.htm>
17. Oberlandesgericht Düsseldorf Urteil vom 17. November 1998, *ufa.de*, 20 U 162/97
[interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-02]. Prieiga per internetą:
<http://www.netlaw.de/urteile/olgd_01.htm>
18. Oberlandesgericht Hamm, Urteil vom 13.1.98, *Krupp AG v. Wolfgang-Erich Krupp*
[interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-02]. Prieiga per internetą:
<<http://www.netlaw.de/urteile/>>
19. Landesgericht Düsseldorf Urteil vom 26. April 2006; 34; O 217/05 [interaktyvus].
[Žiūrėta 2009-02-22]. Prieiga per internetą:
<<http://www.netlaw.de/entscheidungen/2006-04-26-lg-d-34-o-217-05.xml>>
20. Landesgericht Düsseldorf Urteil vom 1. Juni 2005; 2a O 9/05 [interaktyvus]. [Žiūrėta
2009-02-18]. Prieiga per internetą: <http://www.netlaw.de/urteile/lgd_57.htm>
21. Landesgericht Hamburg Urteil vom 19. Oktober 2004; 12 O 614/04 [interaktyvus].
[Žiūrėta 2009-02-12]. Prieiga per internetą:
<http://www.netlaw.de/urteile/lghh_28.htm>
22. Landesgericht München Urteil vom 18. März 2004; 17HK O 16815/03
[interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-22]. Prieiga per internetą:

- <http://www.netlaw.de/urteile/lgm_38.htm>Landesgericht Düsseldorf Urteil vom 25. Februar 2004; 2a O 247/03 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-04]. Prieiga per internetą: <http://www.netlaw.de/urteile/lgk_32.htm>
23. Landesgericht Düsseldorf Urteil vom 24. Oktober 2001; 34 O 110/01 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-22]. Prieiga per internetą: <http://www.netlaw.de/urteile/lgd_27.htm>
24. Landesgericht München Urteil vom 5. September 2001 7 HK O 10964/01 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-10]. Prieiga per internetą: <http://www.netlaw.de/urteile/lgm_25.htm>
25. Landgericht Köln, Urteil vom 23. Mai 2000 *wdr.org*, 33 O 216/00 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-03]. Prieiga per internetą: <http://www.netlaw.de/urteile/lgk_18.htm>
26. Landesgericht Hamburg Urteil vom 1. März 2000; 315 O 219/99 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-10]. Prieiga per internetą: <http://www.netlaw.de/urteile/lghh_10.htm>
27. Landesgericht Paderborn Urteil vom 1. September 1999; 4 O 228/99 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-22]. Prieiga per internetą: <http://www.netlaw.de/urteile/lgpa_01.htm>
28. Landesgericht Düsseldorf Urteil vom 15. Januar 1998 *Alltours Flugreisen GmbH v. Communication Holding GmbH*, 4 O 353/97 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-22]. Prieiga per internetą: <http://www.netlaw.de/urteile/lgd_16.htm>
29. Landesgericht München I Urteil vom 15. Januar 1997, Az. 1 HKO 3146/96 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-10]. Prieiga per internetą: <www.netlaw.de>
30. Landgericht Mannheim, Urteil vom 8. März 1996, *heidelberg.de*, 7 O 60/96 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-03-05]. Prieiga per internetą: <http://www.netlaw.de/urteile/lgma_01.htm>
31. Landgericht Köln, Urteil vom 17. Dezember 1996, *kerpen.de*; 3 O 477/96 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-05]. Prieiga per internetą: <http://www.netlaw.de/urteile/lgk_02.htm>

Kita praktinė medžiaga:

1. 2007 m. kovo 13 d. Kauno technologijos universiteto Informacinių technologijų plėtros instituto patvirtintas .Lt domeno procedūrinis reglamentas [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-20]. Prieiga per internetą: http://www.domreg.lt/static/doc/public/procedural_regulation-lt.pdf
2. WIPO Arbitration and Mediation Center Administrative panel decision *McDonald's Corporation v. ZusCom Case*, No. D2007-1353, [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-03-10]. Prieiga per internetą: [<http://www.wipo.int/amc/en/domains/decisions/html/2007/d2007-1353.html>](http://www.wipo.int/amc/en/domains/decisions/html/2007/d2007-1353.html)
3. Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy, approved by ICANN on October 24, 1999 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-28]. Prieiga per internetą: [<http://www.icann.org/en/udrp/udrp-policy-24oct99.htm>](http://www.icann.org/en/udrp/udrp-policy-24oct99.htm)
4. WIPO 1999m. spalio 29 d. Bendrosios domenų vardų ginčų sprendimo taisyklės [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-02-21]. Prieiga per internetą: <http://www.icann.org/en/dndr/udrp/uniform-rules.htm>
5. Generalinės Asamblėjos 1999 m. Bendroji rekomendacija dėl nuostatų, reglamentuojančių plačiai žinomų ženklų apsaugą, Pasaulinės intelektinės nuosavybės organizacijos interneto svetainė [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-03-02]. Prieiga per internetą: [<http://www.wipo.org>](http://www.wipo.org)
6. Joint recommendation concerning provisions on the protection of marks, and other industrial property rights in signs, on the Internet, adopted by the Assembly of the Paris Union for the Protection of Industrial Property and the General Assmby of the World Intellectual Property Organization (WIPO), 2001 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-03-10]. Prieiga per internetą: [<http://www.wipo.int/about-ip/en/development_iplaw/pub845-09.htm#TopOfPage>](http://www.wipo.int/about-ip/en/development_iplaw/pub845-09.htm#TopOfPage)
7. Juridinių asmenų registras [interaktyvus]. [Žiūrėta 2008-12-12]. Prieiga per internetą: [:http://www.registrucentras.lt/jar/apie/](http://www.registrucentras.lt/jar/apie/)
8. Valstybinis patentų biuras [interaktyvus]. [Žiūrėta 2008-12-10]. Prieiga per internetą : [<http://www.vpb.lt/index.php?l=lt&n=177>](http://www.vpb.lt/index.php?l=lt&n=177)
9. Vidaus rinkos harmonizavimo tarnyba [interaktyvus]. [Žiūrėta 2009-01-20]. Prieiga per internetą: [<http://oami.europa.eu/ows/rw/pages/index.en.do>](http://oami.europa.eu/ows/rw/pages/index.en.do)

Santrauka

Šiame darbe nagrinėjamas juridinio asmens pavadinimo apsaugos reglamentavimas bei teismų praktika Lietuvoje, Vokietijoje bei bendrai Europos Sąjungos lygmeniu. Darbe pateikiama juridinio asmens pavadinimo samprata bei pavadinimo santykis su prekių ženklais ir domenų vardais. Didžiausias dėmesys skiriamas juridinio asmens pavadinimo gynimo būdų bei sąlygų analizei, pateikiami jų skirtumai ir ypatybės esant konfliktams tarp dviejų juridinių asmenų pavadinimų, tarp juridinio asmens pavadinimo ir prekių ženklo, tarp juridinio asmens pavadinimo ir domeno vardo. Teisė kreiptis į teismą yra svarbi tuo atveju, jeigu teisė į juridinio asmens pavadinimą nėra apsaugoma registruojant kitą juridinį asmenį, prekių ženklą ar domeno vardą. Analizuojant gynimo būdus bei sąlygas atskleidžiamos su jų taikymu praktikoje susijusios problemos, analizuojamos konfliktų priežastys bei svarstoma, kaip būtų galima patobulinti teisinį reguliavimą šiuo klausimu.

Summary

The topic of this paper is „Right to legal person's name and its protection“. This paper covers the regulation and jurisprudence of legal person's name protection in Lithuania, Germany and at the level of European Union. It clarifies the conception of company name, its relations with trade marks and domain names. The paper pays the most attention to the manners of protection and the conditions in which protection is granted, in comparison when the conflicts arise between two company names, between company name and trade mark or between company name and domain name, especially differences and specific of different kind of disputes. Right to the court is important when right to company name isn't defended by registration of another company, trade mark or domain name. It also deals with the problems related to laws application, analyzes the grounds of disputes between company names and trade marks, domain names. It's also discussed how to improve regulation on protection of company names.